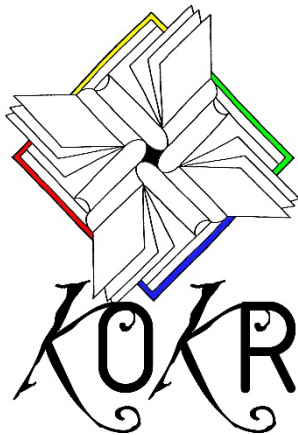

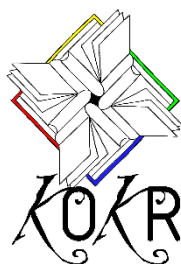
LETNO POROČILO

2024

Koroška osrednja knjižnica
dr. Franca Sušnika
Ravne na Koroškem

Ime knjižnice: **Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem**

Sedež: **Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem**

Skrajšano ime knjižnice: Koroška osrednja knjižnica (KOKR)

Odgovorna oseba: **Aljaž Verhovnik, direktor**

ID za DDV: **75081814**

Matična številka: **5052866000**

TRR: **01303-6030373968** odprt pri UJP

Tel.: 02 870 54 20 – izposoja

Tel.: 02 870 54 24 – direktor (m/ž)

Tel.: 02 870 54 22 – računovodstvo

<http://www.knjiznica-ravne.si>

info@knjiznica-ravne.si

Ustanovitelji:

- Občina Ravne na Koroškem,
- Občina Prevalje,
- Občina Mežica,
- Občina Črna na Koroškem.

Organi KOKR v letu 2024:

- direktor: **Aljaž Verhovnik** (1. 1. 2023, petletni mandat);
- Svet zavoda (2023–2027): Mateja Hovnik (predsednica), Martin Nerad, Ivan Penec, Barbara Žvirc, Irma Makuc, Viktorija Škrjanec, Mojca Petrič, dr. Petra Kunc, Simona Šuler Pandev;
- Strokovni svet (2023–2027): Lea Vavkan (predsednica), mag. Jelka Kos, Draga Ropič, Mojca Ruter, Matija Štumberger.

Vsebinsko poročila so pripravili: Aljaž Verhovnik, Čop Katja, Dretnik Maja, mag. Kos Jelka, dr. Miklavc Manja, Molnar Neža, Mrdenović Branka, Petek Jana, Petek Janja, Podojstršek Majda, Pšeničnik Saša, Šuler Pandev Simona, Vavkan Lea, Vončina Simona.

Kazalo

I	Splošne informacije.....	8	2. 1. 13.	Teden slovenskih splošnih knjižnic (18.–	22. 11. 2024)	29
1.	Pravno-formalni vidik	8	2. 1. 14.	Ta veseli dan kulture (3. 12.).....		30
2.	Notranje organizacijske enote	9	2. 1. 15.	Čitalnica na prostem		30
3.	Delovni čas organizacijskih enot v letu 2024.....	10	2. 1. 16.	Dobre knjige.....		30
4.	Izvajanje dejavnosti javne knjižnične službe	10	2. 1. 17.	Knjiznice.si		30
5.	Kadri	11	2. 1. 18.	Elektronske knjige Biblos in COBISS Ela .		30
5.1	Izobraževanja strokovnih delavcev	11	2. 1. 19.	Zvočne knjige Audibook		30
6.	Knjižnica v številkah.....	12	2. 1. 20.	Baza slovenskih filmov		30
7.	Finančno poslovanje knjižnice.....	13	2. 1. 21.	75 let Koroške osrednje knjižnice		30
7. 1.	Realizacija vseh prihodkov in odhodkov na dan		2. 1. 22.	Prireditve in dejavnosti po enotah		31
31. 12. 2024	14		2. 1. 23.	Sodelovanje z zavodi, društvi, ustanovami		
7. 2.	Pojasnila računovodskih izkazov za leto 2024	19	in s podjetji	31		
7. 2. 1.	Izkaz prihodkov in odhodkov.....	19	2. 2.	Kompetenčni center za lahko branje.....		31
7. 2. 2.	Presežek prihodkov nad odhodki v letu		2. 2. 1.	O kompetenčnem centru za lahko branje .		
2024	22		31		
7. 3.	Pojasnila k bilanci stanja za leto 2024.....	22	2. 2. 2.	Lahko branje		31
8.	Grajska časopisna kavarna Eleonora	23	2. 2. 3.	Zbirka Berem zlahka.....		32
II	Služba za izposojanje in informiranje.....	24	2. 2. 4.	Storitve in dejavnosti kompetenčnega		
1.	Statistični podatki izposoje.....	24	centra, namenjenega ranljivim ciljnim skupinam	32		
7. 4.	Izposoja domoznanskega gradiva	24	2. 2. 5.	Strokovna podpora in razvoj knjižničarstva		
7. 5.	Izposoja elektronskih knjig na daljavo	24	na področju lahkega branja	32		
7. 6.	Medknjižnična izposoja.....	24	2. 2. 6.	Seznam literature za lahko branje in		
7. 7.	Podaljšanje.....	25	seznam strokovnega gradiva za delo z ranljivimi ciljnimi			
7. 8.	Rezervacije in naročila	25	skupinami uporabnikov	33		
7. 9.	Članstvo	25	2. 2. 7.	Delovanje kompetenčnega centra za		
7. 10.	Odprtost	26	lahko branje v letu 2024	33		
7. 11.	Obisk in informacije.....	26	2. 2. 8.	Kontakt.....		34
7. 11. 1.	Uporaba čitalnic in svetovnega spleta ..		2. 3.	Prireditve in razstave v letu 2024		35
.....	26		2. 3. 1.	Prireditve		35
7. 11. 2.	Informacije	26	2. 3. 2.	Razstave		36
7. 11. 3.	Spletna stran in družbena omrežja ...	26	2. 3. 3.	Prireditve po enotah		37
7. 12.	Uporaba podatkovnih zbirk, dostopnih na		3. Delo z mladimi bralci			38
daljavo, ki jih knjižnica gradi sama	27		3. 1.	Pravljичne ure z ustvarjalnimi delavnicami		38
7. 13.	Uporaba biografskih podatkovnih zbirk, ki		3. 2.	Otroške lutkovne, dramske in glasbene		
jih knjižnica gradi sama	27		predstave.....			38
7. 14.	Uporaba storitve dostop na daljavo	27	3. 3.	Srečanje s pisateljem		38
7. 15.	Uporaba podatkovnih zbirk	27	3. 4.	Bibliopedagoške ure in vodeni ogledi.....		39
2.	Oddelek za odrasle	28	3. 5.	Predšolska bralna značka Petra Nosa		39
2. 1.	Dejavnost	28	3. 6.	Projekt DRUŽI NAS branje.....		39
2. 1. 1.	Bralna značka za odrasle »Korošci pa		3. 7.	Noč v knjižnici		39
bukve beremo«	28		3. 8.	Poletnice		39
2. 1. 2.	Knjižna paberkovanja	28	3. 9.	Grajski žaklčki		39
2. 1. 3.	Knjižnica na obisku	28	3. 10.	Razstave		39
2. 1. 4.	Bralna srečanja v domovih starejših	28	3. 11.	Knjižna uganka		40
2. 1. 5.	Stripoteka	28	3. 12.	Rastem s knjigo za osnovnošolce in Rastem s		
2. 1. 6.	Grajski »žakli«	28	knjigo za srednješolce.....			40
2. 1. 7.	Razstavni kotički	28	3. 13.	Ustvarjalne delavnice		40
2. 1. 8.	Ranljive skupine uporabnikov.....	29	3. 14.	Vrtec na obisku.....		40
2. 1. 9.	Slovenski kulturni praznik (8. 2.).....	29	3. 15.	Raziskovalne delavnice.....		40
2. 1. 10.	April, mesec knjige.....	29	3. 16.	Bodi kul, beri ful		40
2. 1. 11.	Festival ČIČI – Zmeraj prinesi si koco! in		3. 17.	Stripoteka – razpis in spremljevalne aktivnosti		
Knjižne olimpijske igre, KOI 2024	29		40		
2. 1. 12.	Tedni vseživljenjskega učenja (10. 5.–16.		3. 18.	Flash mob		40
6. 2024)	29		3. 19.	Pravljični dopoldan za mladostnike.....		40
			3. 20.	Zavrti kolo Petra Nosa in bodi znanju kos		41
			3. 21.	Knjižni čvek.....		41

3. 22.	Digitalna soba pobega.....	41	3.2	Koroška lokalna bibliografija in osebne bibliografije.....	55
3. 23.	Legó delavnica	41	3.3	Razstave in prireditve	56
4.	Domoznanski oddelek	41	3.3.1	Koroška v očeh topografov in vedutistov – razstava	56
4. 1.	Lokalna bibliografija Koroške	41	3.3.2	ZAPISI IN ČAS – Med včeraj in jutri – predavanje dr. Matije Ogrina izvedeno v okviru razstave iz leta 2023.....	56
4. 2.	Osebne bibliografije	41	3.3.3	Priložnostne spletne objave	56
4. 3.	Posebne zbirke	41	3.4	Rokopisi	57
4. 4.	Obrazi slovenskih pokrajin – Korošci.....	42	3.5	Dragoceno gradivo (zaščita ..).....	57
4. 5.	Domoznanske informacije.....	42	3.6	Digitalizacija dragocenega gradiva iz posebnih zbirk (www.dlib.si, www.kamra.si).....	57
4. 6.	Razstavna in prireditvena dejavnost	42	3.7	Spletni portal slovenskih splošnih knjižnic Kamra www.kamra.si.....	57
4. 7.	Digitalizacija dragocenega gradiva, dLib in Kamra	42	3.7.1	Nové vsebine na portalu Kamra	58
4. 8.	Domoznanski portal Kamra	42	3.7.2	Predstavitev in promocija digitalizacije in portalov dLib in Kamra.....	59
4. 9.	Hranjenje in varovanje gradiva	43	4	Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva z območja	59
III	Služba za nabavo in obdelavo gradiva	44	5	Nacionalna koordinacija OOK.....	60
1.	Oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva	44	5.1	Izobraževanje.....	60
1. 1.	Knjižnična zbirka	44	6	Kompetenčni center za lahko branje.....	60
1. 2.	Prirast knjižničnega gradiva v letu 2024.....	45	V	Program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v letu 2024	62
1. 2. 1.	Primerjava prirasta knjižničnega gradiva v petletnem obdobju (2020–2024)	46	1	Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu	62
1. 3.	Nakup knjižničnega gradiva.....	46	1.1	Nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico.....	62
1. 3. 1.	Dosežen obseg nakupa s sredstvi občin ustanoviteljic	46	1.2	Brezplačne knjižnične storitve za člane Slovenske študijske knjižnice	62
1. 3. 2.	Dosežen obseg nakupa s sredstvi Ministrstva za kulturo.....	46	1.3	Medknjižnična izposoja	62
1. 3. 3.	Financiranje nakupa knjižnične zbirke v letu 2024	47	1.4	Potujoča knjižnica.....	62
1. 3. 4.	Nakup po vrsti gradiva	47	2	Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu.....	63
1. 3. 5.	Razmerja izvodov knjižničnega gradiva	47	2.1	Bralna značka za odrasle Korošci pa bukve beremo z vključitvijo »lahkega branja«	63
1. 4.	Ponudba elektronskega gradiva	48	2.2	Naj pripovedovanje nikoli ne zbledi	63
1. 5.	Nakup za Slovensko študijsko knjižnico Celovec	48	2.2.1	Pravljične urice	63
1. 6.	Nabava in obdelava domoznanskega gradiva	49	2.2.2	Koroško kulturno izročilo	64
1. 7.	Retrospektivni vnos gradiva / elektronski katalog	49	2.3	Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful.....	64
1. 8.	Preusmerjanje gradiva	49	2.4	Pravljična urica z Dragano in Dadijem	64
1. 9.	Izločanje in odpis knjižničnega gradiva	49	2.5	Projekt Miša, prenos dobre prakse v Koroško osrednjo knjižnico.....	65
1. 10.	Zaščita in varovanje gradiva.....	49	2.6	Izgradnja novega kanala Youtube, s poudarkom na otroških video vsebinah.....	65
2	Bukvarna Ajta	50	3	Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih.....	65
2.1	Dejavnosti Bukvarne Ajta v letu 2024	51	3.1	Ureditev novega kotička za lahko branje.....	65
2.2	Informacije in promocija Bukvarne Ajta.....	52	3.2	Dostop do e-virov	65
IV	Osrednja območna knjižnica	54	3.3	Strokovno srečanje knjižničarjev sodelujočih knjižnic	66
1	Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	54			
1.1	Gradivo iz obveznega izvoda	54			
1.2	Nakup e-virov	54			
1.3	Medknjižnična izposoja za končnega uporabnika	54			
2	Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam z območja.....	54			
3	Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva.....	55			
3.1	Obrazi slovenskih pokrajin (Koroški biografski leksikon)	55			

Uvod

Leto 2024 je v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika minilo v znamenju 75. obletnice knjižnice. Uvedene so bile številne novosti, akcije in ugodnosti za obstoječe in nove člane knjižnice. Izdana je bila monografija *Brezčasnost grajskih spominov v kolesju življenja*. V Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana je bila pripravljena priložnostna razstava na temo *Mladi bralci raziskujemo in rastemo že 75 let*.

Potekala je 1. faza prenove prostorov izposoje in Bukvarne Ajta. V knjižnico je vnesla RFID-sistem izposoje in vračila knjižničnega gradiva. V letu 2024 so bile v RFID-mrežo vključene osrednja enota knjižnice (skupaj s pionirsko knjižnico) ter knjižnice Prevalje, Kotlje in izposojevališče Leše.

Organi Koroške osrednje knjižnice so v letu 2024 sprejeli več novih internih splošnih aktov. Med drugim je bil sprejet nov akt o sistemizaciji in organizaciji dela, na podlagi katerega je knjižnica sprejela tudi nov kadrovski načrt za leto 2025. Za uporabnike knjižnice je pomemben sprejem novega pravilnika o splošnih pogojih poslovanja knjižnice ter temu podrejenih izvedbenih aktov, med njimi pravilnika o obravnavi vlog za plačilo zamudnine.

Temeljno izhodišče za izvajanje nalog knjižnične javne službe so strokovni delavci Koroške osrednje knjižnice. Knjižnična mreža deluje v osrednji enoti na Ravnah na Koroškem ter v krajevnih enotah in izposojevališčih v Črni na Koroškem, Žerjavu, Mežici, Prevaljah, Lešah in v Kotljah. Trenutna kadrovska kapaciteta za zagotavljanje normativno predpisane odprtosti knjižnice in njenih enot predstavlja izziv in kaže na realno potrebo po zagotovitvi dodatnih kadrovske kapacitete za nemoteno zagotavljanje odpiralnega časa. Kadrovska struktura knjižnice se tudi pomlajuje, kar posledično pomeni večji poudarek pri strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju. V letu 2024 je bila knjižnica vključena v programa javnih del in zaposlitvene rehabilitacije.

Koroška osrednja knjižnica je ena od desetih v slovenskem merilu in edina osrednja območna knjižnica (OOK) na Koroškem. Poleg Koroške osrednje knjižnice v okviru nalog OOK izvajamo zakonsko predpisane naloge za območje Knjižnice Dravograd, Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec in Knjižnice Radlje ob Dravi. Program OOK je zelo pester, v letu 2024 smo uvedli regijsko srečanje strokovnih delavcev knjižnic z izmenjavo dobrih praks, poimenovano Koroške dobre prakse.

Statistika knjižnice v letu 2024 kaže na porast različnih kazalnikov merjenja uspešnosti. Število aktivnih članov se je nekoliko povečalo (0,7 %) in je konec leta znašalo 4.701. V letu 2024 se je v knjižnico na novo včlanilo 787 oseb. Razveseljuje dejstvo, da se izposoja knjižničnega gradiva večja. Ta se je v letu 2024 v primerjavi z letom

poprej povečala za slabih 7 %. Knjižnica tudi v letu 2024 beleži porast obiskovalcev.

Knjižnična zbirka Koroške osrednje knjižnice vključuje 242.735 enot knjižničnega gradiva. V letu 2024 je knjižnica pridobila 6.276 enot knjižničnega gradiva, od tega največ z nakupom. Knjižnica zagotavlja tudi elektronske vire. Leto 2024 je zaznamoval nov sistem izposoje e-knjig Cobiss Ela, ki je v drugi polovici leta zaživel v vseh slovenskih splošnih knjižnicah.

Koroška osrednja knjižnica letno izvede večje število prireditev in razstav. Program knjižnice je naravnani medgeneracijsko in daje pozornost različnim starostnim in družbenim skupinam. Knjižnica izvaja program po celotni mreži. V letu 2024 je bilo za odrasle organiziranih skupno 114 prireditev in razstav ter 372 dejavnosti za otroke in mladino.

Sekcija za splošne knjižnice je v okviru Zveze bibliotekarskih društev Slovenije v maju 2024 v Koroški osrednji knjižnici organizirala strokovno srečanje *Dan dobrih praks 2024: Knjižničar knjižničarju X*.

Dejavnosti domoznanskega oddelka so bogato razvejane in predstavljajo pomembno tradicijo Koroške osrednje knjižnice. Domoznanstvo je tudi ena od nalog osrednjih območnih knjižnic. Aktivnosti domoznanskega oddelka segajo na vse strani Koroške, na tej in na oni strani meje. Konec leta 2024 je domoznanski oddelk pripravil razstavo z naslovom *Koroška v očeh topografov in vedutistov: podobe Dravske, Mežiške in Mislinjske doline na starih grafičnih in izbranih umetniških upodobitvah*.

Knjižnica deluje tudi na obmejnem področju, pri čemer je ključno dobro sodelovanje s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. To se odraža skozi program knjižnice, ki je namenjen razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih področjih, katerega financira Ministrstvo za kulturo.

Poleg 1. faze prenove, ki jo je izvedla Občina Ravne na Koroškem, je knjižnica v letu 2024 precej sredstev vložila v investicijsko vzdrževanje in nakup osnovnih sredstev, pri čemer je uredila zamenjavo klimatske naprave v razstavišču knjižnice, nakup RFID-opreme za pionirsko knjižnico ter več kosov IKT-opreme, za kar je knjižnica prejela tudi sofinanciranje iz virov Ministrstva za kulturo. Urejena je bila tudi razsvetljava v izposoji pionirske knjižnice.

Kolektiv Koroške osrednje knjižnice se je z raznimi aktivnostmi skozi vse leto trudil privabiti v knjižnico čim večje število uporabnikov. To so pokazale tudi prepoznane aktivnosti, kot so Festival Čiči, Noč v knjižnici, Korošci pa bukve beremo, široka prireditvena dejavnost, tradicionalna decembrska domoznanska razstava in mnoge druge dejavnosti knjižnice.

Leto 2024 je bilo programsko pestro in zaznamovano s prehodom na RFID-sistem izposoje in vračila knjižničnega

gradiva. Navedeno je odlična podlaga za prehod v novo leto, kjer nas čakajo novi izzivi.

Aljaž Verhovnik,
direktor Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika

I Splošne informacije

1. Pravno-formalni vidik

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem (v nadaljevanju Koroška osrednja knjižnica) nadaljuje delo nekdanje študijske knjižnice, ki je bila ustanovljena 3. 3. 1949; pridružena sta ji bila Likovni salon in Delavski muzej. Pobudniki in ustanovitelji knjižnice so ji namenili prostore v ravenskem gradu, ki je bil tudi prvi dom Gimnazije Ravne. Študijska knjižnica se je začela posvečati zbiranju starejšega koroškega domoznanskega gradiva in pospeševanju knjižničarstva v koroški krajini, študentom in dijakom pa omogočati bogato študijsko literaturo in referenčno gradivo.

Skladno s spremembami v slovenskem knjižničarstvu je postopoma spreminjala način poslovanja. Leta 1980 je prejšnje ljudske knjižnice tudi formalno povezala v enotno knjižnično ustanovo; leta 1986 jo je Kulturna skupnost Ravne na Koroškem imenovala za občinsko matično knjižnico.

V letu 2022 so občine ustanoviteljice sprejele nov Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem. Odlok je objavljen v Uradnem glasilu slovenskih občin, številka 26/10.6.2022.

Z uveljavitvijo novega odloka je prenehal veljati Odlok o ustanovitvi Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, objavljen v Uradnem listu RS, št. 96/2002, ter Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, objavljen v Uradnem listu RS, št. 26/14.

Z odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem so Občina Ravne na Koroškem, Občina Prevalje, Občina Mežica in Občina Črna na Koroškem uredile javno službo na področju knjižnične dejavnosti, status javnega zavoda, razmerja med ustanoviteljicami in javnim zavodom ter temeljna vprašanja glede organizacije, delovanja ter financiranja javnega zavoda.

Z odločbo Ministrstva za kulturo (612-16/2003-1) je Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem od leta 2003 osrednja območna knjižnica za Koroško. Po 27. členu Zakona o knjižničarstvu (UL RS, št. 87/2001) knjižnica izvaja posebne naloge, opredeljene v Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS, št. 88/2003), te naloge financira Ministrstvo za kulturo.

Knjižnico na področju dejavnosti, ki jo izvaja kot javno službo, zavezujejo naslednji predpisi:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 26/2022).
- Statut javnega zavoda Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, KOKR, 2023.
- Sporazum o financiranju KOKR, 1999.
- Zakon o knjižničarstvu (UL RS, št. 87/01 in 96/02-ZUJIK) in podzakonski predpisi: Uredba o osnovnih storitvah knjižnice (UL RS, št. 29/03 in naslednje), Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (UL RS, št. 28/23), Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS, št. 88/03), Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS, št. 105/03).
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (UL RS, št. 92/2015).
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (UL RS, št. 69/06 in spremembe).
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UL RS, št. 77/07 – UPB1 in spremembe).
- Zakon o zavodih (UL RS, št. 12/91, 8/96, 36/00, 127/06).
- Zakon o lokalni samoupravi (UL RS, št. 94/07 – UPB in spremembe).
- Predpisi, ki vplivajo na delovanje KOKR:
- Zakon o javnih uslužbencih (UL RS, št. 63/07, 65/08, 69/08, 40/12).
- Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) – UPB (UL RS, št. 91/2015).
- Zakon o računovodstvu (UL RS, št. 23/99, 30/02, 114/06).
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (UL RS, št. 16/07 – UPB in spremembe).
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (UL RS, št. 163/22).
- Zakon o skupnih temeljnih sistema plač v javnem sektorju (UL RS, št. 95/24).
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (UL RS, št. 108/09 s spremembami in dopolnitvami).
- Zakon o uravnoveženju javnih financ (UL RS, št. 40/12 s spremembami in dopolnitvami).
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (UL RS, št. 51/2006 – UPB in spremembe).
- Zakon o financiranju občin (UL RS, št. 32/2006 – UPB in spremembe).
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS, št. 29/03 in 162/22)
- Pravilnik o določanju skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (UL RS, št. 19/2003).

- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS, št. 105/2003).
- Pravilnik o vodenju evidenc javnih zavodov na področju kulture (UL RS, št. 11/2003).
- Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij (UL RS, št. 90/2007).
- Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (UL RS, št. 9/2009).
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (UL RS, št. 100/2003 in spremembe).
- Računovodski standardi.
- Kolektivna pogodba za javni sektor (UL RS, št. 57/08 s spremembami in dopolnitvami).
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji (UL RS, št. 45/04 s spremembami in dopolnitvami).
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028).
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022–2029.
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027.
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev, ZBDS, 1995.
- Pravila o posredovanju informacij za medije, 2010.
- Pravilnik o popisu sredstev in obveznosti do njihovih virov, 2010.
- Pravilnik o prejemanju daril v zvezi z opravljanjem službe, 2013.
- Pravilnik o rabi, varovanju in uničevanju pečatov in ključev v KOKR, 2013.
- Katalog informacij javnega značaja, 2007.
- Požarni red, 2015.
- Navodila o ravnanju in ukrepih za preprečevanje trpinčenja na delovnem mestu (mobing) ter za odpravo njegovih posledic in ukrepe za preprečevanje drugih prepovedanih dejanj zoper zaposlene, 2009.
- Načrt integritete, 2012.
- Načrt klasifikacijskih znakov KOKR, 2010.
- Navodila za oddajo naročil male vrednosti, 2004.
- Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva, 2006.
- Register tveganj KOKR, 2008.
- Strateški načrt KOKR, 2021–2026.
- Sklepi sej Sveta knjižnice.
- Sklepi sej Strokovnega sveta KOKR.

Interni akti knjižnice:

- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v javnem zavodu Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2024.
- Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2024.
- Kadrovski načrt KOKR za leto 2025, 2024.
- Pravilnik o obravnavi vlog za plačilo zamudnine v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2024.
- Pravilnik o uporabi službenih vozil v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2024.
- Pravilnik o pravici delavcev do odklopa v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2024.
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2023.
- Pravilnik o izvajanju videonadzora v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, 2023.
- Hišni red glede psov v KOKR, 2023.
- Pravilnik o delovnem času v KOKR z dopolnitvami, 2008, 2009.
- Pravilnik o računovodstvu, 2010.

Narodna in univerzitetna knjižnica vodi v skladu s 33. členom Zakona o knjižničarstvu razvid knjižnic, javno evidenco, v kateri se vodijo podatki o knjižnicah, ki izvajajo javno službo v Republiki Sloveniji. Na podlagi razvida izda Ministrstvo za kulturo odločbo o stopnji izpolnjenih pogojev za vsako knjižnico posebej in jo oceni kot razvito, srednje razvito ali nerazvito.

Organi knjižnice so Svet zavoda, Strokovni svet in direktor (m/ž).

V letu 2024 se je Svet knjižnice sestal na dveh rednih in na dveh korespondenčnih sejah.

Strokovni svet KOKR se v letu 2024 ni sestal.

2. Notranje organizacijske enote

Osrednja organizacijska enota knjižnice:

- Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem.

Splošne službe:

- Uprava, kamor spada vodstvo, razvojno svetovalna služba, tehnične in spremljajoče dejavnosti;
- Oddelek Kavarna Eleonora.

Služba za izposojlo in informiranje:

- Oddelek za odrasle;
- Oddelek za otroke in mladino;
- Domoznanski oddelek.

Služba za nabavo in obdelavo gradiva:

- Bukvarna Ajta.

Krajevne knjižnice I:

- Knjižnica Črna na Koroškem, Center 153, 2393 Črna na Koroškem;
- Knjižnica Mežica, Trg 4. aprila 4, 2392 Mežica;
- Knjižnica Prevalje, Trg 2a, 2391 Prevalje.

Krajevne knjižnice II:

- Knjižnica Kotlje, Kotlje 3a, 2394 Kotlje.

Premične zbirke:

- Knjižnica Žerjav, Žerjav 21, 2393 Črna na Koroškem;
- Izposojevališče Leše, Leše 68a, 2391 Prevalje.

3. Delovni čas organizacijskih enot v letu 2024

Koroška osrednja knjižnica Tel.: 02 870 54 20 Redni delovni čas: ponedeljek–petek: 8.00–19.00 sobota: 8.00–13.00 Poletni delovni čas (julij, avgust): torek, četrtek, petek: 8.00–15.00 ponedeljek, sredo: 10.00–18.00	PKLS Tel: 02 870 54 37 Redni delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek: 15.00–19.00 sobota: 8.00–13.00 Praviljične ure v PKLS : ob sredah ob 17.00 uri Poletni delovni čas (julij, avgust): torek, četrtek, petek: 8.00–15.00 ponedeljek, sredo: 10.00–18.00	Krajevna knjižnica Črna na Koroškem Tel: 02 823 85 41 Redni delovni čas: torek, četrtek: 13.00–19.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): torek: 15.00–19.00	Krajevna knjižnica Kotlje Tel: 02 821 50 83 Redni delovni čas: ponedeljek: 11.00–13.30 četrtek: 16.00–18.30 Poletni delovni čas (julij in avgust): četrtek: 15.00–18.00	Krajevna knjižnica Žerjav Tel: 02 823 96 74 Redni delovni čas: torek: 16.00–18.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): torek: 16.00–17.00	Izposojevališče Leše Redni delovni čas: petek: 15.00–16.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): zaprto
Krajevna knjižnica Prevalje Tel: 02 823 11 75 Redni delovni čas: ponedeljek, sredo, četrtek:	Krajevna knjižnica Mežica Tel: 02 827 77 30 Redni delovni čas: ponedeljek: 8.00–13.00	14.00–18.00 torek, petek: 8.00–12.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): ponedeljek, sredo: 14.00–18.00 četrtek: 10.00–14.00	sreda, petek: 14.00–19.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): sreda: 14.00–18.00 petek: 10.00–13.00	Bukvarna Ajta Tel: 02 620 48 72 02 87 05 433 Redni delovni čas: torek, četrtek: 16.00–19.00 sreda: 9.00–12.00 Poletni delovni čas (julij in avgust): ponedeljek: 9.00–12.00 sreda: 16.00–19.00	Grajska časopisna kavarna Eleonora Tel: 02 87 05 430 Redni delovni čas: ponedeljek–sobota: 8.00–19.00

4. Izvajanje dejavnosti javne knjižnične službe

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024:

- pridobivala, strokovno obdelovala, hranila in posredovala knjižnično gradivo;

- zagotavljala dostop do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij;
- izdelovala knjižnične kataloge in podatkovno zbirko;
- skrbela za delovanje knjižnične mreže in izposajo knjižničnega gradiva;
- načrtovala in izvajala delo z mladimi in odraslimi bralci, vplivala na razvoj bralne kulture;
- z organizacijo kulturnih prireditev prispevala k bogatejši kulturni ponudbi svojega kraja;
- nadaljevala izgradnjo podatkovne zbirke (Koroška lokalna bibliografija);
- pomagala pri koordinaciji dela Društva bibliotekarjev Koroške;
- izvajala strokovno pomoč in svetovanje drugim knjižnicam na območju;
- sodelovala v medknjižnični izposoji;
- pridobivala in izobraževala uporabnike;
- skrbela za informacijsko opismenjevanje uporabnikov;
- varovala knjižnično gradivo, ki je kulturni spomenik.

Kot osrednja območna knjižnica je izvajala posebne naloge za Koroško, in sicer:

- a) zagotavljala povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva in informacij (območna zbirka);
- b) nudila strokovno pomoč knjižnicam na območju (svetovalno delo);
- c) koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva;
- č) usmerjala izločeno knjižnično gradivo z območja.

5. Kadri

31. 12. 2024 je bilo v knjižnici za nedoločen čas zaposlenih 23 delavcev. Do 31. 12. 2024 so bili zaposleni še: ena reelekcija, ena delavka za določen čas s krajšim delovnim časom ter dva delavca preko programa javnih del.

DELOVNO MESTO	NEDOLOČEN ČAS		DOLOČEN ČAS	
	8 h	4 h	8 h	4 h
bibliotekar	9	1		1
knjižničar	4			
knjižničar v Bukvarni Ajta	1			
manipulant	1			
čistilka	2			
hišnik	1			
računovodja	1			
informatik	1			

samostojni strokovni svetovalec	1			
direktor (m/ž)			1	
gostinski tehnik	1			
javno delo			2	
SKUPAJ:			27	

5.1 Izobraževanja strokovnih delavcev

Temeljne vrednote Koroške osrednje knjižnice so zadovoljevati potrebe širokega kroga uporabnikov ter skladno s finančnimi in prostorskimi zmogljivostmi stremeti k izboljšavam. Hiter razvoj stroke, informacijske in komunikacijske tehnologije, nosilcev zapisov informacij, pomlajevanje kolektiva in spreminjanje potreb uporabnikov knjižnic zahtevajo, da nenehno izpopolnjujemo svoje strokovno znanje ter ustvarjalno prispevamo k razvoju knjižničarske stroke. Proces nastajanja informacijske družbe je povezan s spreminjanjem sistema vrednot in s tem tudi odnosa do znanja. Kot veleva Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (1995), naj knjižničar daje podporo svojim poklicnim kolegom in spoštuje njihovo strokovno znanje, etična načela in strokovno znanje pripadnikov drugih poklicev. Vsak naj se zaveda pripadnosti knjižničarski stroki in s strokovnim delom prispeva k utrjevanju njenega ugleda in kolektivnega duha. Prizadevamo si, da knjižnica ne bi bila le prostor za izposajo gradiva, študij in znanstvenoraziskovalno delo, ampak tudi središče za sproščeno medsebojno izmenjavo mnenj, izkušenj, kakovostnih kulturnih doživetij, socialni prostor, v katerem bi obiskovalci aktivno in kakovostno preživljali prosti čas.

Koroška osrednja knjižnica podpira formalno in neformalno izobraževanje ter strokovno izpopolnjevanje knjižničarjev. Strokovni delavci se udeležujejo različnih oblik izobraževanja, ki jih izvajajo Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK), Inštitut informacijskih znanosti v Mariboru (IZUM) in Mestna knjižnica Ljubljana (MKL). Knjižničar skladno s cilji in možnostmi svoje ustanove uporabnikom zagotavlja najvišjo možno kakovost storitev ter povečuje njihovo dostopnost, učinkovitost in raznovrstnost. Izobraževalne vsebine so namenjene knjižničarjem začetnikom; knjižničarjem, ki želijo izpopolniti svoje strokovno znanje, ter tistim, ki se želijo usposobiti za delo v sistemu vzajemne katalogizacije.

V letu 2024 je ena zaposlena v Koroški osrednji knjižnici uspešno opravila strokovni izpit za bibliotekarko, predhodno je opravila študijski program »Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit (ŠPIK-B)«, obiskala »Tečaj za pripravo na splošni del bibliotekarskega izpita« ter tečaj »Izzivi in pasti priprave pisne naloge za bibliotekarski izpit«. Ena

zaposlena je pridobila naziv knjižničarka, predhodno se je udeležila »Tečaja za pripravo na splošni del bibliotekarskega izpita«, MODULA 1 (Knjižnično gradivo in knjižnice) in MODULA 2 (Osnove varovanja in zaščite knjižničnega gradiva). Ena strokovna delavka se je usposabljala za delo v sistemu vzajemne katalogizacije, v ta namen se je obvezno udeležila izobraževanj, ki sta jih izvedla NUK in IZUM.

Koroška osrednja knjižnica je v okviru območnih nalog organizirala strokovno srečanje »Koroške dobre prakse«, na katerem so zaposleni sodelovali z referatoma »Strokovna ekskurzija TIM-a OOK – Nizozemska« ter »Digitalna soba pobega«. Uspešne izmenjave dobrih praks so obiskovalce navdale z novimi spodbudami in opomnile na pomembnost stičišč knjižničnih poti.

Koroška osrednja knjižnica kot kompetenčni center za lahko branje skrbi za poglobljeno poznavanje, razvoj in optimizacijo delovanja tega področja ali storitev v mreži splošnih knjižnic na nacionalni ravni. Uspešno sodeluje z zavodom Risa. Delovna skupina kompetenčnega centra za lahko branje se je v letu 2024 udeleževala izobraževanj in spletnih seminarjev o lahkem branju, dostopnih informacijah in inkluzivnostih splošnih knjižnic: »Lahko pomagam? – pristop k ranljivim ciljnim skupinam«, »Predstavitev slepote in slabovidnosti ter Knjižnice slepih in slabovidnih Minke Skaberne« itd. Organizirala je virtualni posvet »Knjižnice za vse – ali res?«, na katerem je naša strokovna delavka predstavila referat »Postavitev zbirke za ranljive ciljne skupine – pogled v prihodnost«. Sekcija za splošne knjižnice je v okviru Zveze bibliotekarskih društev Slovenije v Koroški osrednji knjižnici organizirala strokovno srečanje »Dan dobrih praks 2024: Knjižničar knjižničarju X.« Sodelavki sta v programu sodelovali z referatoma »Storitev osebni knjižničar« in »Zbirka Berem zlahka«.

Zaposleni so se udeleževali tudi izobraževanj, s katerimi so izpopolnjevali svoje strokovno znanje na raznih področjih, kot so »Izpisi v sistemu COBISS – osnovni postopki«; »COBISS-Lib Zaloga«; »CobissLib: Kopiranje polj in kompletov«; »Vnos v repozitorij NUK«; strokovna delavnica »Risoroman za knjižničarje in knjižničarke na temo stripa za (mlade) odrasle« itd. Zaposleni so se skupno udeležili okrog 80 izobraževanj z raznovrstnimi izobraževalnimi vsebinami.

232.152 izposoj knjižničnega gradiva

11.349 podanih informacij

prirast
gradiva:
6.276

skupna
zbirka
gradiva:
242.735

177.697 obiskovalcev

114 prireditev in razstav za odrasle,
372 dejavnosti za otroke in mlade

digitalizacija

- skupaj digitalizirali 3.565 strani raznovrstnega gradiva

6. Knjižnica v številkah

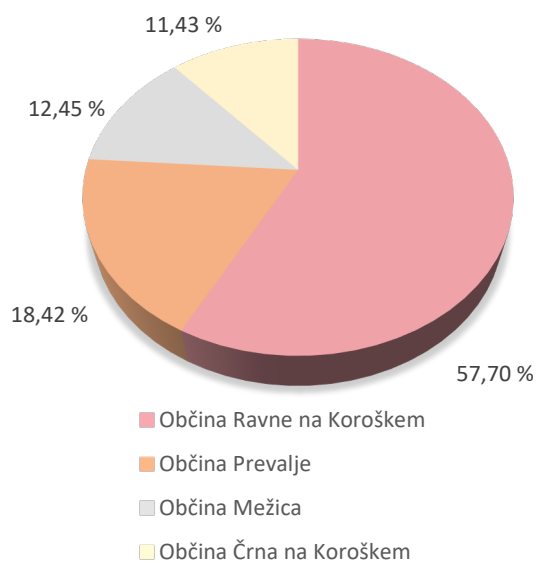
4.701 aktivnih članov

7. Finančno poslovanje knjižnice

Javni zavod *Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem* spada med določene posredne uporabnike enotnega kontnega načrta, zato je za leto 2024 dolžan sestaviti in prikazati poslovanje po opredeljenih zakonskih ter podzakonskih predpisih.

Med občinami (so)ustanoviteljicami se finančna obveznost za skupne stroške razdeli v skladu s sprejetim sporazumom z dne 15. 9. 1999.

Razdelitev stroškov občin ustanoviteljic

7. 1. Realizacija vseh prihodkov in odhodkov na dan 31. 12. 2024

I.A.	OPIS	PLANIRANO	REBALANS	REALIZIRANO	INDEKS	INDEKS
		2024	2024	2024	1/3	2/3
		1	2	3	1/3	2/3
	Prihodki za izvajanje javne službe	1.143.109,00	1.153.126,00	1.143.825,17	100,06	99,19
1.	Prejeta sredstva od občin za tekoče poslovanje	1.007.409,00	993.526,00	953.277,95	94,63	95,95
1.1.	Sredstva za plače, prisp. in druge osebne prejemke	760.300,00	760.301,00	740.966,19	97,46	97,46
1.1.1.	Občina Ravne na Koroškem	467.789,00	467.789,00	452.035,62	96,63	96,63
1.1.2.	Občina Prevalje	127.377,00	127.378,00	127.864,68	100,38	100,38
1.1.3.	Občina Mežica	86.094,00	86.094,00	83.451,39	96,93	96,93
1.1.4.	Občina Črna na Koroškem	79.040,00	79.040,00	77.614,50	98,20	98,20
1.2.	Sredstva za mat. stroške (so)ustanoviteljic	236.299,00	221.615,00	205.435,28	86,94	92,70
1.2.1.	Občina Ravne na Koroškem	136.345,00	137.345,00	120.806,08	88,60	87,96
1.2.2.	Občina Prevalje	43.526,00	27.842,00	28.021,60	64,38	100,65
1.2.3.	Občina Mežica	29.419,00	29.419,00	29.419,00	100,00	100,00
1.2.4.	Občina Črna na Koroškem	27.009,00	27.009,00	27.188,60	100,66	100,66
1.3.	Program krajevnih knjižnic	10.810,00	10.810,00	6.076,48	56,21	56,21
1.3.1.	Občina Ravne na Koroškem	8.000,00	8.000,00	3.266,48	40,83	40,83
1.3.2.	Občina Mežica	1.650,00	1.650,00	1.650,00	100,00	100,00
1.3.3.	Občina Črna na Koroškem	1.160,00	1.160,00	1.160,00	100,00	100,00
1.4.	Sofinanciranje projektov občine (so)ustanovit.		800,00	800,00		100,00
2.	Prejeta sredstva MK	87.500,00	75.500,00	75.500,05	86,29	100,00
2.1.	MK - program OOK	3.000,00	2.000,00	2.721,61	90,72	136,08
2.2.	MK - plače OOK	60.000,00	60.000,00	60.000,11	100,00	100,00
2.3.	MK - digitalizacija OOK	7.500,00	5.000,00	4.278,33	57,04	85,57
2.4.	MK - nacionalni koordinator OOK		6.000,00	6.000,00		100,00
2.5.	MK - zamejci	4.500,00	2.500,00	2.500,00	55,56	100,00
3.	Lastni prihodki (članarine, vpisnine, opomini itd.)	42.000,00	49.900,00	52.901,28	125,96	106,01
3.1.	Članarine in vpisnine	18.000,00	18.000,00	18.761,90	104,23	104,23
3.2.	Opomini	10.000,00	16.000,00	17.766,78	177,67	111,04
3.3.	Izgubljeno ali uničeno gradivo in izkaznice	500,00	500,00	332,01	66,40	66,40
3.4.	Medknjiž. izposoja, ostale storitve knjižnice	1.000,00	500,00	272,60	27,26	54,52
3.5.	Fotokopiranje	100,00	100,00	55,55	55,55	55,55
3.6.	Izpisi	100,00	100,00	66,25	66,25	66,25
3.7.	Komercialni najem prostorov	300,00	300,00	300,00	100,00	100,00
3.8.	Bukvarna	2.000,00	4.400,00	3.546,19	177,31	80,60
3.9.	Ravenski razgledi	10.000,00	10.000,00	11.800,00	118,00	118,00
4.	Drugi prihodki	6.200,00	34.200,00	62.145,89	1002,35	181,71

4.1.	Obresti	200,00	2.500,00	2.192,92	1096,46	87,72
4.2.	Odškodnine zavarovalnica	5.000,00	5.000,00	4.792,99	95,86	95,86
4.3.	Prihodki donacije			413,10		
4.4.	Drugi prihodki	1.000,00	3.000,00	2.909,26	290,93	96,98
4.5.	Neplačani prispevki			1.939,04		
4.6.	Projekti - LAS			2.400,00		
4.7.	Javna dela		23.700,00	28.399,90		119,83
4.8.	Refundacije ZZS			19.098,68		

I.B.	Odhodki za izvajanje javne službe	1.143.109,00	1.153.126,00	1.134.220,47	99,22	98,36
-------------	--	---------------------	---------------------	---------------------	--------------	--------------

1.	PLAČE IN DRUGI OP	809.400,00	831.950,00	844.924,21	104,39	101,56
1.1.	BOD	594.500,00	581.300,00	589.320,96	99,13	101,38
1.1.1.	Bruto plača		533.037,00	538.133,01		100,96
1.1.2.	Razlika do min. plače		28.095,00	24.803,44		88,28
1.1.3.	Delovna uspešnost		20.168,00	26.384,51		130,82
1.2.	Prispevki delodajalca	96.000,00	99.500,00	99.690,70	103,84	100,19
1.3.	Drugi stroški dela	11.800,00	18.800,00		0,00	0,00
1.4.	Refundacije ZZS			19.098,68		
1.5.	Drugi osebni prejemki	107.100,00	108.650,00	108.413,88	101,23	99,78
1.5.1.	Regres	29.200,00	33.000,00	33.570,04	114,97	101,73
1.5.2.	Prehrana med delom	37.400,00	36.800,00	37.581,29	100,48	102,12
1.5.3.	Prevoz na delo	13.100,00	14.100,00	14.295,73	109,13	101,39
1.5.4.	Jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči itd.	16.500,00	12.200,00	10.550,68	63,94	86,48
1.5.5.	Dodatno pokoj. zavarov. ZVPSJU	10.900,00	12.550,00	12.416,14	113,91	98,93
1.6.	Javno delo		23.700,00	28.399,99		119,83

2.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	333.709,00	321.176,00	289.296,26	86,69	90,07
2.1.	Stroški blaga in materiala	157.500,00	121.000,00	109.611,73	69,59	90,59
2.1.1.	Material za tekoče vzdrževanje	10.000,00	10.000,00	7.310,38	73,10	73,10
2.1.2.	Električna energija	25.000,00	21.000,00	18.602,21	74,41	88,58
2.1.3.	Ogrevanje	112.000,00	75.000,00	68.433,33	61,10	91,24
2.1.4.	Drobni inventar	500,00	5.000,00	6.417,75	1283,55	128,36
2.1.5.	Pisarniški material, oprema knjiž. grad. strok. literatura	7.000,00	7.000,00	7.403,51	105,76	105,76
2.1.6.	Promocija bralne kulture	2.000,00	2.000,00	717,14	35,86	35,86
2.1.7.	Drugi materialni stroški	1.000,00	1.000,00	727,41	72,74	72,74
2.2.	Stroški storitev	94.289,00	96.600,00	93.532,20	99,20	96,82
2.2.1.	Telefonske in poštno storitve	10.000,00	8.300,00	8.944,60	89,45	107,77
2.2.2.	Komunalne in prevozne storitve	7.000,00	6.600,00	6.720,26	96,00	101,82
2.2.3.	Vzdrževanje in popravila	15.000,00	15.000,00	12.362,43	82,42	82,42

2.2.4.	Računalniške storitve	11.000,00	11.000,00	10.245,73	93,14	93,14
2.2.5.	Varovanje objekta	4.000,00	4.000,00	4.419,10	110,48	110,48
2.2.6.	Stroški čiščenja	1.000,00	1.000,00	2.116,66	211,67	211,67
2.2.7.	Reklame in objave	500,00	500,00	803,21	160,64	160,64
2.2.8.	Stroški zavarovanja	11.000,00	11.000,00	11.925,33	108,41	108,41
2.2.9.	Stroški plačilnega prometa	1.500,00	2.000,00	1.833,87	122,26	91,69
2.2.10.	Stroški svetovalnih, odvetniških storitev in podobno	1.000,00	1.000,00	1.098,00	109,80	109,80
2.2.11.	Stroški izobraževanja	4.000,00	4.000,00	1.718,10	42,95	42,95
2.2.12.	Strokovni dan		1.200,00	1.162,64		96,89
2.2.13.	Stroški službenih potovanj	3.000,00	4.687,00	3.853,44	128,45	82,22
2.2.14.	Službena potovanja OOK - program		1.513,00	1.513,00		100,00
2.2.15.	Stroški študentskega servisa	1.000,00		0,00	0,00	
2.2.16.	Sejnine	1.800,00	900,00	835,51	46,42	92,83
2.2.17.	Reprezentanca in poslovna darila	3.000,00	1.500,00	1.299,53	43,32	86,64
2.2.18.	Stroški članarin in medknjižnične izposoje	2.000,00	2.000,00	2.232,08	111,60	111,60
2.2.19.	Bukvarna Ajta	2.000,00	4.400,00	3.252,28	162,61	73,92
2.2.20.	Ravenski razgledi	10.000,00	10.000,00	10.372,28	103,72	103,72
2.2.21.	Službeno vozilo	3.600,00		761,20	21,14	
2.2.22.	Zdravniški pregledi			927,56		
2.2.23.	Stroški drugih storitev	1.889,00	6.000,00	5.135,39	271,86	85,59
2.3.	Območnost OOK	18.000,00	13.000,00	12.999,94	253,50	100,00
2.3.1.	Stroški območnosti OOK	3.000,00	2.000,00	2.721,61	90,72	136,08
2.3.2.	Stroški digitalizacije OOK	10.000,00	5.000,00	4.278,33	42,78	85,57
2.3.3.	MK - nacionalni koordinator OOK	5.000,00	6.000,00	6.000,00	120,00	100,00
2.4.	Stroški MK ZAMEJCI	4.500,00	2.500,00	2.500,00	55,56	100,00
2.5.	Programski in projektni stroški	46.800,00	46.800,00	38.997,48	83,33	83,33
2.5.1.	Razstave in prireditve	9.000,00	9.000,00	8.673,15	96,37	96,37
2.5.2.	Napovednik	5.000,00	5.000,00	3.384,28	67,69	67,69
2.5.3.	Mladinska dejavnost	7.000,00	7.000,00	4.378,62	62,55	62,55
2.5.4.	Domoznanska razstava	3.000,00	3.000,00	2.835,71	94,52	94,52
2.5.5.	Korošci pa bukve beremo	1.500,00	1.500,00	1.297,38	86,49	86,49
2.5.6.	Bodi kul, beri ful	1.800,00	1.800,00	1.675,08	93,06	93,06
2.5.7.	Projekt Čiči	2.000,00	2.000,00	1.745,44	87,27	87,27
2.5.8.	Soba pobega	500,00	500,00	339,40	67,88	67,88
2.5.9.	Kompetenčni center za lahko branje	4.000,00	4.000,00	2.278,84	56,97	56,97
2.5.10.	Stripoteka	500,00	500,00	318,00	63,60	63,60
2.5.11.	Poletna razstava	1.500,00	1.500,00	1.249,91	83,33	83,33
2.5.12.	75 let Knjižnice	7.000,00	7.000,00	6.020,70	86,01	86,01
2.5.13.	Drugi stroški razstav in prireditev	4.000,00	4.000,00	4.800,97	120,02	120,02
2.6.	Nakup knjižničnega gradiva - lastni stroški	2.520,00	2.520,00	4.256,31	168,90	168,90
2.7.	Drugi odhodki	6.200,00	8.130,00	7.188,59	115,95	88,42
2.7.1.	Stavbno zemljišče	4.700,00	4.800,00	4.824,06	102,64	100,50

2.7.2.	Promocija zdravja	500,00	500,00	423,91	84,78	84,78
2.7.3.	Obresti	500,00	500,00		0,00	0,00
2.7.4.	Drugi finančni odhodki	500,00	500,00	114,11	22,82	22,82
2.7.5.	Stroški po projektih LAS	0,00	1.830,00	1.826,51		99,81
2.8.	Investicijsko vzdrževanje	3.900,00	30.626,00	20.210,01	518,21	65,99
I.	Presežek prih. nad odh. za dejavnost	0,00	0,00	9.604,70		

II.A	PRIHODKI KAVARNA ELEONORA	66.000,00	66.000,00	71.170,11	107,83	107,83
-------------	----------------------------------	------------------	------------------	------------------	---------------	---------------

1.	KAVARNA ELEONORA	66.000,00	66.000,00	71.170,11	107,83	107,83
-----------	-------------------------	------------------	------------------	------------------	---------------	---------------

II. B.	ODHODKI KAVARNA ELEONORA	66.000,00	66.000,00	60.128,05	91,10	91,10
---------------	---------------------------------	------------------	------------------	------------------	--------------	--------------

2.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV KAVARNA	66.000,00	66.000,00	60.128,05	91,10	91,10
2.1.	Material Kavarna	38.000,00	38.000,00	30.648,85	80,65	80,65
2.1.1.	Poraba materiala Kavarna	35.000,00	35.000,00	27.783,56	79,38	79,38
2.1.2.	Pomožni mat. Kavarna	3.000,00	3.000,00	2.865,29	95,51	95,51
2.2.	Študentski servis	27.000,00	27.000,00	27.204,91	100,76	100,76
2.3.	Drugi stroški	1.000,00	1.000,00	2.274,29	227,43	227,43

II.	Presežek prihodkov nad odhodki kavarna Eleonora	0,00	0,00	11.042,06	0,00	
------------	--	-------------	-------------	------------------	-------------	--

I. + II.	Presežek prihodkov nad odhodki	0,00	0,00	20.646,76	0	
-----------------	---------------------------------------	-------------	-------------	------------------	----------	--

III. A.	SREDSTVA V UPRAVLJANJU	149.000,00	150.041,00	143.299,58	96,17	95,51
----------------	-------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--------------	--------------

1.	Sredstva za knjižnično gradivo	117.000,00	105.941,00	106.343,96	90,89	100,38
1.1.	Knjižnično gradivo - občine	62.000,00	51.505,00	51.041,00	82,32	99,10
1.1.1.	Občina Ravne na Koroškem	35.774,00	27.832,00	26.117,00	73,01	93,84
1.1.2.	Občina Prevalje	11.420,00	10.757,00	11.424,00	100,04	106,20
1.1.3.	Občina Mežica	7.719,00	6.413,00	6.413,00	83,08	100,00
1.1.4.	Občina Črna na Koroškem	7.087,00	6.503,00	7.087,00	100,00	108,98
1.2.	MK - knjižnično gradivo	48.000,00	46.936,00	47.803,00	99,59	101,85
1.3.	MK - knjižnično gradivo OOK	7.000,00	7.500,00	7.499,96	107,14	100,00
1.4.	Knjižnično gradivo - lastna sredstva					
2.	MK - računalniška oprema	3.000,00	3.000,00	8.800,00	293,33	293,33
3.	Investicija prejeta v upravljanje	32.000,00	44.100,00	36.955,62	115,49	83,80
3.1.	Investicija prejeta v upravljanje Ravne na Koroškem	20.000,00	28.300,00	27.181,73	135,91	96,05
3.2.	Investicija prejeta v upravljanje Prevalje	4.000,00	7.800,00	8.786,89	219,67	112,65
3.3.	Investicija prejeta v upravljanje Mežica	4.000,00	4.000,00		0,00	0,00
3.4.	Investicija prejeta v upravljanje Črna na Koroškem	4.000,00	4.000,00	987,00	24,68	24,68

III.B.	INVESTICIJSKI ODHODKI	149.000,00	150.041,00	143.299,58	96,17	95,51
1.	Nakup knjižničnega gradiva	117.000,00	105.941,00	106.343,96	90,89	100,38
1.1.	Nakup knjižničnega gradiva - občine	62.000,00	51.505,00	51.041,00	82,32	99,10
1.1.1.	Občina Ravne na Koroškem	35.774,00	27.832,00	26.117,00	73,01	93,84
1.1.2.	Občina Prevalje	11.420,00	10.757,00	11.424,00	100,04	106,20
1.1.3.	Občina Mežica	7.719,00	6.413,00	6.413,00	83,08	100,00
1.1.4.	Občina Črna na Koroškem	7.087,00	6.503,00	7.087,00	100,00	108,98
1.2.	MK - knjižnično gradivo	48.000,00	46.936,00	47.803,00	99,59	101,85
1.3.	MK - knjižnično gradivo OOK	7.000,00	7.500,00	7.499,96	107,14	100,00
2.	Nakup opreme - MK	3.000,00	3.000,00	8.800,00	293,33	293,33
3.	Investicija prejeta v upravljanje	32.000,00	44.100,00	36.955,62	115,49	83,80
3.1.	Investicija prejeta v upravljanje Ravne na Koroškem	20.000,00	28.300,00	27.181,73	135,91	96,05
3.2.	Investicija prejeta v upravljanje Prevalje	4.000,00	7.800,00	8.786,89	219,67	112,65
3.3.	Investicija prejeta v upravljanje Mežica	4.000,00	4.000,00		0,00	0,00
3.4.	Investicija prejeta v upravljanje Črna na Koroškem	4.000,00	4.000,00	987,00	24,68	24,68
II.C.	Presežek prihodkov nad odhodki za investicije	0,00	0,00	0,00		

III.	PRESEŽEK VSEH PRIHODKOV NAD ODHODKI	0,00	0,00	20.646,76		
-------------	--	-------------	-------------	------------------	--	--

7. 2. Pojasnila računovodskih izkazov za leto 2024

7. 2. 1. Izkaz prihodkov in odhodkov

Koroška osrednja knjižnica pridobiva sredstva za redno dejavnost in za nabavo osnovnih sredstev (tudi knjižničnega gradiva) na osnovi pogodb od občin ustanoviteljic (Občine Ravne na Koroškem, Občine Prevalje, Občine Mežica in Občine Črna na Koroškem), Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, iz lastnih prihodkov (članarine, zamudnine ipd.), s prijavi na projekte in javne razpise.

Občini (so)ustanoviteljici, Občina Črna na Koroškem, Občina Mežica, sta sredstva za knjižnično gradivo za leto 2024 sofinancirali v višini 100 %. Občina Prevalje je sredstva za knjižnično gradivo za leto 2024 sofinancirala v višini 106,20 % in Občina Ravne na Koroškem v višini 93,84 % (glede na rebalans plana 2024).

Ministrstvo za kulturo RS sofinancira nakup knjižničnega gradiva na osnovi neposrednega poziva. Za leto 2024 so bila sredstva za knjižnično gradivo v primerjavi z letom 2023 višja za 1,84 %. Prijavili smo se tudi na razpisane projekte in programe, in sicer za program OOK in program dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnih območjih.

V letu 2024 smo dosledno spremljali stanje prihodkov in odhodkov in na osnovi rezultatov sprejeli rebalans, da smo uravnotežili sredstva.

I A – prihodki za izvajanje javne službe

Pregled prihodkov po namenih

I.A.	Prihodki za izvajanje javne službe	1.143.825,17
-------------	---	---------------------

1.	Prejeta sredstva od občin za tekoče poslovanje	953.277,95
1.1.	Sredstva za plače, prisp. in druge osebne prejemke	740.966,19
1.1.1.	Občina Ravne na Koroškem	452.035,62
1.1.2.	Občina Prevalje	127.864,68
1.1.3.	Občina Mežica	83.451,39
1.1.4.	Občina Črna na Koroškem	77.614,50
1.2.	Sredstva za mat. stroške (so)ustanoviteljic	205.435,28
1.2.1.	Občina Ravne na Koroškem	120.806,08
1.2.2.	Občina Prevalje	28.021,60
1.2.3.	Občina Mežica	29.419,00
1.2.4.	Občina Črna na Koroškem	27.188,60

1.3.	Program krajevnih knjižnic	6.076,48
1.3.1.	Občina Ravne na Koroškem	3.266,48
1.3.2.	Občina Mežica	1.650,00
1.3.3.	Občina Črna na Koroškem	1.160,00
1.4.	Sofinanciranje projektov občine (so)ustanovit.	800,00
2.	Prejeta sredstva MK	75.500,05
2.1.	MK - program OOK	2.721,61
2.2.	MK - plače OOK	60.000,11
2.3.	MK - digitalizacija OOK	4.278,33
2.4.	MK - nacionalni koordinator OOK	6.000,00
2.5.	MK - zamejci	2.500,00
3.	Lastni prihodki (članarine, vpisnine, opomini itd.)	52.901,28
3.1.	Članarine in vpisnine	18.761,90
3.2.	Opomini	17.766,78
3.3.	Izgubljeno ali uničeno gradivo in izkaznice	332,01
3.4.	Medknjiž. izposoja, ostale storitve knjižnice	272,60
3.5.	Fotokopiranje	55,55
3.6.	Izpisi	66,25
3.7.	Komercialni najem prostorov	300,00
3.8.	Bukvarna	3.546,19
3.10.	Ravenski razgledi	11.800,00
4.	Drugi prihodki	62.145,89
4.1.	Obresti	2.192,92
4.2.	Odškodnine zavarovalnica	4.792,99
4.3.	Prihodki donacije	413,10
4.4.	Drugi prihodki	2.909,26
4.5.	Neplačani prispevki	1.939,04
4.6.	Projekti - LAS	2.400,00
4.7.	Javna dela	28.399,90
4.8.	Refundacije ZZS	19.098,68

Za potrebe stroškov dela so občine soustanoviteljice financirale javni zavod po dejanskih stroških, zahtevkih in v okviru sprejetega proračuna, izjema je Občina Prevalje, ki je stroške dela financirala po dvanajstinah sprejetega proračuna.

Občine so sredstva za materialne stroške nakazale 100 % glede na rebalans plana, razen Občine Ravne na Koroškem, ki je realizirala sredstva v deležu 87,96 % glede na rebalans plana javnega zavoda za leto 2024.

Za blago, storitve in nakup knjižničnega gradiva so občine javnemu zavodu nakazovale mesečne dvanajstine, skladno s potrjenimi proračuni.

Pri zagotavljanju prihodkov iz naslova javnih sredstev s strani soustanoviteljic je izhodišče za razdelitev

prihodkov sporazum med občinami ustanoviteljicami z dne 15. 9. 1999.

Občini Mežica in Črna na Koroškem sta prihodke za krajevni program nakazovali mesečno po dvanajstinah in skladno s proračuni. Občina Ravne na Koroškem je sredstva, namenjena za krajevne knjižnice, nakazovala po dejanskih stroških.

Od Ministrstva za kulturo RS smo po pogodbi prejeli sredstva za nakup knjižničnega gradiva v višini 47.803 €, kar je za 1,84 % več kot leta 2023. Nakazila smo prejeli v skladu s pogodbo.

V skladu s pogodbo Ministrstva za kulturo RS je knjižnica za izvajanje programa osrednjih območnih knjižnic pridobila 80.500 €, kar je za 1,33 % več kot leta 2023, in sicer za:

- pokrivanje materialnih stroškov: 4.222 €,
- nacionalno koordinacijo: 6.000 €,
- nakup knjižničnega gradiva (e-viri): 6.000 €,
- pokrivanje stroškov dela za javni uslužbenki: 60.000 €,
- digitalizacijo: 4.278 €.

Po pogodbi za leto 2024 je knjižnica za naloge, ki so povezane z zamejci (program obmejnih dejavnosti), prejela 2.500 €, kar je za 25 % več kot leta 2023.

Prihodki za plače so se v primerjavi z letom 2023 povečali za 4,11 %, predvsem zaradi povečanja vrednosti plačnih razredov, napredovanj, izplačil jubilejnih nagrad in odpravnine ob upokojitvi.

Lastni prihodki so se v letu 2024 povišali za 24,93 % . Povečanje je na postavkah opominov zaradi zaračunavanja neizvedenega prevzema gradiva in na postavki bukvarna, predvsem zaradi selitve bukvarne na lokacijo Na gradu 1. Za storitve, kot so medknjižnična izposoja, izpisi, fotokopije so se prihodki znižali za polovico.

Gledano v celoti so se prihodki v letu 2024 zvišali za 4,20 %.

I B – odhodki za izvajanje javne službe

Pregled odhodkov po namenih

2.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	289.296,26
2.1.	Stroški blaga in materiala	109.611,73
2.1.1.	Material za tekoče vzdrževanje	7.310,38
2.1.2.	Električna energija	18.602,21
2.1.3.	Ogrevanje	68.433,33
2.1.4.	Drobni inventar	6.417,75
2.1.5.	Pisarniški material, oprema knjiž. grad. strok. literatura	7.403,51
2.1.6.	Promocija bralne kulture	717,14
2.1.6.	Drugi materialni stroški	727,41
2.2.	Stroški storitev	93.532,20
2.2.1.	Telefonske in poštno storitve	8.944,60
2.2.2.	Komunalne in prevozne storitve	6.720,26
2.2.3.	Vzdrževanje in popravila	12.362,43
2.2.4.	Računalniške storitve	10.245,73
2.2.5.	Varovanje objekta	4.419,10
2.2.6.	Stroški čiščenja	2.116,66
2.2.7.	Reklame in objave	803,21
2.2.8.	Stroški zavarovanja	11.925,33
2.2.9.	Stroški plačilnega prometa	1.833,87
2.2.10.	Stroški svetovalnih, odvetniških storitev in podobno	1.098,00
2.2.11.	Stroški izobraževanja	1.718,10
2.2.12.	Strokovni dan	1.162,64
2.2.13.	Stroški službenih potovanj	3.853,44
2.2.14.	Službena potovanja OOK - program	1.513,00
2.2.15.	Stroški študentskega servisa	0,00
2.2.16.	Sejnine	835,51
2.2.17.	Reprezentanca in poslovna darila	1.299,53
2.2.18.	Stroški članarin in medknjižnične izposoje	2.232,08
2.2.19.	Bukvarna Ajta	3.252,28
2.2.20.	Ravenski razgledi	10.372,28
2.2.21.	Službeno vozilo	761,20
2.2.22.	Zdravniški pregledi	927,56
2.2.23.	Stroški drugih storitev	5.135,39
2.3.	Območnost OOK	12.999,94
2.3.1.	Stroški območnosti OOK	2.721,61
2.3.2.	Stroški digitalizacije OOK	4.278,33
2.3.3.	MK - nacionalni koordinator OOK	6.000,00
2.4.	Stroški MK ZAMEJCI	2.500,00
2.5.	Programski in projektni stroški	38.997,48
2.5.1.	Razstave in prireditve	8.673,15
2.5.2.	Napovednik	3.384,28
2.5.3.	Mladinska dejavnost	4.378,62
2.5.4.	Domoznanska razstava	2.835,71
2.5.5.	Korošci pa bukve beremo	1.297,38
2.5.6.	Bodi kul, beri ful	1.675,08

2.5.7.	Projekt Čiči	1.745,44
2.5.8.	Soba pobega	339,40
2.5.9.	Kompetenčni center za lahko branje	2.278,84
2.5.10.	Stripoteka	318,00
2.5.11.	Poletna razstava	1.249,91
2.5.12.	75 let Knjižnice	6.020,70
2.5.13.	Drugi stroški razstav in prireditev	4.800,97
2.6.	Nakup knjižničnega gradiva - lastni stroški	4.256,31
2.7.	Drugi odhodki	7.188,59
2.7.1.	Stavbno zemljišče	4.824,06
2.7.2.	Promocija zdravja	423,91
2.7.3.	Obresti	
2.7.4.	Drugi finančni odhodki	114,11
2.7.5.	Stroški po projektih LAS	1.826,51
2.8.	Investicijsko vzdrževanje	20.210,01

Stroški blaga, materiala in storitev so se v primerjavi s preteklim letom znižali za 0,95 %.

Stroški za nabavo blaga in materiala so se v primerjavi z letom poprej znižali za 8,6 %. Predvsem se je znižal strošek ogrevanja, in sicer za 22,49 %.

Stroški storitev so se v primerjavi z letom 2023 povišali za 1,2 %. Najbolj so se povišali stroški komunalnih storitev, za 5,6 %, varovanje objektov za 12,07 %, zavarovanje 23,64 %, plačilni promet 25 %, odvetniške storitve 93,45 %, reprezentance in poslovna darila 121 % (v nominalnem znesku za 712 €, ter stroški drugih storitev za 34,96 % (strošek notranje revizije). Znižali so se stroški za ogrevanje, za 22,50 %, vzdrževanje in popravila za 26 %, reklame in objave za 30 %, stroški izobraževanj 58,27 % in sejnin za 41,5 %.

Javni zavod je zaradi nestabilnih cen skozi vse leto 2024 izvajal ukrepe racionalizacije, da bi program in naloge knjižnične javne službe izvajal kar se da nemoteno.

Knjižnica je stroške razstav in prireditev zaradi znižanja izdatkov v letu 2023 za 27,67 %, v letu 2024 ponovno povišala, in sicer za 33,31 %.

Prihodki v Bukvarni Ajta so se v letu 2024 povišali za 28,76 %, prav tako so se povišali stroški v enaki višini. Prihodke iz bukvarne javni zavod porabi za njeno delovanje.

Stroški drugih odhodkov so se znižali za 31,21 %, predvsem zaradi ureditve glede invalidskih kvot, z zaposlitvijo osebe s statusom invalida.

Obračunane plače

1.	PLAČE IN DRUGI OP	844.924,21
1.1.	BOD	589.320,96
1.1.1.	Bruto plača	538.133,01
1.1.2.	Razlika do min. plače	24.803,44
1.1.3.	Delovna uspešnost	26.384,51
1.2.	Prispevki delodajalca	99.690,70
1.3.	Drugi stroški dela	
1.4.	Refundacije ZZS	19.098,68
1.5.	Drugi osebni prejemki	108.413,88
1.5.1.	Regres	33.570,04
1.5.2.	Prehrana med delom	37.581,29
1.5.3.	Prevoz na delo	14.295,73
1.5.4.	Jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči itd.	10.550,68
1.5.5.	Dodatno pokoj. zavarov. ZVPSJU	12.416,14
1.6.	Javno delo	28.399,99

Plače so bile obračunane za 24 sistemiziranih delovnih mest knjižnice. Premije za dodatno pokojninsko zavarovanje (ZVPSJU) so bile plačane po predpisani lestvici glede na delovno dobo zaposlenega in so 5 % višje kot leto poprej. Regres za letni dopust je bil v primerjavi z letom prej višji za 1,83 %. Povečanje je bilo pri izplačilih jubilejnih nagrad ter odpravnine ob upokojitvi, in sicer v višini 464 %.

V letu 2024 smo bili uspešni na razpisu za javna dela in smo pridobili 2 zaposlitvi javnih delavcev. Glede na vsa napredovanja in izplačilo po zakonskih obveznostih, se je strošek plač v letu 2024 povečal za 5,32 %.

Grajska kavarna Eleonora

II.A	PRIHODKI KAVARNA ELEONORA	71.170,11
------	---------------------------	-----------

1.	KAVARNA ELEONORA	71.170,11
----	------------------	-----------

II. B.	ODHODKI KAVARNA ELEONORA	60.128,05
2.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV KAVARNA	60.128,05
2.1.	Material Kavarna	30.648,85
2.1.1.	Poraba materiala Kavarna	27.783,56
2.1.2.	Pomožni mat. Kavarna	2.865,29
2.2.	Študentski servis	27.204,91
2.3.	Drugi stroški	2.274,29

II.	Presežek prihodkov nad odhodki kavarna Eleonora	11.042,06
------------	--	------------------

Prihodki Grajske kavarne Eleonore so se povečali za 20,69 %.

Stroški blaga in materiala so se v primerjavi z letom 2023 povečali za 2,18 %. Knjižnici je z racionalizacijo poslovanja uspelo znižati stroške študentskih servisov, in sicer za 10 % v primerjavi z letom poprej.

Če ne upoštevamo stroškov dela ene zaposlitve za Grajsko kavarno Eleonora, izkazuje kavarna 11.042 € presežka prihodkov nad odhodki v letu 2024. Če bi upoštevali eno zaposlitev v Grajski kavarni Eleonora (ki jo krije Občina Ravne), bi imeli primanjkljaj v višini 14.000 €. Ugotovimo lahko, da brez prihodkov sredstev za stroške dela kavarna, žal, ne posluje uravnoteženo, kar pomeni velik izziv za naš javni zavod.

7. 2. 2. Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2024

Presežek prihodkov nad odhodki, gledano celostno v letu 2024, je 20.646,76 €. Presežek prihodkov bo javni zavod namenil za nujna investicijska vzdrževanja in nabavo osnovnih sredstev. Prav tako bo javni zavod s pozitivnim presežkom pokrival preostanek izgube iz leta 2022, v višini 4.226,72 €.

7. 3. Pojasnila k bilanci stanja za leto 2024

III. A.	SREDSTVA V UPRAVLJANJU	143.299,58
1.	Sredstva za knjižnično gradivo	106.343,96
1.1.	Knjižnično gradivo - občine	51.041,00
1.1.1.	Občina Ravne na Koroškem	26.117,00
1.1.2.	Občina Prevalje	11.424,00
1.1.3.	Občina Mežica	6.413,00
1.1.4.	Občina Črna na Koroškem	7.087,00
1.2.	MK - knjižnično gradivo	47.803,00
1.3.	MK - knjižnično gradivo OOK	7.499,96
1.4.	Knjižnično gradivo - lastna sredstva	
2.	MK - računalniška oprema	8.800,00
3.	Investicija prejeta v upravljanje	36.955,62
3.1.	Investicija prejeta v upravljanje Ravne na Koroškem	27.181,73
3.2.	Investicija prejeta v upravljanje Prevalje	8.786,89
3.3.	Investicija prejeta v upravljanje Mežica	

3.4.	Investicija prejeta v upravljanje Črna na Koroškem	987,00
------	--	--------

V letu 2024 so bila na novo nabavljena opredmetena osnovna sredstva v skupni višini 36.956 €.

Investicijska vzdrževanja so bila v višini 20.210 € in so poknjžena v stroških, kar je razvidno iz tabel in je upoštevano pri poslovnem izidu.

Knjižnica se je prijavila na javni razpis Ministrstva za kulturo RS za sofinanciranje nakupa IKT-opreme. Iz tega naslova je naš javni zavod prejel 8.800 €.

V letu 2024 je v knjižnici potekala I. faza obnove in modernizacije z RFID-sistemom. Investitor je bila Občina Ravne, v skupni višini 198.219,02 €

Sredstva za nabavo knjižničnega gradiva je knjižnica v celoti porabila za nakup knjižničnega gradiva. Za knjižnično gradivo smo oblikovali 100 % popravek vrednosti.

Na osnovi popisa popisnih komisij smo odpisali osnovna sredstva in drobni inventar, ki ni več v uporabi in nima neodpisane vrednosti, in sicer v skupnem znesku 15.446,76 €.

III B – kratkoročna sredstva v upravljanju

Kratkoročne terjatve na dan 31. 12. 2024

Terjatve na dan 31. 12. 2024	150.273
Denarna sredstva v blagajni	668
Denar na poti	345
Denarna sredstva na računih	55.260
Terjatve do kupcev	598
Terjatve do proračunskih uporabnikov	87.995
Druge terjatve	5.407

Terjatev do kupcev na dan 31. 12. 2024 je 598 €, terjatev do drugih proračunskih uporabnikov pa v vrednosti 87.995 €, na postavki druge terjatve imamo knjižene terjatve do ZZS za refundacijo bolniškega staleža v breme ZZS.

Kratkoročne obveznosti na dan 31. 12. 2024

Obveznosti na dan 31. 12. 2024	151.370
Obveznosti za plače	71.726
Obveznosti do dobaviteljev	75.556
Obveznosti do proračunskih uporabnikov	332
Obveznost za plačilo DDV	3.492

Druge obveznosti	264
------------------	-----

Obveznost do dobaviteljev na dan 31. 12. 2024 je 75.556 €, od tega že zapadlih obveznosti 114 €. Največji dobavitelji so: Petrol, d. d., Študentski servisi, d. o. o., HEP energija, d. o. o., Elektro Celje, d. d., TrueCad, d. o. o., Andrej Knez, s.p., Loris, d.o.o, Mladinska knjiga, d.d, ter več manjših dobaviteljev.

Obveznosti za plače so v višini 71.726 €. Obveznost za plačilo DDV 3,492 €.

Zaloga na dan 31. 12. 2024

Zaloga na dan 31. 12. 2024	3.932
Zaloge blaga v skladišču – kavarna	3.910
Zaloga embalaže	22

Zaloga v skladiščih je bila usklajena s popisom dne 31. 12. 2024.

V letu 2024 je imelo finančno-materialno poslovanje knjižnice veliko izzivov, na kar so vplivala velika nihanja cen energentov in podražitve materiala in storitev. Z racionalizacijo stroškov, velikimi napori za povečanje prihodkov ter dobrim sodelovanjem z občinami in zaposlenimi v KOKR je Koroška osrednja knjižnica uspešno zaključila poslovno leto.

8. Grajska časopisna kavarna Eleonora

29. septembra 2021 je svoja vrata odprla Grajska časopisna kavarna Eleonora. Do oktobra 2022 so bile iz projekta Čebela bere med financirane delavnice, stripovski natečaj, predavanja, koncert. Osrednja tematika je bila zelena knjižnica, sobivanje z naravo, okoljevarstvena ozaveščenost, skrb za čebele in medovite rastline.

V Grajski časopisni kavarni so se med letom dogajale različne prireditve: koncerti, pesniški večeri, druga obletnica delovanja kavarne itd.

Naše osnovno izhodišče je, da Eleonora postane prijeten prostor prebiranja revij in časopisov ob izbrani kavi in domačih čajih ter unikatnih sladicah in s tem tudi nadstandard, ki ga lahko nudimo našim obiskovalcem.

Prav tako si želimo, da bi bila kavarna prijetno stičišče druženja in prostor, kamor se bodo ljudje radi vračali.

II Služba za izposajo in informiranje

1. Statistični podatki izposoje

V letu 2024 smo članom izposodili **232.152** enot gradiva.

Celotna izposoja gradiva (na dom in v čitalnico) se je v primerjavi z letom 2023 **povečala za 7 %**.

Letna izposoja gradiva, brez transakcij v čitalnici, medknjižnične in medoddelčne izposoje znaša **212.999** enot gradiva. Letna izposoja brez e-knjig (vendar z vso čitalniško izposajo – izposajo v čitalnici in transakcijo z gradivom v čitalnici) znaša **230.363** enot gradiva.

avtorizacijske podatke. Spletna eKnjižnica in eKnjigarna Biblos je delovala v prvi polovici leta 2024. V drugi polovici 2024 je zaživela COBISS Ela, ki članom vseh slovenskih splošnih knjižnic omogoča izposajo e-knjig brezplačno. Preko mobilne aplikacije Audibook si lahko uporabniki izposodijo zvočne knjige.

V letu 2024 smo skupno zabeležili **1.789** izposoj elektronskih (1.347) in zvočnih knjig (442), kar je **17 %** manj kot leta 2023.

Povečala se je izposoja zvočnih knjig, za **84 %** v primerjavi z letom 2023.

Izposoja elektronskih knjig se je v primerjavi z letom 2023 zmanjšala za **30 %**.

Predpostavljamo, da se je izposoja elektronskih knjig v primerjavi z letom 2023 zmanjšala zaradi

IZPOSOJA GRADIVA						
KNJIŽNICA	NA DOM		V ČITALNICO		SKUPAJ	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
ODDELEK ZA ODRASLE	99.086	101.174	23.313	25.077	122.399	126.251
ODDELEK ZA OTROKE IN MLADINO (PKLS)	36.688	40.005	1.237	2.699	37.925	42.704
OSREDNJA KNJIŽNICA	135.774	141.179	24.550	27.776	160.324	168.955
PREVALJE	15.331	18.346	671	2.052	16.002	20.398
MEŽICA	16.439	16.405	909	2.158	17.348	18.563
ČRNA NA KOROŠKEM	11.394	11.991	687	1.194	12.081	13.185
KOTLJE	6.362	6.717	273	1.410	6.635	8.127
ŽERJAV	562	367	23	1	585	368
IZPOSOJEVALIŠČE LEŠE	740	701	10	66	750	767
IZPOSOJEVALIŠČE STROJNSKA REKA	470	ZAPRTO	0	ZAPRTO	470	ZAPRTO
ENOTE SKUPAJ	51.298	54.527	2.573	6.881	53.871	61.408
ELEKTRONSKE KNJIGE	1.917	1.347			1.917	1.347
AVDIO KNJIGE	239	442			239	442
MREŽA SKUPAJ*	189.228	197.495	27.123	34.657	216.351	232.152

*Številka vsebuje vse transakcije, povezane z izposajo gradiva v knjižnici (izposoja na dom, v čitalnico, transakcija z gradivom v čitalnici, medoddelčna in medknjižnična izposoja, podaljšanje, izposoja elektronskih in avdio knjig).

7. 4. Izposoja domoznanskega gradiva

V letu 2024 smo izposodili (na dom in v čitalnico) in podaljšali **6.233** enot domoznanskega gradiva.

Od tega je bilo **4.311** enot gradiva izposojenih v osrednji knjižnici (oddelek za odrasle ter oddelek za otroke in mladino), **1.922** enot gradiva pa v enotah.

7. 5. Izposoja elektronskih knjig na daljavo

Bralcem omogočamo izposajo knjig brez obiska v knjižnici. Za izposajo od doma potrebujejo napravo in program za branje elektronskih knjig, internetno povezavo (samo za čas izposoje e-knjig) ter

nedelovanja spletne eKnjižnice in eKnjigarne Biblos in prehoda na nov portal CobissEla, ki je integriran znotraj portala Cobiss. Izum še rešuje določene izzive, kot je onemogočeno branje na določenih bralnikih, npr. PocketBook in Kobo itd.

7. 6. Medknjižnična izposoja

V letu 2024 smo obravnavali **326** naročil za medknjižnično izposajo, kar je **11 %** manj kot leta 2023.

Iz drugih knjižnic smo prejeli **227** zahtevkov za izposajo gradiva, od tega smo jih realizirali **222**. Prejeli smo tudi **2** naročila za nakup članka, oboje smo realizirali.

Drugim knjižnicam smo poslali **97** zahtevkov za izposojno gradiva, od tega smo prejeli **87** izvodov gradiva. Naročil za nakup članka drugim knjižnicam nismo pošiljali.

Tudi v letu 2024 smo našim članom omogočali brezplačno medknjižnično izposojno med knjižnicami na koroškem območju in iz Slovenske študijske knjižnice v Celovcu.

7.7. Podaljšanje

Izposojenemu gradivu je praviloma dvakrat možno podaljšati rok izposoje: ustno, pisno, po telefonu, preko telefonskega odzivnika – bibliofona in po spletu.

Od vseh podaljšanj je bilo:

- V knjižnici ali po telefonu **48.961** enot gradiva.
- Preko COBISS+ in mCOBISS-a **38.416** enot gradiva.
- Preko telefonskega odzivnika – bibliofona **586** enot gradiva.

Skupaj smo v letu 2024 zabeležili **87.963** podaljšanj gradiva.

7.8. Rezervacije in naročila

REZERVACIJE, NAROČILA	2022	2023	2024
REZERVACIJA NEPROSTEGA GRADIVA – KNJIŽNICA	4.350	4.104	3.383
REZERVACIJA NEPROSTEGA GRADIVA PREKO COBISS+ IN mCOBISS	3.595	4.545	4.734
REZERVACIJA PROSTEGA GRADIVA – KNJIŽNICA	3.841	3.010	2.733
REZERVACIJA PROSTEGA GRADIVA PREKO COBISS+ IN mCOBISS	11.010	11.505	11.847
PREKLICANE REZERVACIJE, DODELJENE NASLEDNJEMU ČLANU	24	52	8
SKUPAJ	22.820	23.216	22.705

V letu 2024 smo članom knjižnice rezervirali ali pripravili **22.705** enot gradiva.

7.9. Članstvo

V letu 2024 je **4.701** članov Koroške osrednje knjižnice v mreži vseh knjižnic opravilo vsaj eno transakcijo (obisk) v knjižnici. Izračun upošteva določeno fizično ali spletno aktivnost v knjižnici v celoti (ne seštevka po posameznih oddelkih). Vsak član si je v povprečju izposodil **49** enot gradiva.

Število aktivnih članov se je v primerjavi z letom 2023 povečalo za **0,7 %**.

V letu 2024 se je v knjižnico vpisalo **787** oseb, od tega **72** oseb s pomočjo spletnega vpisa. V letu 2024 je spletni vpis narasel za **10 %** odstotkov v primerjavi z letom 2023.

KATEGORIJA ČLANA	MLADINA*	ODRASLI
PREDŠOLSKI OTROCI	387	/
OSNOVNOŠOLCI	838	/
DIJAKI	/	568
ŠTUDENTI	/	448
ZAPOSLENI	/	1.464
NEZAPOSLENI	/	169
UPOKOJENCI	/	736
DRUGO	/	91
SKUPAJ**	1.225	3.476
SKUPAJ ČLANI	4.701	

* Izraz mladina vključuje mlade do 15. leta starosti.

** Podatki pridobljeni dne 10. 1. 2025 z izpisa I-BibSiSt-31. Baza članov je aktivna, kar pomeni, da se lahko razmerje med mladino in odraslimi ob ponovni pripravi izpisa med letom spremeni oz. razlikuje od navedene, skupno število članov pa ostaja enako.

Prikaz števila aktivnih članov po občini prebivališča (vključene so koroške občine):

2072	občanov Občine Ravne na Koroškem
976	občanov Občine Prevalje
498	občanov Občine Mežica
382	občanov Občine Črna na Koroškem
262	občanov Občine Slovenj Gradec
266	občanov Občine Dravograd
38	občanov Občine Muta
37	občanov Občine Radlje ob Dravi
26	občanov Občine Vuzenica
20	občanov Občine Mislinja
4	občanov Občine Podvelka
1	občanov Občine Ribnica na Pohorju
119	občanov drugih slovenskih/tujih občin

7. 10. Odprtost

Koroška osrednja knjižnica je bila v letu 2024 za uporabnike odprta **5.781** tedensko: 60 ur osrednja knjižnica; 10 ur enota Kotlje; 20 ur enota Prevalje; 20 ur enota Mežica; 20 ur enota Črna; enota Žerjav 1 ura in 1 ura izposojevališče Leše.

Izposojevališče Strojnska Reka je od leta 2024 zaprto. Razlogi: obiskanost; zagotavljanje normativov in oddaljenost od osrednje enote.

Do letnih razlik prihaja zaradi praznikov. Enota Prevalje je bila 21. 2., 22. 2. in 23. 2. zaprta zaradi sanacije knjižnice. V decembru, in sicer 5. 12., 6. 12. in med 9. 12. in 14. 12., so bile zaradi prenove zaprta osrednja knjižnica in enote oziroma odprte po izrednem delovnem času.

KNJIŽNICA	URE 2022	URE 2023	URE 2024
OSREDNJA KNJIŽNICA	2.810	2.785	2.686
PREVALJE	908	927	888
MEŽICA	678	668	883
ČRNA NA KOROŠKEM	537	507	810
KOTLJE	229	227	432
ŽERJAV	83	73	41
IZPOSOJEVALIŠČE LEŠE	24	45	41
IZPOSOJEVALIŠČE STROJNSKA REKA	16	38	ZAPRTO
ENOTE SKUPAJ	2.475	2.485	3095
MREŽA SKUPAJ	5.285	5.270	5.781

7. 11. Obisk in informacije

Knjižnico je v letu 2024 za potrebe izposoje, ogleda ali obiska prireditve obiskalo **177.697** obiskovalcev.

OBISK	OSREDNJA KNJIŽNICA		KRAJEVNE KNJIŽNICE IN BUKVARNA AJTA	SKUPAJ
	ODDELEK ZA ODRASLE	ODDELEK ZA OTROKE IN MLADINO		
RAČUNALNIŠKA IZPOSOJA	55.516	12.733	24.935	93.184
ROČNO ŠTETJE	26.633	4.421	9.624	40.678
ČITALNICE	16.369	/	/	16.369
E-KNJIŽNICA, UVAJANJE	869	/	7	876
VODENI OGLEDI	2.375		3.049	5.424
PRIREDITVE	2.008	3.107	3.291	8.406
RAZSTAVE	3.680	5.809	3.271	12.760
SKUPAJ				177.697

7. 11. 1. Uporaba čitalnic in svetovnega spleta

E-knjižnico (delovne postaje na računalnikih) je v letu 2024 uporabilo **334** uporabnikov v osrednji knjižnici in **7** v enotah.

Časopisno čitalnico je obiskalo **15.585** obiskovalcev, referenčno čitalnico **253** in študijsko čitalnico **531** obiskovalcev.

Čitalniške mize med gradivom je uporabljalo **6.383** obiskovalcev.

V Stripoteki smo našli **2.017** obiskovalcev.

7. 11. 2. Informacije

Uporabnikom knjižnice dajemo ustne in pisne informacije splošnega in zahtevnejšega značaja.

Na domoznanskem oddelku smo zabeležili **222** analitičnih in splošnih informacij.

Preko elektronske pošte smo odgovorili na **1.197** sporočil.

Zabeležili smo **709** zahtevnih informacij (svetovanje, priprava gradiva, člankov). Splošnih informacij je bilo na oddelku za odrasle **4.914**, na oddelku za otroke in mladino **1.524**, v enotah pa **2.783**.

V letu 2024 smo uporabnikom knjižnice dali **11.349** informacij.

Uporabnikom smo naredili **375** fotokopij iz gradiva, ki ga ne izposojamo na dom. Uporabniki so si natisnili **394** strani.

7. 11. 3. Spletna stran in družbena omrežja

Na spletni strani knjižnice in družbenih omrežjih objavljamo večino dogodkov, ki se zgodijo v prostorih knjižnice, ter aktualna obvestila.

Ti obiskovalci/sledilci niso upoštevani v drugih statistikah.

	SLEDILCEV	OGLEDOV
Spletna stran knjižnice	14.308	54.644
FB knjižnice	2.940	59.471
Instagram knjižnice	360	3.350
FB bukvarne Ajta	801	13.692
FB kavarne ELeonora	757	13.659

Instagram kavarne Eleonora	384	3.642
----------------------------------	-----	-------

7. 12. Uporaba podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo, ki jih knjižnica gradi sama

	Število ogledov		
	2022	2023	2024
Artoteka	81	806	1.177
Rokopisno gradivo	98	96	124
Bukvopedija	2	1	2
Foto album	13	43	64

Podatki, pridobljeni s spletne strani KOKR preko Google Analytics.

7. 13. Uporaba biografskih podatkovnih zbirk, ki jih knjižnica gradi sama

Koroški biografski leksikon se je junija 2020 pridružil portalu *Obrazi slovenskih pokrajin*.

	Število ogledov		
	2022	2023	2024
Obrazi slovenskih pokrajin - Korošci	64.090	75.450	64.904

7. 14. Uporaba storitve dostop na daljavo

V letu 2024 smo preko spletne strani knjižnice oziroma spletne povezave

<https://login.eviri.ook.sik.si/login> imeli na voljo naslednje elektronske vire: PressReader, Ebscohost in Tax-Fin-Lex.

	ODDALJEN DOSTOP (https://login.eviri.ook.sik.si/login)			
	Izven lokacij knjižnice		Iz prostorov knjižnice	
	Št. prijav	Št. članov	Št. prijav	Št. članov
2024	717	43	64	14
2023	840	48	64	8
2022	601	39	85	7
2021	519	33	52	9
2020	1100	61	46	1

7. 15. Uporaba podatkovnih zbirk

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024 uporabnikom omogočila dostop do izbranih podatkovnih zbirk, ki so bile dostopne iz knjižnice in tudi od doma z ustrežno prijavo (uporabniško ime in geslo).

Na voljo so bile podatkovne zbirke: PressReader, Ebscohost, Tax-Fin-Lex, Večer, Delo, Finance, Pravna praksa, ZPS, Knjižničarske novice. Ponudniki na različne načine vodijo statistične podatke, zato v knjižnici zajamemo samo tiste, ki so dostopni in primerljivi.

	Tax-Fin-Lex	
	Število vpogledov	Število iskanj
2024	1.428	289
2023	1.065	250
2022	562	150
2021	194	105
2020	820	425

	EBSCOhost
	Število vpogledov
2024	268
2023	1.787
2022	1.640
2021	141
2020	691

	PressReader		
	Število odprtih člankov (Articles Opens)	Število odprtih izdaj (Issue Opens)	Število sej (Sessions – se konča po 10. minutah)
2024	19.218	891	593
2023	12.281	1.172	806
2022	32.859	1.421	1.101
2021	44.599	1.822	1.184
2020	96.893	3.550	1.872

Podatki o uporabi podatkovnih zbirk niso zajeti v statistiki izposoje.

2. Oddelek za odrasle

2. 1. Dejavnost

2. 1. 1. Bralna značka za odrasle

»Korošci pa bukve beremo«

V Sloveniji je bralna značka ena od najpomembnejših bralnih pobud, ki spodbuja branje pri različnih starostnih skupinah. V letu 2024 smo uspešno zaključili že 14. sezono branja za odrasle »Korošci pa bukve beremo«. Bralno sezono tradicionalno začnemo ob dnevu slovenskih splošnih knjižnic (20. novembra) in zaključimo naslednje leto ob svetovnem dnevu knjige (23. aprila). Namenjena je vsem bralcem Koroške regije in zamejske knjižnice v Celovcu. Kot povabilo k branju bralcem ponudimo priročno knjižico, ki vsebuje priporočilni seznam, vključno s seznamom knjig, prirejenih v lahko branje, saj sodelujejo tudi bralci CUDV Črna na Koroškem, VDC Ravne in Doma starejših na Fari na Prevaljah. Skupno je sodelovalo 357 bralcev; od tega 121 iz Slovenske študijske knjižnice v Celovcu, 91 bralcev je bralo za lahko branje. Sezono bralne značke za odrasle smo zaključili s pogovorom z izvrstnim pisateljem za mladino in odrasle Igorjem Karlovškom. Predstavil nam je roman *Še sem živa*, v katerem slikovito opisuje aktualne razmere v današnji družbi, kjer kapital in hiter tempo življenja razjedata ali celo uničujeta medčloveške odnose. V romanu se prepletajo tragične zgodbe oseb, ki prikazujejo našo ne prav svetlo sodobnost. Hkrati je zgodba spodbuda in opomin, da lahko pravica zmaga tudi v nesreči in da ima vsak posameznik moč, da se bojuje zase in za boljšo prihodnost. Ob koncu vsake bralne sezone sodelujoče bralce razveselimo z bralno nagrado.

15. sezono bralne značke za odrasle smo z novim priporočilnim seznamom kakovostne literature začeli ob tednu slovenskih splošnih knjižnic v novembru. Tokratni gostji sta bili dr. Manja Miklavc in Lea Vavkan iz Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika. Predstavili sta monografijo *Brezčasnost grajskih spominov v kolesju življenja*, v kateri lahko skozi zakladnico spominov spoznavate naš čudovit hram kulture in znanja, ki je zrasel ob železarni in fužinarjih, in živi s krajan. Knjiga vključuje prispevke dvainštiridesetih avtorjev, ki so se odzvali povabilu knjižnice ob njeni 75-letnici. V uvodnem pozdravu sta spregovorila direktor Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, Aljaž Verhovnik, in v imenu Občine Ravne na Koroškem podžupan Andrej Erjavec. Z avtoricama se je pogovarjala Natalija Križaj, program je glasbeno popestrila Ana Zoja Dobnik.

2. 1. 2. Knjižna paberkovanja

Starejšim bralcem predstavljamo knjižne novitete. Promoviramo vse vrste branja oziroma predstavljamo različno bralno gradivo, leposlovno in poučno; s tem spodbujamo bralno kulturo in vseživljenjsko učenje. Knjižna paberkovanja pripravljamo od novembra do maja. V letu 2024 je knjižna paberkovanja obiskovalo 54 aktivnih članov.

2. 1. 3. Knjižnica na obisku

Knjižnica na obisku je storitev, ki omogoča invalidom, dolgotrajno bolnim in ostarelim enakovredno dostopnost do knjižničnega gradiva. V letu 2024 smo s službenim vozilom knjige na dom dostavljali petim varovankam, vsaj enkrat na mesec.

2. 1. 4. Bralna srečanja v domovih starejših

Izvajamo mesečna bralna srečanja v Domu starejših na Fari ter v Centru starejših KO-RA. Pripravljamo jim tudi gradivo, prilagojeno za starejše (knjige z večjim tiskom, lahko branje) in tako spodbujamo branje tudi pri starejši populaciji.

2. 1. 5. Stripoteka

Stripovska literatura in njej namenjen poseben prostor Stripoteka dajeta pomen posebni sferi v literaturi. Naveza slike in besede, torej dveh umetnosti, je s kakovostno vsebino vedno bolj konkurenčna klasičnemu leposlovju. V zbirko Stripoteka so vključeni tudi vedno bolj priljubljeni risoromani. Posebna zbirka Stripoteka danes obsega 1.247 enot gradiva. Predstavitve stripa Moč Evrope se je udeležilo 100 obiskovalcev. Stripovski razpis z naslovom Skrivno življenje knjižnice je pritegnil 72 ustvarjalcev, zaključne prireditve stripovskega razpisa s predavanjem Cirila Horjaka se je udeležilo 30 obiskovalcev, razstavo stripovskega razpisa si je skupno ogledalo 123 obiskovalcev.

2. 1. 6. Grajski »žakli«

Vrečke knjižnih presenečenj, imenovane grajski »žakli«, pripravljamo za radovedneže in knjigoljube, ki imajo radi knjižničarski nasvet za branje. Razdelimo jih po žanrih, tako da si lahko bralci izberejo tistega, ki je v skladu z njihovim bralnim okusom.

2. 1. 7. Razstavniki koticiki

Med gradivom in v avli izposoje pripravljamo mesečne priložnostne razstave na določeno aktualno temo. Skupno smo v letu 2024 pripravili 35 razstavnih koticikov.

2. 1. 8. Ranljive skupine uporabnikov

Na podlagi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov je Vlada Republike Slovenije sprejela Akcijski program za invalide, katerega smo, kot kulturna ustanova, ki je dostopna za vse, prevzeli kot enega od vodil za naše delovanje. Infrastrukturno smo prilagojeni uporabnikom različnih starostnih skupin z različnimi zmožnostmi. Posebna zbirka, v kateri so knjige z večjim tiskom, zvočne knjige, gradivo v slovenskem znakovnem jeziku, knjige, napisane z Braillovo pisavo, knjige v lahkem branju in elektronska lupa, je dostopna tudi z invalidskim vozičkom. V izposoji imamo na voljo lupe, povečevalnike in bralna očala. V razstavišču in Kuharjevi dvorani (prireditvenih prostorih) imamo nameščeno slušno zanko. Skupinam uporabnikov, ki potrebujejo gradivo v lahkem branju, se posebej posvečamo. Uporabnikom, ki jim je dostop do knjižnice otežen, omogočamo brezplačno dostavo knjig na dom. Sodelujemo z Domom starejših občanov na Fari, kamor dostavljamo knjige z večjim tiskom, knjige za lahko branje in brezplačne izvode revij, podobno tudi drugim zunanjim partnerjem, kot so CUDV, vrtci in druge ustanove.

2. 1. 9. Slovenski kulturni praznik (8. 2.)

Na oddelku za odrasle smo pripravili razstavni kotiček med gradivom, v otroškem in mladinskem oddelku pa razstavo »Prešeren, kot se sliši danes«. V Kuharjevi dvorani smo ob slovenskem kulturnem prazniku predstavili knjigo *Prežihov Voranc v ogledalu Koroškega fužinarja (1951–2007)*.

2. 1. 10. April, mesec knjige

2. aprila je mednarodni dan otroških in mladinskih knjig, 23. april pa je mednarodni dan knjige. Noč v knjižnici je potekala v petek, 12. aprila, ko so otroci prespali v knjižnici, udeležili so se tudi ustvarjalne fotografske delavnice pod vodstvom Maše Flogie. Za odrasle bralce je ob Noči knjige potekal literarni večer, in sicer pogovor s pesnico Bino Štampe Žmavc. Z ugledno umetnico se je pogovarjal knjižni urednik in knjižničar Nino Flisar.

2. 1. 11. Festival ČIČI – Zmeraj prinesi si koco! in Knjižne olimpijske igre, KOI 2024

Festivalsko dogajanje je v zadnjih dneh maja naznanilo začetek poletne bralne sezone. Prizorišča dogajanj so bila Grajski park, grajski vrt in prostori Koroške osrednje knjižnice.

Postavitev razstave fotografij na drevesnih deblih vsako leto naznani začetek festivalskega dogajanja.

Lani sta se s skupnim avtorskim ciklom predstavila Nika Hölbl in Dobran Laznik.

Množica najmlajših si je na grajskem vrtu ogledala gledališko predstavo Črtek v mestu v izvedbi gledališča KUKUC. Iskriha zgodba o mladičku tigru, ki ga otroška zvedavost popelje iz živalskega vrta v veliko mesto, je majhne in velike ozaveščala o aktualnih vrednotah trajnostne mobilnosti in z varnostjo v cestnem prometu.

Na tradicionalnem Iskanju knjižnega zaklada so osnovnošolci spoznavali knjižnico in s pomočjo rešenega gesla uspešno našli lokacijo skritega knjižnega zaklada.

Zasedba Hedera vento, ki svoj glasben izraz gradi na svojstvenem prepletu različnih žanrov in bogastvu naše kulturne dediščine, je občinstvo navdušila v četrtek zvečer.

Petkovo dopoldne je minilo v duhu 8. Knjižnih olimpijski iger, KOI 2024. Pet ekip, organizatorji in olimpijska komisija iz vrst Društva bibliotekarjev Koroške smo se zabavali ob štirih klasičnih disciplinah: Lepotni čitalnici, Knjižnem maratonu, Zanki Uganki in Knjižnem poligonu. Prvo mesto je osvojila ekipa LURA, drugo je pripadlo ekipi iz Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec, z medaljo 3. mesta pa smo ovenčali ekipo iz Knjižnice Velenje.

2. 1. 12. Tedni vseživljenjskega učenja (10. 5.–16. 6. 2024)

Tedni vseživljenjskega učenja pod sloganom »Slovenija, učeča se dežela« so v letu 2024 potekali med 10. majem in 16. junijem. V razstavišču knjižnice je potekala osrednja prireditev, na kateri so slovesno razglasili novega koroškega ambasadorja TVU-ja, to je postal Peter Kordež. 16. maja 2024 so učenci koroških osnovnih šol izvedli muzikal »Dežela branja« ob zaključku bralne sezone projekta »DRUŽI NAs branje«.

2. 1. 13. Teden slovenskih splošnih knjižnic (18.–22. 11. 2024)

V tednu slovenskih splošnih knjižnic smo vsem novim članom podarili letno članarino. Pred grajsko kavarno Eleonora je potekal knjižničarski »Flash mob« – vsak je s seboj prinesel svojo knjigo in jo glasno bral pet minut. Za obiskovalce so pripravili dogodek »Med platnicami«, kjer se je osemnajst pesniških glasov vseh profilov in generacij družilo, pogovarjalo in izmenjevalo mnenja. Družili smo se tudi v bralnem klubu Knjižni vihar. Najmlajši bralci so uživali ob pravljici z jogo, glasbo in dihom pod vodstvom Katje Simonič.

2. 1. 14. Ta veseli dan kulture (3. 12.)

Ob letošnjem ta veselem dnevu kulture je v razstavišču knjižnice potekala gledališka predstava za otroke Zimske radosti Gledališča Makarenko, za odrasle v Grajski časopisni kavarni Eleonora večer uglasbene poezije domačinke Lucije Mirkac.

2. 1. 15. Čitalnica na prostem

Poleti na Grajskem vrtu poleg kavarniških simbolično postavimo še dodatne mizice in stole, ob katerih tradicionalno ponujamo brezplačne odpisane ali podarjene knjige in revije ter obiskovalce povabimo k branju v »čitalnici na prostem«.

2. 1. 16. Dobre knjige

Portal Dobreknjige.si je spletni portal s priporočilno literaturo, namenjen promociji dobrega branja. Sodelovali smo v uredniškem odboru spletnega portala s priporočilno kakovostno literaturo in kot vnašalci vsebin, koordinatorici portala sta Knjižnica Srečka Vilharja Koper in Knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica.

Na koroškem območju pri soustvarjanju vsebin trenutno sodelujejo Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec in Knjižnica Radlje ob Dravi.

Koroško območje ima skupno 12 vnašalcev, od tega jih je bilo v letu 2024 aktivnih 6. Na dan 31. 12. 2023 je bil koroški prispevek 137, prirast v letu 2024 je bil 34.

Skupno število zapisov na dan 31. 12. 2024 je bilo 171.

Skupno število ogledov zapisov s koroškega območja (do 31. 12. 2024) je bilo 402.685.

KNJIŽNICA	ZAPISI NA DAN 31. 12. 2023	PRIRAST V LETU 2024	ZAPISI NA DAN 31. 12. 2024
Koroška osrednja knjižnica Ravne	51	17	68
Knjižnica Radlje ob Dravi	46	10	56
Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec	40	7	47
SKUPAJ KOROŠKO OBMOČJE	137	34	171

Območni uredniki so pregledovali kakovost zapisov in sodelovali pri izboru priznanja za najboljšega knjižničarja, ustvarjalca bralnih priporočil na portalu Dobreknjige.si, ki ga vsako leto podeljuje Združenje splošnih knjižnic (ZSK).

2. 1. 17. Knjiznice.si

Sodelovali smo v uredniškem odboru in pri oblikovanju uredniške politike, pri vnosu novih in dopolnjevanju obstoječih vsebin po posameznih tematskih področjih, optimizaciji delovanja portala, aktualizaciji vsebin na portalu, promociji portala v vseh vrstah medijev in na različnih dogodkih ter se povezovali z drugimi portali, ki delujejo v okviru OOK (Kamra, Dobre knjige, Obrazi slovenskih pokrajin).

2. 1. 18. Elektronske knjige Biblos in COBISS Ela

Med januarjem in majem 2024 so si uporabniki naše knjižnice preko Biblosa izposodili 633 elektronskih knjig. Z junijem 2024 smo knjižnice podpisale pogodbo z novo nacionalno platformo za izposajo elektronskih knjig COBISS Ela. S prijavo v platformo so našim članom z vnosom uporabniških podatkov za izposajo na voljo elektronske knjige. Seznam knjig je dostopen preko spletne strani Cobiss+. V obdobju med junijem in decembrom 2024 so si člani naše knjižnice preko COBISS Ele skupno izposodili 714 elektronskih knjig. Naši člani so si preko obeh platform v letu 2024 skupno izposodili 1.347 elektronskih knjig.

2. 1. 19. Zvočne knjige Audibook

Člani naše knjižnice si lahko preko mobilne aplikacije Audibook izposodijo zvočne knjige v slovenskem jeziku. S prijavnimi podatki (številka izkaznice in geslo, ki je enako za »Moja knjižnica«) imajo na voljo za izposajo zvočne knjige v slovenskem jeziku, ki jih lahko poslušajo na mobilnih napravah. Preko Audibooka so si naši uporabniki skupno izposodili 442 zvočnih knjig.

2. 1. 20. Baza slovenskih filmov

Preko spletne strani Baze slovenskih filmov (BSF) si lahko naši člani izposodijo slovenske filme. Vsa navodila so dostopna na spletni strani BSF. V letu 2024 so si izposodili 50 filmov.

2. 1. 21. 75 let Koroške osrednje knjižnice

- številne novosti, akcije in ugodnosti za obstoječe in nove člane knjižnice (kupon za kavo ali čaj v Grajski časopisni kavarni Eleonora, brezplačna članarina ob prvem

- vpisu ali ob podaljšanju članstva, brisanje zamudnin za gradivo, darilce ob vpisu);
- brezplačno članstvo za uporabnike, rojene leta 1949 (75 let);
- prenovljeni prostori izposoje in uvedba RFID-tehnologije v knjižnico.

2. 1. 22. Prireditve in dejavnosti po enotah

- Knjižnica Prevalje: mesečna knjižna paberkovanja (predstavitve novih leposlovnih in strokovnih knjig ob skupnem druženju v knjižnici).
- Knjižnica Črna na Koroškem: pogovor s pisateljem Tonetom Partljičem je potekal v poročni dvorani. Z uglednim gostom se je pogovarjal urednik in knjižničar Nino Flisar (19. 9. 2024).
- Knjižnica Mežica: v Medgeneracijskem centru Mežica je potekala multimedijška predstavitev knjige Ruska fronta (8. 10. 2024).
- Ustvarjalne delavnice Okrasimo praznično drevo, na katerih vsako leto ustvarjajo otroci koroških vrtcev in šol ter okrasijo božično drevo v knjižnici, so tudi letos potekale v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana ter po enotah Mežica, Prevalje, Kotlje in Črna na Koroškem (med 25. in 28. 11. 2024).
- Pravljične ure po enotah mesečno potekajo v enotah Kotlje, Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem.

2. 1. 23. Sodelovanje z zavodi, društvi, ustanovami in s podjetji

V letu 2024 smo sodelovali s/z:

- Centrom za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem;
- domovi starejših;
- Društvom upokoencev Ravne na Koroškem;
- Društvom Mavrica izzivov;
- Glasbeno šolo Ravne na Koroškem;
- Inštitutom INUK;
- knjižnicami z območja Koroške,
- Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto;
- Koroškim medgeneracijskim centrom;
- Koroškim pokrajinskim muzejem;
- Koroškim radiem Slovenj Gradec;
- kulturnimi društvi (Slavističnim društvom Koroške, Kulturnim društvom koroških likovnikov, Kulturnim društvom literatov Mežiške doline);

- LURO Ravne na Koroškem;
- Mestno knjižnico Ljubljana;
- turistično-informacijski centri Koroške;
- vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami Mežiške doline in tudi s širšega območja;
- Zavodom za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti
- in drugimi stanovskimi ustanovami in društvi.

Sodelujočim smo nudili pomoč z izposojno gradiva, bibliopedagoškim in svetovalnim delom, s sodelovanjem pri pripravi strokovnih srečanj in z izvedenimi strokovnimi izpopolnjevanji in izobraževalnimi delavnicami. Oddali smo jim prostor za izvedbo razstav, prireditev, delavnic in drugih aktivnosti. Z njimi smo sodelovali v okviru raznih projektov, kot so predšolska bralna značka, branje za mlade, bralna značka za odrasle, teden vseživljenjskega učenja.

2. 2. Kompetenčni center za lahko branje

2. 2. 1. O kompetenčnem centru za lahko branje

Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je januarja 2022 Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika podelila naziv Kompetenčni center za lahko branje. Kompetenčni centri zagotavljajo strokovnost, razvoj in optimizacijo določenih storitev ali področij v mreži splošnih knjižnic na nacionalni ravni. Njihovo delovanje temelji na strokovnih standardih, strateških usmeritvah ter na uvajanju novih rešitev z usposobljenim kadrom in specializirano zbirko knjižničnega gradiva.

Učinkovitost in ustreznost kompetenčnih centrov spremlja Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic, ki triletno ocenjuje doseganje zastavljenih ciljev.

2. 2. 2. Lahko branje

Lahko branje je proces in metoda komunikacije, ki izboljšuje pismenost in omogoča vključevanje oseb s težavami pri branju in pisanju. Njegov namen je zagotavljanje berljivih, čitljivih in razumljivih vsebin. Kompetenčni center se osredotoča na ranljive skupine vseh starostnih kategorij, ki za polnopravno vključevanje v družbo potrebujejo prilagojena besedila.

Ciljne skupine lahkega branja:

1. Osebe s trajno potrebo po lahko berljivih informacijah in publikacijah (npr. posamezniki

z disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, avtističnim spektrom, demenco ipd.).

2. Posamezniki, ki imajo slabše razvito bralno zmožnost ali niso večji jezika (npr. priseljenci, neizkušeni bralci), vendar s treningom lahko napredujejo.

2. 2. 3. Zbirka Berem zlahka

V skladu z načelom dostopa do informacij za vse Kompetenčni center razvija zbirko Berem zlahka, ki omogoča dostopnost vsebin ranljivim ciljnim skupinam uporabnikov. Gradivo je sistematično urejeno v kategorije: brajica, disleksija, lahko branje, večji tisk, znakovni jezik in zvočne knjige. Vsaka kategorija je označena s piktogrami za lažje iskanje. Na voljo so tudi bralni pripomočki, kot so elektronske lupe, bralna očala, ravnala ter prilagojena računalniška oprema.

2. 2. 4. Storitve in dejavnosti kompetenčnega centra, namenjenega ranljivim ciljnim skupinam

- Brezplačna članarina;
- osebni knjižničar: knjižničar, ki uporabniku nudi pomoč pri uporabi knjižnice, njenih virov in storitev;
- Knjižnica na obisku: brezplačna dostava knjig na dom bolnim, ostarelim in invalidom;
- slušna zanka, namenjena uporabnikom slušnih aparatov (naglušnim osebam), je vgrajena v Kuharjevi dvorani in razstavišču knjižnice;
- klančina za dostop z invalidskim vozičkom omogoča dostop do Kuharjeve dvorane za invalide;
- izposoja zvočnih knjig v slovenskem jeziku preko mobilne aplikacije Audibook;
- v preprostejši jezik prirejena vabila na prireditve;
- prilagojena spletna stran knjižnice – vse informacije, kontakti in novice so dostopni na naši spletni strani: <https://www.knjiznica-ravne.si>;
- storitve po dogovoru: bralne skupine, vodenje in ogled knjižnice, individualno izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, računalniško opismenjevanje.

V letu 2024 smo izvajali delavnice za končne uporabnike lahkega branja in zbirke Berem zlahka (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice,

predstavitev ponudbe in dejavnosti itd.). Za uporabnike lahkega branja smo pripravili bralno značko za odrasle v okviru bralne značke Korošci pa bukve beremo, otroške uporabnike lahkega branja smo vključili v predšolsko bralno značko Petra Nosa. V okviru bralnih značk smo obiskali ciljne skupine v njihovem okolju in jim pripravili bralna srečanja, bralne urice oziroma bibliopedagoške ure.

2. 2. 5. Strokovna podpora in razvoj knjižničarstva na področju lahkega branja

- Celostna grafična podoba zbirke Berem zlahka (na spletni strani knjižnice);
- prilagoditev vsebinske in formalne obdelave v sistemu COBISS;
- **prilagojen šifrant postavitve** z ustreznimi lokalnimi in drugimi oznakami, kot je razvidno s slike 2 (oznaka lokacije, UDK-postavitve, avtor, naslov, inventarna številka, črna koda);
- **omenjene oznake smo določili sami** s sodelovanjem oz. odobritvijo IZUM-a;
- **bibliografski zapisi vsebujejo ustrezna gesla** (polja 600–609, 610, ki določajo vrst in vsebino gradiva);
- strokovno svetovanje pri postavitvi zbirke Berem zlahka in pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja;
- možnost naročanja na obvestila o novostih na področju lahkega branja;
- vodeni ogledi, predstavitve in individualna svetovanja;
- priredba vpisnice in izjave o oprostitvi plačila letne članarine v lahko branje (dostopni na spletni strani knjižnice);
- informativna zloženka za splošno in strokovno javnost.

Nekatere knjižnice so povzele naš sistem označevanja gradiva za ranljive ciljne skupine (CGP – piktogrami za lahko branje, brajico, zvočne knjige, večji tisk, znakovni jezik, disleksija), kar prispeva k enotnosti glede knjižničnih storitev za posebne skupine uporabnikov. Na ta način smo pripomogli k večji prepoznavnosti lahkega branja v knjižnicah, prav tako tudi v širši javnosti. Objavili smo več strokovnih člankov in izvedli nekaj izobraževanj za knjižničarje. V pripravi so še strokovna priporočila za poenotenje postavitve gradiva, namenjenega posebnim skupinam uporabnikov. Redno spremljamo novosti na področju lahkega branja in skrbimo za promocijo lahkega branja v lokalnem in širšem okolju.

2. 2. 6. Seznam literature za lahko branje in seznam strokovnega gradiva za delo z ranljivimi ciljnim skupinami uporabnikov

Na spletni strani objavljamo in sproti ažuriramo seznam literature v lahkem branju, ki zajema leposlovje, strokovno gradivo in periodiko v lahkem branju, pa tudi strokovna informativna dela o lahkem branju. Seznam je namenjen bralcem, končnim uporabnikom, ter knjižničnim in drugim strokovnim delavcem oziroma vsem zainteresiranim. Pri kriterijih označevanja gradiv z znakom za lahko branje in za uvrstitev na priporočilni seznam lahkega branja je upoštevano gradivo, ki je namensko pisano v lahkem branju. Seznam je dostopen na spletnem naslovu: <https://www.knjiznicaravne.si/kompetencni-centre-za-lahko-branje/seznam-literature/>.

Prav tam objavljamo tudi seznam strokovnega gradiva za delo z ranljivimi ciljnim skupinami, ki je razdeljen na 14 podskupin glede na tematiko:

- splošno,
 - slepota in slabovidnost,
 - gluhoslepota,
 - gluhost in naglušnost,
 - tujci,
 - disleksija,
 - ADHD,
 - avtizem,
 - alzheimerjeva bolezen in demenca,
 - motnje v duševnem razvoju,
 - gibalna oviranost,
 - skotopični sindrom,
 - preprosti jezik in
 - zvočne knjige
- (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1oZGjOrJF4uq_A9ljUnQysw2Pq7kHHL_XmulBqgAPly8/edit?gid=0#gid=0).

2. 2. 7. Delovanje kompetenčnega centra za lahko branje v letu 2024

O kompetenčnem centru je bila na DLib objavljena strokovna bibliotekarska naloga *Vključenost kompetenčnega centra za lahko branje v strateški razvoj Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem*, v lokalnem časopisu *Ravenski razgledi* pa članek o kompetenčnem centru, s katerim smo se želeli predstaviti lokalni skupnosti. V procesu objave je tudi nov strokovni članek o delu kompetenčnega centra za lahko branje v knjižničarskih novicah.

Pripravili smo 11 objav v zvezi z lahkim branjem na Facebooku in Instagramu ter dve objavi na tik-toku za predstavitev zbirke *Berem zlahka* in delo kompetenčnega centra.

Pripravili smo dve strokovni izobraževanji za knjižničarje, in sicer *Dan dobrih praks 2024* (120 udeležencev) ter virtualni posvet *Knjižnice za vse – ali res?* (42 udeležencev).

Kot kompetenčni center za poglobljeno poznavanje področja skrbimo z ustrezno usposobljenim kadrom, ki se usposablja s formalnim in neformalnim izobraževanjem:

- *Dan dobrih praks 2024*;
- *Dan lahkega branja z delavnicami za pripravo lahkega branja – delavnica: »Ilustracije v lahkem branju«* ter delavnica »Prirejanje besedil v lahko branje«;
- *Leeds Disability Studies Conference* (tridnevna hibridna konferenca);
- virtualni posvet *Knjižnice za vse – ali res?*;
- *Predstavitev slepote in slabovidnosti ter Knjižnice slepih in slabovidnih Minke Skaberne*;
- *Gibalno ovirani in knjižnice*;
- *Zoom SELSI*;
- *Pomoč učencem s težavami pri branju* (Osrednja knjižnica Celje);
- *Unity Project* (zoom)
- *Hands-on SELSI tool presentation, the second part of the SELSI Multiplier Event 4 v organizaciji Radiotelevizije Slovenija, 24. 10. 2024.*

Skupno smo se udeležili 10 izobraževanj v zvezi z lahkim branjem in delom z ranljivimi ciljnim skupinami v trajanju 95 ur.

Pripravili smo 14 novic in obvestil za 59 naročnikov na naše novice in obvestila o lahkem branju.

Sodelujemo s številnimi slovenskimi knjižnicami (Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto, Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne, Mestna knjižnica Ljubljana, Mestna knjižnica Kranj, Knjižnico Srečka Vilharja Koper, Mariborsko knjižnico, Knjižnico Velenje, Knjižnico Šmarje pri Jelšah, Knjižnico Radovljica ...) in z drugimi organizacijami (Zavodom Risa, CUDV Črna na Koroškem, Ljudsko univerzo Ravne na Koroškem, Osnovno šolo Juričevega Drejčka, Zvezo Sožitje; CVIU Velenje, društvom Mavrica izzivov ...).

Delovanje kompetenčnega centra in zbirke *Berem zlahka* predstavimo ob vodenih ogledih knjižnice v skupinah ali individualno. V letu 2024 smo imeli skupno 18 vodenih ogledov in 282 obiskovalcev zbirke *Berem zlahka*.

V lahko branje smo priredili slovensko ljudsko pravljico o Kralju Matjažu, v preprostejši jezik pa priredili 12 vabil in navodila za uporabo aplikacije Audibook.

Pripravili smo predstavitev knjige *Te Nika še mika?* v lahkem branju in v sodelovanju z Dnevnim centrom Ravne organizirali razstavo likovnih del uporabnikov lahkega branja.

Uporabnike ranljivih ciljnih skupin vključujemo v branje za različne bralne značke, jim pripravljamo sezname gradiva. Mentoriramo prostovoljsko delo dveh uporabnikov lahkega branja (tedensko eno uro, skupaj 29 ur). Redno vodimo dve bralni skupini – v Centru KO-RA na Ravnah na Koroškem in v Domu starejših Na Fari na Prevaljah.

Starejšim namenjamo mesečna srečanja, imenovana Knjižna paberkovanja, ki jih izvajamo v knjižnicah na Ravnah in na Prevaljah. Z njimi tudi vsako leto sodelujemo pri razstavi likovne sekcije Društva upokojencev Ravne na Koroškem.

V letu 2024 smo skupno pripravili 30 prireditev, namenjenih uporabnikom lahkega branja, udeležilo se jih je 757 obiskovalcev.

Vseh dejavnosti kompetenčnega centra za lahko branje je bilo v letu 2024 83, uporabljalo jih je skupno 1.260 članov in obiskovalcev knjižnice.

2. 2. 8. Kontakt

Dodatne informacije o kompetenčnem centru za lahko branje so na razpolago na:

- telefon: 02 87 05 421;
- e-naslov: kompetencni.center@knjiznica-ravne.si;
- www.knjiznica-ravne.si.

2. 3. Prireditve in razstave v letu 2024

Koroška osrednja knjižnica je pri osnovnih usmeritvah prireditvene dejavnosti poskušala čim bolj upoštevati aktivno vlogo knjižnice v lokalnem okolju (poslanstvo knjižnice se konkretizira glede na potrebe lokalne skupnosti), strokovne okvirje ter organizirati prireditve in razstave za različne ciljne skupine uporabnikov knjižnice. Organizirala in izvajala je literarne večere, razstave, strokovna predavanja, predavanja za firbčne (prakse za duhovno in osebno rast; astrološke in terapevtske vsebine), delavnice, gledališke in lutkovne predstave, glasbene koncerte ... Pod mentorstvom Barbare Žvirč je septembra 2024 na novo začela z bralnim klubom Knjižni vihar. Mesečna srečanja so potekala vsako tretjo sredo, bila so medgeneracijsko obarvana in zelo dobro obiskana. Udeleženci so se na brezplačnih srečanjih ob kavi/čaju sprehajali skozi prebrano zgodbo in si izmenjevali mnenja, poglede in občutke, ki so se jim utrnili ob branju izbrane knjige. Zaradi odličnega odziva bo knjižnica z bralnim klubom Knjižni vihar nadaljevala tudi v letu 2025. Prav tako je k dvigu bralne pismenosti prispeval nov zimski cikel delavnic kreativnega pisanja, ki ga je vodila Lucija Mirkac, cikel delavnic kaligrafije itd. Bogata je bila tudi razstavna dejavnost, za predstavitev domačinov in uveljavljenih umetniških imen je knjižnica izkoristila razstavišče, Pionirsko knjižnico Leopolda Suhodolčana, Stripoteko in prostor med gradivom, ter v knjižnične prostore privabila mnoge obiskovalce.

Pri oblikovanju programa je knjižnica sledila kakovosti, npr. pri izbiri avtorja (prepoznavnost avtorja v javnosti), umetniški vrednosti vsebine (prejemniki nagrad), izvirnosti, ustreznosti glede na cilje programa, kakovosti vsebine, pričakovanemu obisku, medijskim odzivom, kritikam itd. Knjižnica je prav tako omogočila, da so se v grajskih prostorih izvedle druge prireditve, ki so jih organizirali zavodi, organizacije in društva v lokalni skupnosti, s čimer je opozorila na pomembno vrednoto povezovanja ter obogatila družbeno in kulturno življenje ljudi na Ravnah na Koroškem.

Knjižnica širšo javnost o vseh prireditvah in knjižničnih aktivnostih obvešča v mesečnem napovedniku knjižnice, na družbenih omrežjih (profil knjižnice na Facebooku, Instagramu in TikToku), spletni strani knjižnice pod razdelkom Dogodki, na oglasnih deskah v knjižničnih prostorih ter na oglasnih deskah v lokalni skupnosti.

Statistični podatki:

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024 organizirala in izvedla **91** prireditev (od tega **17** prireditev po enotah) in **23** razstav, skupno **114** prireditvenih dejavnosti (literarnih večerov, predavanj, delavnic, predstav, koncertov ipd.) za različne ciljne skupine uporabnikov knjižnice. Vse prireditve in razstave so bile izvedene v živo. Udeležilo se jih je **9.823** obiskovalcev.

2. 3. 1. Prireditve

DATUM	PRIREDITEV
JANUAR	
11., 18. in 25. 1. 2024	Zimski cikel delavnic kreativnega pisanja
19. 1. 2024	Predavanje dr. Tine Košir: Sreča se je srečati
24. 1. 2024	Predavanje dr. Matije Ogrina: Slovensko rokopisno izročilo in spisi o Antikristu
25. 1. 2024	Knjižna paberkovanja
30. 1. 2024	Literarni večer: Pogovor z Ivanom Penecem - Vančem
FEBRUAR	
1. in 15. 2. 2024	Zimski cikel delavnic kreativnega pisanja
7. 2. 2024	Potopisni večer z Andrejem Štremfljem
14. in 21. 2. 2024	Delavnice kaligrafije
15. 2. 2024	Predstavitev knjige Prežihov Voranc v ogledalu Koroškega fužinarja (1951–2007)
15. 2. 2024	Druži nas branje: pravljčna ura Dadi in leteča torba čustev
22. 2. 2024	Pravljčni večer za odrasle
29. 2. 2024	Knjižna paberkovanja
29. 2. 2024	Legó delavnica
MAREC	
6., 13., 20. in 27. 3. 2024	Delavnice kaligrafije
6. 3. 2024	Pravljčarna: gledališka predstava Travnške zgodbe
7. 3. 2024	Zaključek zimskega cikla delavnic kreativnega pisanja
14. 3. 2024	Literarno-glasbeni večer: Matjaž Pikalo – Ljubezen, znanost jarma
19. 3. 2024	Druži nas branje: Spoznajmo svet Pionirske knjižnice
21. 3. 2024	Delavnica poezije: Kratko in jedrnato skozi verzno solato
21. 3. 2024	Predavanje prof. Janeza Bogataja: Dober kot kruh

28. 3. 2024	Knjižna paberkovanja
28. 3. 2024	Rok Čož: predavanje Moč iskrenosti in predstavitev knjige Naslednji korak
APRIL	
9. 4. 2024	Marinka Dretnik: potopisno predavanje Popotovanje prijateljic v Kazahstan
10. 4. 2024	Predstavitev stripa Moč Evrope s Cirilom Horjakom
12. 4. 2024	Noč v knjižnici
15. 4. 2024	Pravljlično dopoldne za mlade
18. 4. 2024	Literarni večer: pogovor s pesnico Bino Štampe Žmavc
23. 4. 2024	Korošci pa bukve beremo z Igorjem Karlovškom
24. 4. 2024	Skupno branje poezije z Anjo Zag Golob
25. 4. 2024	Filmski večer: Na svoji zemlji
26. 4. 2024	Knjižna paberkovanja
MAJ	
7. 5. 2024	Aljoša Hancman: predstavitev romana Dno
9. 5. 2024	Literarni večer: pogovor z Barbaro Cerar
13. 5. 2024	Zaključek stripovskega razpisa s Cirilom Horjakom
16. 5. 2024	Zaključek Druži nas branje: muzikal Dežela branja
22. 5. 2024	Zaključek Bodi kul, beri ful s Sabino Fras Popović
28. 5. 2024	Osrednja prireditev TVU
30. in 31. 5. 2024	Festival ČIČI – Zmeraj prinesi si koco! in Knjižne olimpijske igre (4 prireditve)
JUNIJ	
14. 6. 2024	Dr. Bojan Borstner: predavanje Je strah pred umetno inteligenco upravičen?
18. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: lutkovna predstava Rdeča Kapica
JULIJ	
AVGUST	
SEPTEMBER	
4. 9. 2024	Glasbeni koncert v sodelovanju z Jazz Ravne: Lana Petrovič, Refleksije skritih resnic
19. 9. 2024	Zaključek Poletnic s Primožem Suhodolčanom
24. 9. 2024	Literarno opoldne s Špelo Frlic
26. 9. 2024	Literarni večer: pogovor z Ivano Djilas

27. 9. 2024	Glasbeni koncert ob 3. obletnici Grajsko časopisne kavarne Eleonora
OKTOBER	
7. 10. 2024	Raziskovalna delavnica: Mladi bralci raziskujemo in rastemo že 75 let
8. 10. 2024	Začetek 8. bralne sezone Bodi kul, beri ful: gost Jernej K. Myint
10. 10. 2024	Druži nas branje: pravljlična ura Iskreno prijateljstvo
10. 10. 2024	Literarni večer: pogovor z Borisom Kobalom
14. 10. 2024	Predstavitev knjige Te Nika še mika?: lahko branje
22. 10. 2024	Literarni večer: pogovor z Ireno Tršinar
30. 10. 2024	Bralni klub Knjižni vihar
NOVEMBER	
15. 11. 2024	Literarni večer: Pogovor s Tomažem Miheličem
19. 11. 2024	Knjižničarski Flash mob
20. 11. 2024	Vrtim se v prostranosti oblike – s pesnikovalnico med platnice
20. 11. 2024	Bralni klub Knjižni vihar
20. 11. 2024	Pravljlična ura z miško Miško
21. 11. 2024	Knjižna paberkovanja
21. 11. 2024	DRUŽI NAS branje: Pravljlična joga za otroke in starše
21. 11. 2024	Korošci pa bukve beremo: Dr. Manja Miklavc, Lea Vavkan, brezčasnost grajskih spominov v kolesju življenja
DECEMBER	
28. 11. 2024	Mirjam Senica: Vprašaj srce
4. 12. 2024	Gledališče Makarenko: gledališka predstava Zimske radosti
4. 12. 2024	Večer uglasbene poezije: Lucija Mirkac
12. 12. 2024	Literarni večer: predstavitev zbornika Besede med Uršljo in Peco
19. 12. 2024	Knjižna paberkovanja

2. 3. 2. Razstave

DATUM	PRIREDITEV
JANUAR	
Do konca januarja	Domoznanska razstava Zapisi in čas
Do sredine januarja	Priložnostna razstava v PKLS: Božično-novoletna pravljica
FEBRUAR	

1. 2.–29. 2. 2024	Nina Stopar: Obrazi tišine
1. 2.–28. 2. 2024	Priložnostna razstava v PKLS: Prešeren, kot se sliši danes in razstava likovnih izdelkov o Prešernu
	Priložnostna razstava v PKLS: Razstava likovnih izdelkov o pustu
MAREC	
4. 3.–30. 3. 2024	Priložnostna razstava v PKLS: Razstava ob materinskem dnevu in dnevu žena
4. 3.–30. 3. 2024	Priložnostna razstava v PKLS: Pomladno prebujenje ali »ko se na gregorjevo ptički ženijo«
5. 3.–28. 3. 2024	Razstava klekljaric: Umetnost v belem
APRIL	
4. 4.–25. 4. 2024	Letna pregledna razstava članov KD koroških likovnikov
	Priložnostna razstava v PKLS: 2. april, mednarodni dan knjig za otroke, in 23. april, svetovni dan knjige in avtorskih pravic
MAJ	
8. 5.–31. 5. 2024	Mag. Breda Sturm: V ritmu
	Priložnostna razstava v PKLS: Mednarodni dan družine
	Priložnostna razstava v PKLS: Predstavitve likovnih izdelkov o naravi in pomladi
13. 5. 2024	Razstava izdelkov stripovskega razpisa v Stripoteki
JUNIJ	
6. 6.–31. 8. 2024	Iz zbirke Belaj: Vedno na poti
	Priložnostna razstava v PKLS: Nataša Konc Lorenzuti in nagrada Desetnica
SEPTEMBER	
4. 9.–28. 9. 2024	Fotografska razstava v sodelovanju z Jazz Ravne: Face slovenskega jazz
OKTOBER	
4. 10.–3. 11. 2024	Likovna razstava: Veronika Petrič, Sprehodi skozi moja leta ustvarjanja

1. 10.–30. 10. 2024	Priložnostna razstava v PKLS: Mladi bralci raziskujemo in rastemo že 75 let
24. 10.–21. 11. 2024	Razstava med gradivom: Poskusni odtisi znamk z Vorančevim portretom
NOVEMBER	
7. 11.–3. 12. 2024	Fotografska razstava: Voranc Vogel, Pocestnice
DECEMBER	
11. 12. 2024–31. 1. 2025	Domoznanska razstava: Koroška v očeh topografov in vedutistov

2. 3. 3. Prireditve po enotah

DATUM	PRIREDITEV	ENOTA
23. 1. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
23. 1. 2024	Dr. Manja Miklavc: Predstavitve knjig Ko spregovorijo meje ter Frida in Libris	Knjižnica Črna
1. 3. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
26. 3. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
23. 4. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
21. 5. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
11. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: pravljčni kovček v Vrtcu Prevalje (1. starostna skupina)	Knjižnica Prevalje
12. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: pravljčni kovček v Vrtcu Prevalje (2. starostna skupina)	Knjižnica Prevalje
18. 6. 2024	Zaključna prireditev	Knjižnica Kotlje

	Predšolske bralne značke Petra Nosa: lutkovna predstava Rdeča Kapica	
19. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: lutkovna predstava Rdeča Kapica	Knjižnica Črna
19. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: lutkovna predstava Rdeča Kapica	Knjižnica Mežica
20. 6. 2024	Zaključna prireditev Predšolske bralne značke Petra Nosa: pravljичni kovček v Vrtcu Prevalje (enota Leše + Šentanel)	Knjižnica Prevalje
19. 9. 2024	Pogovor s Tonetom Partljičem	Poročna dvorana Črna na Koroškem
8. 10. 2024	Multimedijska predstavitev knjige Ruska fronta	Medgeneracijski center Mežica
8. 10. 2024	Predstavitev čezmejnega projekta Ko spregovorijo meje	Slovenska študijska knjižnica Celovec, Knjigarna Haček
19. 11. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje
19. 12. 2024	Knjižna paberkovanja	Knjižnica Prevalje

3. Delo z mladimi bralci

Leta 2024 smo pripravili **372** prireditev oziroma dejavnosti za mlade. Udeležilo se jih je **19.377** obiskovalcev.

	PRIREDITVE / DEJAVNOSTI ZA MLADE	OBISK
2024	372	19.377
2023	261	14.400
2022	367	12.396
2021	204	9.851
2020	184	8.276

3. 1. Pravljične ure z ustvarjalnimi delavnicami

Leta 2024 smo v Oddelku za otroke in mladino pripravili skupno 87 pravljичnih ur z ustvarjalnimi delavnicami, obiskalo jih je 1.158 otrok. Od tega je bilo v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana (PKLS) izvedenih 40 pravljичnih ur, ki jih je obiskalo 514 otrok. V knjižnici Kotlje je bilo 14 pravljичnih ur (od tega tri v Vrtcu Kotlje), udeležilo se jih je 193 otrok. V Knjižnici Mežica je bilo 7 pravljичnih ur (udeležilo se jih je 60 otrok), v Knjižnici Prevalje je bilo 18 pravljичnih ur, od tega 8 v Vrtcu Prevalje (udeležilo se jih je 327 otrok), v Knjižnici Črna na Koroškem je bilo 8 pravljичnih ur (udeležilo se jih je 64 otrok).

3. 2. Otroške lutkovne, dramske in glasbene predstave

V letu 2024 smo pripravili 7 predstav, skupno si jih je ogledalo 633 mladih. V marcu si je igrano animacijsko predstavo Travniške zgodbe ogledalo 26 obiskovalcev. V okviru projekta DRUŽI NAS branje smo za zaključek projekta pripravili muzikal Dežela branja (35 obiskovalcev). V okviru festivala ČIČI smo pripravili predstavo Črtek v mestu (130 obiskovalcev). Vrtcem po vsej Mežiški dolini smo ob zaključku predšolske bralne značke Petra Nosa pripravili lutkovno predstavo Rdeča Kapica (3 ponovitve) – zabeležili smo 422 obiskovalcev (Vrtec Ravne – 272 obiskovalcev, Vrtec Mežica – 84 obiskovalcev, Vrtec Črna na Koroškem – 66 obiskovalcev). Ob Ta veselem dnevu kulture smo v decembru za otroke pripravili gledališko predstavo Zimske radosti. Predstavo si je ogledalo 20 otrok.

3. 3. Srečanje s pisateljem

V letu 2024 smo pripravili 6 srečanj z ustvarjalci. V aprilu je Ciril Horjak predstavil strip *Moč Evrope*. Dogodka se je udeležilo 100 mladih. V okviru projekta DRUŽI NAS branje je potekalo bralno srečanje s Tilko Jamnik (36 obiskovalcev). V maju 2024 se je zaključne prireditve projekta območnosti

Bodi kul, beri ful udeležilo 120 mladih. Gostja prireditve je bila bibliotekarka, pisateljica, profesorica, zavzeta promotorka branja Sabina Fras Popović, tudi dobitnica Čopove diplome za življenjsko delo. V septembru je potekal zaključek projekta Poletnice s pisateljem Primožem Suhodolčanom. Zaključne prireditve se je udeležilo 27 mladih. Na Literarnem opoldnevu s Špelo Frlic in predstavitvi njene knjige Bleščivka (roman je bil leta 2024 na seznamu za Cankarjevo priznanje 8. in 9. razredov) je bilo 90 obiskovalcev. V Tednu otroka je bila uvodna prireditev v 8. bralno sezono projekta Bodi kul, beri ful z Jernejem Kovačem Myintom. Prireditve se je udeležilo 90 mladih.

3. 4. Bibliopedagoške ure in vodeni ogledi

Po dogovoru s šolami in vrtci smo v času odprtosti knjižnice izvajali vodene ogledne z bibliopedagoškimi urami (uvajanje v knjižnično-informacijska znanja). V letu 2024 je bilo 46 organiziranih predstavitvenih ogledov, skupaj 1.054 obiskovalcev. V Knjižnici Mežica sta bila dva ogleda (34 obiskovalcev), v Knjižnici Kotlje en ogled (12 obiskovalcev) in v Knjižnici Prevalje v okviru projekta Rastem s knjigo šest skupin (spomladi in jeseni), 184 obiskovalcev.

3. 5. Predšolska bralna značka Petra Nosa

Vsako leto od septembra do junija v sodelovanju z vrtci Mežiške doline pripravljamo projekt Predšolska bralna značka Petra Nosa; lani je pri projektu sodelovalo 921 otrok (Vrtec Ravne na Koroškem – 411 otrok, Vrtec Prevalje – 300 otrok, Vrtec Mežica – 150 otrok, Vrtec Črna na Koroškem – 60 otrok).

3. 6. Projekt DRUŽI NAs branje

Pri projektu za družinsko pismenost smo v letu 2024 prejeli 96 prijav. Bralno sezono, v kateri smo organizirali štiri bralna srečanja, smo začeli z bralnim srečanjem Beremo skupaj. Gostji prireditve Tilki Jamnik je prisluhnilo 36 otrok.

3. 7. Noč v knjižnici

Ob svetovnem dnevu knjige, 23. aprila, poteka vsakoletni mednarodni dogodek »Noč knjige«. Za otroke, stare med 7 in 13 let, smo pripravili večerni program z delavnico Maše Flogie: Ustvarjanje skozi fotografijo in igranjem zanimivih namiznih in družabnih iger za otroke in mladostnike. Po prespani noči v knjižnici je sledil zajtrk ter odhod domov. Dogodka se je udeležilo 30 otrok.

3. 8. Poletnice

Poletnicam, bralni akciji za mlade med poletnimi počitnicami, se je pridružilo 33 otrok, ki so izpolnili in oddali kuponček o prebranem gradivu.

3. 9. Grajski žaklčki

V Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana in v enotah Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje ter Kotlje smo julija in avgusta 2024 pripravili pakete počitniškega branja. Žakelčke si je izposodilo 78 uporabnikov. Od tega je bilo v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana 46 izposoj, v Knjižnici Prevalje 15, v Knjižnici Kotlje 6, v Knjižnici Mežica 5 in v Knjižnici Črna na Koroškem 6 izposojenih žaklčkov.

3. 10. Razstave

RAZSTAVE	ŠT. OBISKOVALCEV
Božično-novoletna pravljica (5x)	540
Prešeren, kot se sliši danes (5x)	475
Razstava likovnih izdelkov o Prešernu (Vrtec Ravne)	150
Razstava likovnih izdelkov o Pustu (Vrtec Ravne)	200
Pomladno prebujanje ali "ko se na gregorjevo ptički ženijo" (5x)	455
Razstava likovnih izdelkov ob materinskem dnevu in dnevu žena (Vrtec Ravne)	140
2. april, mednarodni dan knjig za otroke in 23. april, svetovni dan knjige in avtorskih pravic (5x)	522
Mednarodni dan družine (5X)	491
Bodi kul, beri ful (5x)	525
Razstava likovnih izdelkov o naravi in pomladi (Vrtec Ravne)	182
Razstava Nataša Konc Lorenzutti in nagrada Desetnica	210
Razstava plakata Enci benci na kamenci (Vrtec Mežica)	110
Razstava izdelkov Predšolske bralne značke Petra Nosa "V globinah morja", "Ples v dežju" (Vrtec Ravne)	410
Grajski žaklčki (5x)	565
Mednarodni dan mladih (12.8.)	50
Top 5 Poletnic letošnjega poletja (5x)	353
DRUŽI NAs branje	560
Mladi bralci raziskujemo in rastemo že 75 let	1162
Razstava jesenskih likovnih izdelkov "Buče", "Razbita buča", "Jesensko drevo" (Vrtec Ravne)	319
Okrasimo praznično drevo (5x)	868

Razstava prazničnih izdelkov iz Vrtca Ravne	473
Razstava prazničnih izdelkov iz Vrtca Krojaček Hlaček Prevalje	320

V letu 2024 smo na Oddelku za otroke in mladino ter v enotah skupno pripravili 62 tematskih razstav, od tega je bilo 20 razstav v PKLS (5.809 ogledov), 10 razstav v knjižnici Črna na Koroškem (745 ogledov), 11 razstav v knjižnici Mežica (925 ogledov), 11 razstav v knjižnici Prevalje (1.074 ogledov), 10 razstav v knjižnici Kotlje (527 ogledov). Skupno si je razstave ogledalo 9.080 obiskovalcev. Pri razstavnih dejavnosti sodelujemo tudi z vrtci Mežiške doline.

3. 11. Knjižna uganka

Za otroke od 1. do 5. razreda osnovne šole smo pripravili 10 knjižnih ugank in izžrebance iz vsake enote nagradili s knjigo (skupaj 60 knjižnih nagrad). V letu 2024 je knjižno uganko rešilo 1.081 otrok (Pionirska knjižnica Leopolda Suhodolčana – 298 rešenih ugank, Knjižnica Kotlje – 144 rešenih ugank, Knjižnica Prevalje – 130 rešenih ugank, Knjižnica Mežica – 241 rešenih ugank, Knjižnica Črna na Koroškem – 238 rešenih ugank, Knjižnica Žerjav – 30 rešenih ugank).

3. 12. Rastem s knjigo za osnovnošolce in Rastem s knjigo za srednješolce

Projekta Rastem s knjigo za OŠ in Rastem s knjigo za SŠ sta v letu 2024 potekala v osrednji knjižnici ali v enotah – po dogovoru s šolami. V okviru projekta Rastem s knjigo za OŠ nas je v Koroški osrednji knjižnici obiskalo 9 osnovnošolskih skupin (241 obiskovalcev). V Knjižnici Prevalje je bilo 6 skupin (spomladi in jeseni), 184 obiskovalcev. V okviru projekta Rastem s knjigo za SŠ nas je prav tako obiskalo 9 skupin (231 obiskovalcev). Skupaj torej 18 skupin, 472 obiskovalcev.

3. 13. Ustvarjalne delavnice

V letu 2024 smo organizirali 6 ustvarjalnih delavnic. V marcu, ob svetovnem dnevu poezije, smo pod mentorstvom Lucije Mirkac organizirali delavnico Kratko in jedrnato skozi verzno solato, udeležilo se je 14 mladih. V decembru smo organizirali delavnico Okrasimo praznično drevo. V Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana se je udeležilo 17 otrok, v Knjižnici Črna na Koroškem 23 otrok, v Knjižnici Kotlje 19 otrok, v Knjižnici Mežica sta bili dve delavnici, udeležilo se ju je 38 otrok, v Knjižnici Prevalje sta prav tako bili dve delavnici, udeležilo se ju je 51 otrok.

3. 14. Vrtec na obisku

V Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana in po enotah poteka dejavnost Vrtec na obisku. Otroci iz vrtca obišejo knjižnico, tam berejo, si ogledujejo knjige in si jih nato z vzgojiteljico izposodijo, te knjige do naslednjega obiska knjižnice prebirajo v vrtcu. V letu 2024 je bilo takšnih skupin 85, in sicer v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana 16 skupin (234 otrok), v Knjižnici Kotlje 10 skupin (183 otrok), v Knjižnici Mežica 43 skupin (2219 otrok), v Knjižnici Prevalje 11 skupin (243 otrok) in v Knjižnici Črna na Koroškem 5 skupin (68 otrok).

3. 15. Raziskovalne delavnice

V okviru festivala ČIČI smo pripravili raziskovalno delavnico Iskanje knjižnega zaklada, udeležilo se je 23 otrok. Med poletnimi počitnicami smo se pridružili počitniškemu varstvu otrok Razgibano ravensko poletje v organizaciji Občine Ravne na Koroškem. Pripravili smo dve delavnici, obiskalo jih je 16 otrok. Ob krajevnem prazniku mesta Ravne na Koroškem smo pripravili domoznansko obarvano raziskovalno delavnico Mladi bralci raziskujemo in rastemo že 75 let. Delavnice se je udeležilo 13 učencev. Skupaj smo pripravili 4 raziskovalne delavnice, udeležilo se jih je 52 mladih.

3. 16. Bodi kul, beri ful

Akcija, namenjena mladim od 13. do 18. leta, je pri nas potekala od oktobra 2023 do aprila 2024. Akciji se je pridružilo 113 mladih bralcev.

3. 17. Stripoteka – razpis in spremljevalne aktivnosti

Predstavitve stripa Moč Evrope se je udeležilo 100 obiskovalcev. Pripravili smo stripovski razpis z naslovom Skrivno življenje knjižnice, sodelovalo je 72 otrok. Razstavo stripov si je ogledalo 123 obiskovalcev. Zaključno prireditev s Cirilom Horjakom je obiskalo 30 udeležencev.

3. 18. Flash mob

V Tednu splošnih knjižnic smo organizirali knjižničarski Flash mob, s katerim smo želeli opozoriti na nepogrešljivo vlogo knjižnic in pomembnost branja v vsakdanjem življenju. Vsak udeleženec je s seboj prinesel svojo knjigo, ki jo je glasno bral pet minut. Ob 12.10 so vsi hkrati začeli glasno brati (vmes so lahko hodili, sedeli ali samo stali pri miru). Dogodka se je udeležilo 55 mladih.

3. 19. Pravljični dopoldan za mladostnike

V aprilu, ob mednarodnem dnevu knjig za otroke, smo organizirali novo dejavnost Pravljični dopoldan

za mladostnike. Prireditve se je udeležilo 115 mladih.

3. 20. Zavrti kolo Petra Nosa in bodi znanju kos

Ob 75-letnici Koroške osrednje knjižnice smo v marcu organizirali nagradni kviz, pri katerem je sodelovalo 210 otrok in mladih.

3. 21. Knjižni čvek

V letu 2024 smo za 3. triado osnovnih šol vpeljali novo dejavnost Knjižni čvek, pogovor o branju in knjigah, odličnih izdaj, ki izstopajo po vsebini in izvedbi. »Čveka« se je udeležilo 56 učencev.

3. 22. Digitalna soba pobega

Digitalna soba pobega ponuja interaktivno izkušnjo – udeleženci rešujejo uganke in naloge v digitalnem okolju. S skupnimi močmi rešujejo različne izzive, ki jih vodijo skozi zgodbo in jih na koncu pripeljejo do rešitve oziroma »pobega«, hkrati pa skozi reševanje spoznajo knjižnico na drugačen način. V Digitalni sobi pobega se je preizkusilo 83 mladostnikov.

3. 23. Lego delavnica

V februarju, v času zimskih počitnic, smo za otroke organizirali delavnico Lego robotike. Lego ustvarjanja se je udeležilo 30 otrok.

4. Domoznanski oddelek

Domoznansko dejavnost Zakon o knjižničarstvu opredeljuje kot eno od nalog slovenskih splošnih knjižnic. V okviru te dejavnosti Domoznanski oddelek zbira, obdeluje, hrani in posreduje dragoceno domoznansko gradivo (monografije, periodiko, fotografsko in drugo slikovno gradivo, rokopise in informacije) ter je nepogrešljiv dejavnik v življenju ljudi v lokalnem okolju in širše. Domoznanski fond je zelo bogat in prepoznaven v lokalnem okolju in tudi širše. Že več kot osemnajst let knjižnica skrbi za širok dostop do dragocenega gradiva z digitalizacijo in popularizacijo domoznanskih vsebin preko spletnih portalov dLib, Kamra in spletna stran KOKR. Skrbi za celotno Koroško, tudi za Koroško na avstrijski strani. Pri tem tesno sodelujemo s knjižnicami na območju (Radlje, Dravograd, Slovenj Gradec in Slovenska študijska knjižnica v Celovcu).

4. 1. Lokalna bibliografija Koroške

V letu 2024 smo dopolnjevali lokalno bibliografijo Koroške z novimi bibliografskimi zapisi. Gre za prispevke in članke iz revij, časopisov, zbornikov ..., ki se nanašajo na Koroško, zamejsko Koroško in koroške avtorje. Pregledovali smo obvezne izvode in izvode iz nakupa (časopise, revije, drugo periodiko, zbornike ...), iz katerih članke evidentiramo in pripravimo za dokumentacijo.

4. 2. Osebne bibliografije

Osebne bibliografije omogočajo pripravo različnih izpisov bibliografij za avtorje, ki so vneseni v normativno bazo podatkov CONOR.SI in njihove bibliografske enote v vzajemno bibliografsko bazo podatkov COBIB.SI. Storitve smo opravljali po dogovoru, v okviru omejenega časa, ki ga lahko namenjamo tovrstni dejavnosti. Tudi v lanskem letu smo opravljali to storitev za Splošno bolnišnico Slovenj Gradec, Višjo strokovno šolo Ravne ter posamezne raziskovalce in strokovnjake z različnih področij.

4. 3. Posebne zbirke

Pod okrilje domoznanskega oddelka spada večina posebnih zbirk v knjižnici. Namenjamo jim posebno pozornost in želimo, da niso same sebi namen. Lotevamo se predvsem obdelovanja, popisovanja in tudi predstavljanja le-teh na različne načine. Tudi v letu 2024 smo nadaljevali z retrospektivnim vnosom posebnih zbirk v elektronski katalog, in sicer kartografskega gradiva (zemljevidi), slikovnega gradiva iz Fototeke ter rokopisnega gradiva.

4. 4. Obrazi slovenskih pokrajin – Korošci

Portal Obrazi slovenskih pokrajin je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin ter Slovencev v zamejstvu in po svetu. Uredništvo za Korošce in Korošice je v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika. Zbirali, pripravljali, vnašali, posodabljali in urejali smo gesla različnih profilov ljudi, ki so skozi razna obdobja pomembno zaznamovali naš prostor in čas. V spletni biografski leksikon smo vključevali osebnosti, ki so bile rojene ali so se šolale na slovenski in avstrijski strani Koroške. Dodajali smo nova gesla in aktualizirali že obstoječa, sodelovali smo s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu, promovirali portal (<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/>) in spodbujali ljudi k sodelovanju s predlogi za uvrščanje novih osebnosti.

4. 5. Domoznanske informacije

Trudili smo se, da so bile informacije, ki smo jih nudili našim uporabnikom, kvalitetne in lahko dostopne. V lokalnem prostoru smo povezovali posameznike in organizacije ter z njimi sodelovali pri skupnih projektih. Promovirali smo posebne zbirke (domoznanske) z vodenji, ogledi, razstavami, spletnimi portali, digitalizacijo. Predstavljali smo možnosti, ki jih ponujata domoznanska zbirka in lokalna bibliografija Koroške za izvedbo raziskovalnih in seminarskih nalog pri izbirnih vsebinah na osnovnih in srednjih šolah.

4. 6. Razstavna in prireditvena dejavnost

Našo domoznansko zbirko in druge posebne zbirke smo predstavljali preko razstavne dejavnosti in prireditev, preko spleta, družabnih omrežij, tiskanih medijev. V letu 2024 smo v domoznanskem oddelku pripravili večjo domoznansko razstavo z naslovom **Koroška v očeh topografov in vedutistov: podobe Dravske, Mežiške in Mislinjske doline na starih grafičnih in izbranih umetniških upodobitvah** (avtorica Simona Vončina). Razstavo si je ogledalo 345 obiskovalcev.

V okviru razstave Zapisi in čas, ki je od decembra 2023 segala še v januar 2024, smo s **predavanjem dr. Matije Ogrine**, predstojnika inštituta za slovensko literaturo in literarne vede spoznavali vsebino rokopisa Žegarjev antikrist in vzroke njegovega nastanka ok. leta 1769. Rokopisna kultura prepisovanja s cenzuro prepovedanih knjig je med koroškimi bukovniki v 18. stoletju in tudi pozneje doživela pravi razcvet. Hkrati smo predstavili promocijsko *zloženko Rokopisna knjiga*

Antikrista žulenje ali *lebn Antekrista*, ki smo jo izdali s sredstvi Občine Ravne na Koroškem.

Skozi vse leto smo pripravljali manjše priložnostne razstave (virtualno, razstavni kotički), predstavljali avtorje domačine, organizirali druge domoznanske dogodke in delavnice. Aktivno smo se vključevali v pripravo prireditev, ki so v knjižnici potekale skladno z letnim programom prireditev.

4. 7. Digitalizacija dragocenega gradiva, dLib in Kamra

Z digitalizacijo pridobivamo verodostojne in kakovostne digitalne kopije: originale, optimizirane za dolgotrajno ohranjanje (arhivske kopije) ter operativne kopije, optimizirane za uporabo.

Velik del dragocenega gradiva je že digitaliziran in dostopen preko spleta, v zadnjem letu smo digitalizirali:

I. Interno gradivo in tiske KOKR tiski, II. Monografija iz 1567, III. Fotografije na steklu, IV. Rokopisni kataložni listi (Angela Piskernik+Franc Kotnik, V. Zemljevidi (Felaheri), VI. Zapuščina Kotnik (risbe, grafike ...)

Skupaj skenov: 3.565

Osrednje teme, ki smo jih v lanskem letu naslovili domoznanci so vsekakor potrebne daljše obravnave in reševanja. Nekaj smo jih že začeli uspešno reševati v delovni skupini za domoznanstvo in v okviru Sekcije za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS. Zaposleni bibliotekarki v domoznanskem oddelku sva tvorno sodelovali v različnih delovnih skupinah.

4. 8. Domoznanski portal Kamra

Regijski portal Kamra je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah. Urednica Kamre za območje Koroške je sodelovala pri razvijanju, vzdrževanju in koordinaciji portala KAMRA, koordinirala je delo v regiji, pridobivala in povezovala aktivne partnerje, dodajala vsebine ter izvajala redakcijo. Aktivno smo navezovali stike s posamezniki – zbiralci domoznanskega gradiva ter publicisti. V preteklem letu smo na portal vnesli 3 zbirke.

Promocija portala: vsebine portala Kamra kot podpora izobraževalnemu procesu smo predstavljali predvsem šolskim skupinam ob rednih ogledih knjižnice in njenih zbirk. V jesenskem času smo v mladinskem oddelku tradicionalno izvedli domoznansko delavnico za višje razrede osnovnih šol, kjer so učenci uporabno spoznavali vsebine s portala Kamra.

Preko družbenih omrežij smo javnost opozarjali na nove domoznanske zbirke na portalu Kamra ter ob različnih priložnostih z objavami popularizirali vsebine.

4. 9. Hranjenje in varovanje gradiva

Hranjenje dragocenega domoznanskega gradiva je nenehna, vsakodnevna in večletna skrb domoznanskega oddelka ter temelji na domačih in mednarodnih priporočilih in standardih. Vsako leto se trudimo zaščititi čim več dragocenega gradiva iz posebnih zbirk. Z digitalizacijo vsako leto (že od leta 2005) omogočamo, da je originalno dragoceno gradivo bolj dostopno javnosti, trudimo se s fizično zaščito originalov (ovoji iz brezislinskega papirja) in izdelavo posebnih škatel (brezislinski karton) ter seveda zagotavljanjem najustreznejših klimatskih pogojev za tovrstno gradivo.

Dejavnosti znotraj domoznanstva so v tem razdelku predstavljene kot skupek vseh aktivnosti samo z omembo in kratkim opisom. Podrobnejši podatki, bolj zgoščene predstavitve vsebin in vseh opravljenih nalog ter dejavnosti v okviru domoznanske dejavnosti so prepleteni s podatki drugih oddelkov naše knjižnice, predvsem z opravljanjem nekaterih zakonsko določenih nalog v okviru programa izvajanja posebnih nalog v okviru območnosti (zakonsko določene naloge). Statistični podatki so objavljeni razpršeno po drugih oddelkih (nabava in obdelava gradiva, izposoja) in bolj podrobno v poglavju Osrednja območna knjižnica pod razdelkom Koordinacija, zbiranje, obdelava in hranjenje domoznanskega gradiva.

III Služba za nabavo in obdelavo gradiva

1. Oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva

Oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva skrbi, da je knjižnica založena s knjižničnim gradivom različnih področij in v pravilnem razmerju. Upošteva specifičnost posameznih oddelkov in enot knjižnice ter želje in potrebe uporabnikov.

Prispelo gradivo oddelek evidentira, inventarizira, katalogizira v sistemu COBISS, ustrezno zaščiti pred uporabo ter pošlje v oddelek izposoje.

Knjižnica ima ustrezen izbor gradiva, ko je letni prirast sestavljen iz do 50 % strokovnega in do 50 % naslovov leposlovnega gradiva. Pri izboru se upoštevajo potrebe odraslega prebivalstva ter otrok in mladine. Slednjim naj bi knjižnica v okviru letnega prirasta namenila 30 % naslovov. Neknjižno gradivo naj bi predstavljalo do 10 % prirasta.

Pri nakupu knjižničnega gradiva knjižnica upošteva veljavne Standarde za splošne knjižnice, letno evalvacijo obstoječih zbirk in njihovo uporabo, strukturo in število prebivalstva, velikost in poslanstvo knjižnice, značilne in posebne potrebe okolja, enako dostopnost za vse prebivalce, dostopnost naslovov na tržišču, informacijske, raziskovalne in kulturne potrebe okolja.

Natančnejši kriteriji so opredeljeni v **Dokumentu o upravljanju knjižnične zbirke in Letnem načrtu nakupa knjižničnega gradiva**.

1. 1. Knjižnična zbirka

Knjižnična zbirka je osnovno orodje, s katerim knjižnica izvaja svoje poslanstvo, zato mora biti kakovostna, uravnotežena, prilagojena prebivalcem lokalne skupnosti, hkrati pa mora slediti zakonodaji in strokovnim priporočilom.

Knjižnična zaloga je na dan, 31. decembra 2024, dosegla **242.735** enot knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih, od tega 202.904 knjig, 23.636 serijskih publikacij in 16.195 enot neknjižnega gradiva.

Tabela 1: Knjižnična zbirka glede na vrsto gradiva

GRADIVO	ENOTE
KNJIGE	202.904
SERIJSKE PUBLIKACIJE	23.636
NEKNJIŽNO GRADIVO	16.195
SKUPAJ	242.735

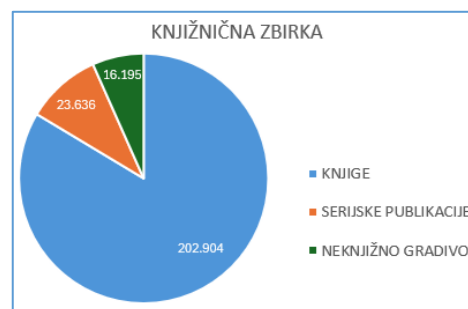

Tabela 2: Zbirka knjižničnega gradiva

ODDELEK	ŠTEVILO GRADIVA
ODDELEK ZA ODRASLE	135.365
SKLADIŠČE	80.876
SKUPAJ PROSTI PRISTOP	54.489
PROSTI PRISTOP	52.129
ZBIRKA BEREM ZLAHKA	812
ZBIRKA STRIPOTEKA	1.245
REFERENČNA ZBIRKA	303
ODDELEK ZA OTROKE IN MLADINO	21.603
POTUJOČI ODDELEK	4.980
OBDELAVA	3.366
ENOTE	50.241
SKUPAJ ŠTUDIJSKI ODDELEK S POSEBNIMI ZBIRKAMI	24.820
PREŽIHOVA SOBA	215
SUHODOLČANOVA SOBA	136
KOTNIKOVA SOBA	2.662
RARITETE, BIBLIOF. IZD., MINIATURKE	1.219
STARINE	161
ARTOTEKA	710
FOTOTEKA	3.608
RAZGLEDNICE	1.173
ZAPUŠČINA SONJE KOTNIK	78
ZAPUŠČINA JANKA MESSNERJA	64
DOMOZNANSKA ZBIRKA	14.794
SKUPAJ	242.735

Tabela 3: Zbirka knjižničnega gradiva po enotah

		ŠT. GRADIVA
KRAJEVNE KNJIŽNICE	PREVALJE	17.502
	MEŽICA	13.478
	ČRNA	10.719
	KOTLJE	5.662
	ŽERJAV	2.143
IZPOSOJEVALIŠČA ¹	LEŠE	737
	SKUPAJ	50.241

1. 2. Prirast knjižničnega gradiva v letu 2024

V letu 2024 je knjižnica pridobila 6.276 enot knjižničnega gradiva, od tega 5.210 knjig, 830 serijskih publikacij in 236 neknjižnega gradiva. Največ je pridobila z nakupom, 3.419 enot, z obveznim izvodom 2.223 enot, 487 enot je bilo darov, 130 starega fonda in 17 enot lastna izdaja. Ta je v letu 2024 predstavljala Napovednik (program prireditve Koroške osrednje knjižnice), informativno zbirko Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, monografsko publikacijo Brezčasnost grajskih spominov v kolesju življenja ter Ravenske razglede.

Nakup gradiva je zakonsko urejen in zavezuje naslednje financirje: Ministrstvo za kulturo RS z neposrednim pozivom za sofinanciranje in občine ustanoviteljice.

Za aktualnost in fizično ohranjenost zbirke knjižnica poskrbi z nadomeščanjem obrabljene ali poškodovanega gradiva, z novimi izdajami in naslovi ter podarjenimi knjigami uporabnikov, namenjenih Bukvarni Ajta.

Pridobljeno gradivo je namenjeno:

- spodbujanju in razvijanju branja, bralne kulture in informacijske pismenosti;
- projektom promocije;
- kakovostni ponudbi leposlovja slovenskih avtorjev, zahtevnejših prevodov in humanistike, tudi leposlovja v tujih jezikih;
- dopolnjevanju posebnih zbirk: Berem zlahka, Stripoteka, domoznanska zbirka, referenčna zbirka;
- dopolnjevanju zbirke glede na zahteve uporabnikov in povečanemu

povpraševanju po posameznih področjih in naslovih (rezervirano gradivo);

- zadovoljevanju potreb po izobraževanju z gradivom različnih strok, poljudnih in zahtevnejših na različnih medijih (učenje jezikov, permanentno izobraževanje, spoznavanje zgodovine, umetnosti);
- dostopu do elektronskih virov informacij;
- dostopu do e-knjig (Cobiss Ela), zvočnih knjig (Audibook) in do Baze slovenskih filmov (Filmoteka);
- kakovostni ponudbi periodike v slovenskem jeziku in del v tujih jezikih;
- ponudbi gradiva, namenjenega kakovostnemu preživljanju prostega časa (hobiji, interesne dejavnosti, osebna rast, umetnost ...).

Tabela 4: Prirast knjižničnega gradiva po vrsti in načinu nabave

GRADIVO	KNJIGE	SERIJSKE	NEKNJIŽNO	SKUPAJ
MK	1.247	20	3	1.270
OBČINE	2.033	109	7	2.149
OBVEZNI IZVODI	1.527	625	71	2.223
DAR	390	71	26	487
STARI FOND	1	0	129	130
LASTNA IZDAJA	12	5	0	17
SKUPAJ	5.210	830	236	6.276

Koroška osrednja knjižnica skrbi za uveljavljanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju. Pri tem upošteva delež prebivalcev in uporabnikov knjižnice, značilne potrebe določenega okolja, kakovost zbirke v posamezni enoti, prostorske pogoje posamezne knjižnice v lokalni mreži in obseg finančnih sredstev.

Da bi se čim bolj približala standardnim določilom zbirke glede na analizo zbirk, v posameznih enotah knjižnice teži k izboljšanju ponudbe strokovnega knjižničnega gradiva, hkrati pa upošteva potrebe in želje uporabnikov oz. značilnosti posameznega okolja.

Obvezni izvod je, kot določa Zakon o obveznem izvodu publikacij, lociran v osrednji knjižnici, darovi pa so glede na potrebe locirani v osrednji knjižnici in v krajevnih knjižnicah.

Gradivo je v celoti obdelano v COBISS-u.

¹ Ni všteto gradivo iz premične zbirke.

Tabela 5: Prirast knjižničnega gradiva v letu 2024 v mreži Koroške osrednje knjižnice

ORGANIZACIJSKA ENOTA	PRIRAST GRADIVA 2024
OSREDNJA KNJIŽNICA	4.645
KNJIŽNICA PREVALJE	648
KNJIŽNICA MEŽICA	386
KNJIŽNICA ČRNA	403
KNJIŽNICA KOTLJE	194
SKUPAJ	6.276

1. 2. 1. Primerjava prirasta knjižničnega gradiva v petletnem obdobju (2020–2024)

Tabela 6: Letni prirast knjižničnega gradiva

	2020	2021	2022	2023	2024
NAKUP	3.621	3.336	3.369	3.344	3.419
OBVEZNI IZVODI	2.384	2.323	2.288	2.327	2.223
DAROVI	564	778	411	445	487
ZAMENA	0	2	1	0	0
STARI FOND	155	105	199	114	130
LASTNA IZDAJA	11	17	3	3	17
SKUPAJ	6.735	6.561	6.271	6.233	6.276

1. 3. Nakup knjižničnega gradiva

Knjižnica nakup knjižničnega gradiva načrtuje za osrednjo knjižnico (Ravne na Koroškem), 5 krajevnih knjižnic (Črno na Koroškem, Kotlje, Mežico, Prevalje in Žerjav) in za premično zbirko (potujoči oddelek), s katero oskrbuje izposojevališče Leše.

V letu 2024 je knjižnica načrtovala nakup v višini 3.200 enot, realizirala pa 3.419 enot.

Povprečna cena na enoto je bila 24,41 evra.

Z letnim nakupom knjižničnega gradiva je dosegla cilj, to je kakovostna in skrbno oblikovana knjižnična zbirka, ki je v podporo kulturnim, izobraževalnim, raziskovalnim, informacijskim in razvedrilnim potrebam lokalnega okolja.

Tabela 7: Razporeditev gradiva, kupljenega v letu 2024, v mreži Koroške osrednje knjižnice

ORGANIZACIJSKA ENOTA	RAZPOREDITEV KUPLJENEGA GRADIVA
OSREDNJA KNJIŽNICA	1.982
KNJIŽNICA PREVALJE	547
KNJIŽNICA MEŽICA	351
KNJIŽNICA ČRNA	374
KNJIŽNICA KOTLJE	165
SKUPAJ	3.419

1. 3. 1. Dosežen obseg nakupa s sredstvi občin ustanoviteljic

Vse občine ustanoviteljice so v letu 2024 prispevale sredstva po dogovorjenih in načrtovanih deležih, zato je bil nakup iz sredstev občin izveden 100 %.

Tabela 8: Dosežen obseg nakupa s sredstvi občin

GRADIVO	OBČINE
KNJIGE	2.033
SERIJSKE PUBLIKACIJE	109
NEKNJIŽNO GRADIVO	7
SKUPAJ	2.149

Tabela 9: Razporeditev gradiva, kupljenega s sredstvi občin v mreži Koroške osrednje knjižnice

ORGANIZACIJSKA ENOTA	RAZPOREDITEV KUPLJENEGA GRADIVA
OSREDNJA KNJIŽNICA	1.085
KNJIŽNICA PREVALJE	416
KNJIŽNICA MEŽICA	255
KNJIŽNICA ČRNA	273
KNJIŽNICA KOTLJE	120
SKUPAJ	2.149

1. 3. 2. Dosežen obseg nakupa s sredstvi Ministrstva za kulturo

S sredstvi Ministrstva za kulturo je nabavila publikacije, ki so v skladu z javnim interesom na področju kulture, in sicer izvirno slovensko in kakovostno prevodno literaturo, humanistiko in strokovno literaturo ter zvočne in e-knjige.

Nakup je namenjen spodbujanju in razvijanju branja, bralne kulture in informacijske pismenosti za vse uporabnike. Knjižnica je za informacijske potrebe okolja izvedla nakup splošnega slovenskega in nekaj tujega periodičnega tiska ter omogočala dostop (tudi oddaljen) do različnih e-virov.

Za spodbujanje branja omogoča dostop do zbirk e-knjig (Cobiss Ela) in zvočnih knjig Audibook, za ljubitelje filmov do Baze slovenskih filmov Filмотeka.

Tabela 10: Dosežen obseg nakupa s sredstvi MK

GRADIVO	OBČINE
KNJIGE	1.247
SERIJSKE PUBLIKACIJE	20
NEKNJIŽNO GRADIVO	3
SKUPAJ	1.270

Tabela 11: Razporeditev gradiva, kupljenega s sredstvi MK v mreži Koroške osrednje knjižnice

ORGANIZACIJSKA ENOTA	RAZPOREDITEV KUPLENEGA GRADIVA
OSREDNJA KNJIŽNICA	897
KNJIŽNICA PREVALJE	131
KNJIŽNICA MEŽICA	96
KNJIŽNICA ČRNA	101
KNJIŽNICA KOTLJE	45
SKUPAJ	1.270

E-knjige, zvočne knjige in drugi e-viri so dostopni z oddaljenim dostopom v osrednji knjižnici in vseh krajevnih knjižnicah.

1. 3. 3. Financiranje nakupa knjižnične zbirke v letu 2024

FINANCER	ODSTOTEK FINANCIRANJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO	37
OBČINE	63
LASTNA SREDSTVA	0
SKUPAJ	100

1. 3. 4. Nakup po vrsti gradiva

Nakup je bil izveden po načrtu, v skladu s priporočili Ministrstva za kulturo RS in merili, ki urejajo pogoje za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Sledil je tudi Strokovnim priporočilom in standardom za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028. Pri izboru gradiva je upoštevala vsebinske kriterije nabavne politike Koroške osrednje knjižnice. Knjižnica je za informacijske potrebe okolja izvedla tudi nakup splošnega slovenskega ter nekaj tujega periodičnega tiska.

Z realiziranim nakupom smo razširili, dopolnili in izboljšali ponudbo vseh vrst knjižničnega gradiva, posledično smo povečali stopnjo zadovoljstva uporabnikov in obisk knjižnice. S kupljenim knjižničnim gradivom smo naše uporabnike in širšo javnost seznanjali na spletni strani knjižnice (Novo v knjižnici), z literarnimi večeri, paberkovanji, s predstavitvami in informacijami o knjigah na FB-profilu knjižnice, na Instagramu in Tik-Tok-u ter drugimi prireditvami.

Knjižnica	Osrednja knjižnica	Enota Prevalje	Enota Mežica	Enota Črna	Enota Kotlje	SKUPAJ
Število izvodov leposlovja za odrasle	616	248	165	171	80	1.280
Število izvodov strokovnih knjig za odrasle	562	17	12	14	4	609
Število izvodov leposlovja za otroke in mladino	553	232	149	156	66	1.156
Število izvodov poučnih knjig za otroke in mladino	251	50	25	33	15	374
SKUPAJ	1.982	547	351	374	165	3.419

1. 3. 5. Razmerja izvodov knjižničnega gradiva

Prirast gradiva je bila dosežena v naslednjih razmerjih:

- strokovno in leposlovno gradivo: 51 % : 49 %,
- razmerje med naslovi za odrasle in mladino: 71 % : 29 %,
- neknjižno gradivo: 4 %.

V razmerju z drugimi vrstami gradiva je pri nakupu načrtovala manj naslovov neknjižnega gradiva, saj uporabniki vedno manj sprašujejo po tovrstnem gradivu. Nove tehnologije jim namreč omogočajo dostop do teh na druge načine.

1. 4. Ponudba elektronskega gradiva

Knjižnica poleg knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih uporabnikom omogoča dostop do naslovov vseh e-knjig, ki so v bazi Cobiss Ela, 678 zvočnih knjig, 276 licenc za Bazo slovenskih filmov in 12 drugih e-virov.

Tabela 12: Ponudba elektronskih virov

ELEKTRONSKO GRADIVO	LICENCE/NASLOVI
E-KNJIGE (Cobiss Ela)	2.180
ZVOČNE KNJIGE (AUDIBOOK)	678
FILMOTEKA	276
E-VIRI	12
SKUPAJ	3.146

Tabela 13: Elektronski viri

ELEKTRONSKI VIR	OPIS
1. ARHIV VEČERA	Arhiv člankov Večera
2. DELO	Arhiv člankov Dela
3. E-FINANCE	Izdaje časopisa Finance v elektronski obliki
4. EBSCOHOST	Servis, ki omogoča iskanje, pregledovanje, shranjevanje in tiskanje polnih besedil člankov z vseh znanstvenih področij (podatkovne zbirke Academic Search Elite, Business Source Premier, MasterFILEPremier, Newspaper Source in MEDLINE)
5. KOROŠKA V ŠTEVILKAH	Statistični bilten A. L. P Peca
6. KNJIŽNICA	Revija za področje bibliotekarstva in informacijske znanosti
7. KNJIŽNIČARSKÉ NOVICE	Informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki
8. KUŽEK	Revija za ljubitelje in lastnike psov

9.	PРАВНА PRAKSA	Časopis za pravna vprašanja
10.	PRESS READER	Več kot 7.300 naslovov dnevnega časopisja in revij, iz več kot 100 držav in v več kot 60 jezikih v elektronskem okolju. V slovenskem jeziku sta trenutno dostopna: Dnevnik in Nedeljski.
	TAX-FIN-LEX	Spletni portal z dokumenti iz davčnega, računovodsko-finančnega in pravnega področja
11.	ZPS	Revija Zveze potrošnikov Slovenije – revija za potrošnike, rezultati testov izdelkov in storitev, koristne informacije in nasveti

1. 5. Nakup za Slovensko študijsko knjižnico Celovec

S sredstvi Ministrstva za kulturo RS je knjižnica knjižno zbirko v Slovenski študijski knjižnici Celovec dopolnila s kakovostnimi naslovi knjig za otroke, mladino in odrasle. S tem se je povečala dostopnost slovenske knjižne produkcije, kar je v še večji meri zadovoljilo uporabnike, pripadnike slovenske manjšine v Avstriji.

Gradivo je s strani Slovenske študijske knjižnice v celoti obdelano v sistemu COBISS in na voljo uporabnikom.

Knjižnica je v okviru pogodbe Ministrstva za kulturo izvedla nakup knjižničnega gradiva za potrebe sodelovanja s Slovenci v zamejstvu: 678 enot knjižnega gradiva in 13 naslovov periodike, skupaj **691 enot gradiva**.

Tabela 14: Nakup gradiva za Slovensko študijsko knjižnico Celovec

	NASLOVI	IZVODI	OPOMBA
MLADINA	494	674	
ODRASLI	4	4	Korošci pa bukve beremo
PERIODIKA	13	13	Aktualni slovenski periodični tisk

SKUPAJ	511	691
--------	-----	-----

1. 6. Nabava in obdelava domoznanskega gradiva

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024 pridobila 363 enot domoznanskega gradiva, ki je strokovno obdelano v sistemu COBISS:

- 165 knjig z domoznansko vsebino,
- 54 letnikov časopisov, časnikov,
- 9 diplomskih del,
- 2 fotografiji,
- 8 AV-gradiva,
- 125 kartografskega gradiva.

Za posebne zbirke je pridobila naslednje gradivo domoznanskega značaja:

- 44 razglednic,
- 55 drobnih tiskov,
- 5 fotografij,
- 7 filatelističnih izdaj,
- 7 rokopisnih listov.

V digitalni obliki je v letu 2024 za Fototeko pridobila še **3.414 fotografij/datotek**.

1. 7. Retrospektivni vnos gradiva / elektronski katalog

Knjižnica je nadaljevala z retrospektivnim vnosom gradiva v katalog, in sicer vnos starega fonda, večino za potrebe digitalizacije.

SKUPAJ: 130 enot gradiva

1. 8. Preusmerjanje gradiva

Kakovostna izgradnja in upravljanje zbirke pomeni tudi redno izločanje in preusmerjanje starejšega gradiva v skladišče. Knjižnica je tudi v letu 2024 iz prostega pristopa v oddelku za odrasle v skladišče preusmerjala predvsem dvojnice in manj aktualno gradivo. Nekaj gradiva se je po potrebi, predvsem na želje uporabnikov, preusmerilo tudi v krajevne knjižnice oz. izposojevališče.

1. 9. Izločanje in odpis knjižničnega gradiva

V letu 2024 je knjižnica nadaljevala z načrtovanim odpisom knjižničnega gradiva. Pri tem je upoštevala Pravilnik za izločanje in odpis knjižničnega gradiva NUK ter Normative in standarde za splošnoizobraževalne knjižnice.

Povečan obseg odpisa gradiva je posledica zaprtja izposojevališč Strojna in Strojnska Reka, kjer se je

odpisalo gradiva, ki pa je bilo v izposojevališči preusmerjeno iz drugih enot oz. oddelkov. Zaradi vedno manjšega zanimanja po AV-gradivu se je odpisalo tudi nekaj več neknjižnega gradiva. V depoju oddelka za odrasle (Potujočem oddelku) se je nadaljevalo sistematično izločanje poškodovanega, zastarelega in neaktualnega gradiva.

Knjižnica je načrtovala odpis 5.000 enot gradiva, izločila in odpisala ga je **8.755** enot uničenega, poškodovanega, izgubljenega, odvečnega ali zastarelega gradiva.

Z izločenimi in odpisanimi knjigami je večinoma oskrbovala Bukvarno Ajta, kjer je gradivo ponudila po simbolni ceni od 1 do 10 EUR, drugo je podarila.

Tabela 15: Odpis knjižničnega gradiva v letu 2024

	KNJIGE	NEKNJIŽNO GRADIVO	SERIJSKE PUBLIKACIJE	SKUPAJ
KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA				
ODDELEK ZA ODRASLE	2.171	1.897	530	4.598
ODDELEK ZA OTROKE IN MLADINO	1.233	14	11	1.258
KRAJEVNE KNJIŽNICE				
PREVALJE	465	0	12	477
MEŽICA	567	11	6	584
ČRNA	14	2	5	21
KOTLJE	521	2	6	529
ŽERJAV	6	0	0	6
IZPOSOSJEVALIŠČA				
LEŠE	12	0	0	12
STROJNSKA REKA	171	1	0	172
STROJNA	0	0	0	0
PODPECA	1	0	0	1
POTUJOČI ODDELEK				
	1.090	7	0	1.097
SKUPAJ	6.251	1.934	570	8.755

1. 10. Zaščita in varovanje gradiva

Da bi gradivu podaljšali življenjsko dobo, ga knjižnica zaščiti (ovije) z zaščitno folijo.

V letu 2024 je zaščitila 2.010 enot, kar pomeni 38 % novega knjižnega gradiva.

2 Bukvarna Ajta

Bukvarna Ajta je v letu 2024 delovala po urniku vse dni v tednu, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih med 9. in 12. uro ter ob torkih in četrtek med 16. in 19. uro. V poletnem času (julij in avgust) je bila odprta ob ponedeljkih in petkih med 10. in 13. uro ter ob sredah med 15. in 18. uro.

V oktobru se je zaradi prenove pritličja Koroške osrednje knjižnice bukvarna začasno preselila v prostore grajske kapele – lapidarija. Zaradi selitve in oblepljanja knjižničnega gradiva z RFID-nalepkami je bila v decembru tudi nekajkrat zaprta.

Statistični podatki o številu obiskov, prodanih knjig in izpeljanih dogodkih v letu 2024 so razvidni iz spodnjih tabel.

Tabela 16: Statistični podatki Bukvarne Ajta za leto 2024

MESEC	ŠTEVILO OBISKOV	ŠTEVILO PRODAJNIH KNJIG	PRODAJA (€)
JANUAR	73	189	523,00
FEBRUAR	107	143	381,00
MAREC	151	111	334,00
APRIL	79	138	385,00
MAJ	58	89	291,00
JUNIJ	101	132	393,00
JULIJ	81	87	292,00
AVGUST	58	117	291,00
SEPTEMBER	173	130	391,00
OKTOBER	269	68	206,00
NOVEMBER	24	33	102,00
DECEMBER	14	38	133,00
SKUPAJ	1.188	1.275	3.722,00

Koroška osrednja knjižnica je od 183 darovalcev prejela 7.009 knjig, 15 DVD-jev, 9 CD-jev. Prejeto gradivo se je uvrstilo v knjižnični fond knjižnice ali se ga je zamenjalo z uničenim knjižnim gradivom. Drugo se je preusmerilo v bukvarno Ajta ali podarilo bukvarni Ciproš ter posameznim institucijam in posameznikom.

Knjige iz fonda Bukvarne Ajta so brezplačno prejeli:

- KNJIGOBŽNICA KOTLJE – 118 knjig,
- KNJIGOBŽNICA GRAJSKI PARK – 8 knjig,
- G. KOGELNIK PAVEL – 10 knjig,
- RAVENSKI RAZGLEDI (nagradna križanka) – 3 knjige,
- KNJIŽNICA ORMOŽ (pomoč pri odprtju nove enote) – 150 knjig,
- DOM STAREJŠIH NA FARI – 10 knjig,
- VRTEC SOLZICE – 6 knjig,

- PIHALNI ORKESTER RAVNE – 100 enot / notno gradivo,
- CUDV - VDC Ravne (obisk gojencev) – 7 knjig,
- DAN ZA SPREMEMBE (stojnica) – 40 knjig,
- Delegacija pobratene občine Ravne – Travniki BIH – 25 knjig,
- VRTEC MAVČIČE (pomoč pri odprtju lastne knjižnice) – 30 knjig,
- VRTEC PREVALJE (knjižni sejem) – 60 knjig,
- VRTEC MEŽICA (knjižni sejem) – 30 knjig,
- VRTEC ČRNA NA KOROŠKEM (knjižni sejem) – 20 knjig,
- CENTER STAREJŠIH KO-RA Ravne na Koroškem – 25 knjig,
- BOŽIČNI BAZAR (stojnica) - 21 knjig,
- BOŽIČNA DARILA (uporabniki knjižnice in bukvarne) – 48 knjig.

V Zdravstvenem domu na Ravnah in Prevaljah ter Grajski časopisni kavarni Eleonora bukvarna skrbi in ureja bralne kotičke. Skupno je v omenjene bralne kotičke postavila okrog 538 knjig.

Od junija do konca septembra v okviru festivala ČI-ČI bukvarna postavi in ureja tudi **Poletno čitalnico pod magnolijo**. Iz svojega fonda je pridala okrog 200 knjig.

V sodelovanju z učiteljico podružnične šole bukvarna sodeluje pri polnjenju knjigobežnice v Kotljah. Po dogovoru se dostavijo knjige podružnični šoli OŠ Koroški jeklarji, POŠ Kotlje in nato otroci skrbijo, da je knjigobežnica vedno polna.

2.1 Dejavnosti Bukvarne Ajta v letu 2024

Tabela 17: Podatki o dejavnostih Bukvarne Ajta

PODATKI O DEJAVNOSTIH BUKVARNE AJTA			
DATUM	PRIREDITEV	IZVAJALEC	ŠTEVILO OBISKOVALCEV
19. 2. 2024	Predstavitve Bukvarne Ajta in pravljurna ura	VVZ Ravne, (Enota Solzice)	27
6. 3. 2024	Obisk in predstavitve Bukvarne Ajta	Srednja šola Ravne, učenci 1. letnikov	25
7. 3. 2024	Predstavitve Bukvarne Ajta tujcem, živečim v SLO	LJUDSKA UNIVERZA Ravne na Koroškem	7
29. 3. 2024	Predstavitve Bukvarne Ajta in pravljurna ura	Vrtec Ravne na Koroškem, Enota Levi devžej - Kotlje	13
3. 4. 2024	KNJIŽNI SEJEM	VRTEC KROJAČEK HLAČEK, PREVALJE	200+
6. 4. 2024	DAN ZA SPREMEMBE: »SPREMINJAM O RAVNE«	OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM	100+
5. 6. 2024	Obisk in predstavitve Bukvarne Ajta	Upokojene učiteljice	20
17. 6. 2024	Obisk in predstavitve Bukvarne Ajta	Učenci OŠ Franja Goloba, Prevalje	14
4. 6. 2024	ODPRTJE POLETNE ČITALNICE v sklopu festivala ČI-ČI KOK Ravne	KOK Ravne, Terasa kavarne Eleonora	200+
3. 7. 2024	PIKNIK S KNJIGO	Poletna učilnica v grajskem parku	80+
27. 9. 2024	Svetovni dan turizma – pravljurna ura in ogled Bukvarne Ajta	Bukvarna Ajta, ZKŠTM Ravne	95
11. 10. 2024	KNJIŽNI SEJEM	VRTEC MEŽICA	88
16. 10. 2024	KNJIŽNI SEJEM	VRTEC ČRNA NA KOROŠKEM	52
9. 12. 2024	BOŽIČNI BAZAR	OŠ KOROŠKI JEKLARJI	50+
SKUPAJ			971 +

Predstavitve Bukvarne Ajta, pravljurna ure

Skozi leto je Bukvarno Ajta obiskalo kar nekaj skupin otrok iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter odraslih. Predstavili smo jim način delovanja bukvarne in jih usmerili k razvoju pozitivnega čuta in spoštovanja do knjig.

Pravljurna ura z vrtcem Ravne na Koroškem, enota Solzice

V ponedeljek, 19. 2. 2024, je bukvarno obiskalo 25 otrok in vzgojiteljici iz Vrtca Solzice Ravne na Koroškem. Prebrali smo poučno pravljuro »Prijazni gospod medved«, ob kateri so se otroci naučili, kako pomembno je negovati vezi in prijateljstva ter pomagati drug drugemu. Pripravili smo pobarvanke na prebrano temo in kupončke za brezplačno knjigo, kot motivacijo, da bodo otroci še obiskali bukvarno. V zahvalo je bukvarna prejela nekaj knjig in risbico, ki krasi njene prostore.

Pravljurna ura z Vrtcem Ravne na Koroškem, enota Levi devžej

V petek, 29. 3. 2024, je bukvarno obiskalo 11 otrok in vzgojiteljici Vrtca Ravne na Koroškem, enote Levi devžej iz Kotelj. Izvedli smo pravljurno uro, otroci so se seznanili, kako se ravna in rokuje s knjigami. Razveselili so se pobarvank in knjižnih kazalk. Po lastni izbiri so si z vzgojiteljicama izbrali podarjeno knjigo.

Ljudska Univerza Ravne na Koroškem – obisk tujcev v Bukvarni Ajta

7. marca 2024 so bukvarno v spremstvu učiteljic Ljudske univerze Ravne na Koroškem obiskali tujci, ki živijo na Koroškem. Predstavili in razkazali smo prostore bukvarne in njen namen.

Piknik s knjigo

V sredo, 3. 7. 2024, je bukvarna pripravila dogodek »Piknik s knjigo«. Družili in zabavali smo se v poletni učilnici v grajskem parku. Dogodek je obiskalo 83 otrok različnih starosti iz Vrtca Solzice Ravne na

Koroškem. Pogovarjali smo se o ravnanju s knjigami, jih povabili k počitniškemu branju in obisku naše bukvarne. Pod krošnjami dreves smo prebrali nekaj navihanih zgodbic o Petru Nosu. Za spodbudo smo otrokom podarili knjižne kazalke Petra Nosa in barvali pobarvanke. Ob koncu druženja smo se posladkali z odličnimi rogljički, za katere so poskrbeli v ZKŠTM Ravne.

Svetovni dan turizma, 27. september – javno branje literature in pravljic

Turistična zveza Slovenije je ob letošnjem svetovnem dnevu turizma, 27. 9. 2024, vabila k branju knjig v gozdu in javnem branju literature in pravljic. Bukvarna Ajta je v sodelovanju z ZKŠTM Ravne na Koroškem za otroke iz vrtca in osnovne šole pripravila pravljíčne ure. Žal vreme ni bilo na naši strani, da bi brali v našem prelepem parku, zato so se pravljíčne ure izvedle v prostorih Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika in Bukvarne Ajta. Bukvarno je obiskalo pet skupin – 85 otrok in 10 spremljevalcev.

Prebrali smo poučno pravljíco *Tiho, tukaj beremo* in z njo navdušili mlade bralce. Kljub dežju smo preživeli krasen dan, poln smeha in druženja. Ogedali smo si tudi prostore Bukvarne Ajta in kotiček Stripoteke v naši knjižnici.

Knjižni sejem – Zamenjavja si knjigo

V sodelovanju z vrtci in šolami Bukvarna Ajta organizira knjižne sejme »KNJIGA JE DARILO OD MENE – ZATE«. Otroci prinesejo rabljeno knjigo, ki je več ne potrebujejo, in si jo izmenjajo s prijateljem. S tem otrokom pokažemo, da lahko tudi rabljena knjiga nekomu polepša dan in je še uporabna. Osnovni cilj tega dogodka je pri otrocih vzbuditi večje zanimanje za branje in knjigo, zato jih povabimo tudi k vpisu v našo knjižnico.

V letu 2024 je bukvarna izvedla tri knjižne sejme in sicer:

- v Vrtcu Krojaček Hlaček, Prevalje,
- v Knjižnici Mežica z Vrtcem Mežica,

- v Knjižnici Črna na Koroškem z Vrtcem Črna na Koroškem.

Dan za spremembe – Spreminjamo Ravne

Ob povabilu Občine Ravne na Koroškem se je v soboto, 6. aprila 2024, Bukvarna Ajta že tradicionalno pridružila vseslovenski akciji DAN ZA SPREMEMBE – SPREMINJAMO RAVNE. Z različnimi institucijami in prostovoljci smo na mestnem platoju pred TUŠ-em na Ravnah postavili stojnice z različno vsebino. Stojnica Bukvarne Ajta je ponujala knjige, knjižne kazalke, pobarvanke in promocijski material. Mimoidoče in obiskovalce dogodka vseh generacij smo ozaveščali o ravnanju s knjigami, jih vabili k vpisu v knjižnico ter jih spodbujali k branju.

Festival ČI-ČI

Festival ČI-ČI s Knjižnimi olimpijskimi igrami na zanimiv način promovira bralno kulturo ter ima dolgoletno tradicijo. Ob pestrem dogajanju v Koroški osrednji knjižnici Ravne Bukvarna Ajta v prelepem grajskem vrtu kavarne vsako leto odpira Poletno čitalnico pod magnolijo. Čitalnica čez poletje ponuja v branje ali zamenjavo knjige iz Bukvarne Ajta za vse generacije. Poleg knjig jim ponuja tudi »koco« za uživanje ob branju na trati parka.

Poleti je bukvarna čitalnico napolnila z okrog 200 knjigami.

Božični bazar

V ponedeljek, 9. 12. 2024, se je Bukvarna Ajta pridružila učencem OŠ Koroški Jeklarji pri božičnem bazarju na mestnem platoju pred TUŠ-em. Sodelovala je s stojnico, ponujala knjige, primerne decembrskemu vzdušju, in promocijski material knjižnice. Mlade bralce, ki še niso člani knjižnice smo prijazno povabili k vpisu v knjižnico in jim predstavili Bukvarno Ajta. Povabili smo jih tudi k obisku nove pridobitve v Koroški osrednji knjižnici: »Sobe pobega«.

Na stojnici je Bukvarna Ajta podarila okrog 21 knjig iz svojega fonda.

2.2 Informacije in promocija Bukvarne Ajta

Obiskovalci lahko informacije o Bukvarni Ajta pridobijo tudi na Facebook profilu (Bukvarna Ajta), spletni strani Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, preko elektronske

pošte (bukvarna.ajta@knjiznica-ravne.si) in telefona (02 870 54 33).

Za vse enote vrtcev po Mežiški dolini je bukvarna pripravila vabila, s katerimi vabi k sodelovanju, obisku in pravljичnim uricam.

Bukvarna Ajta se promovira tudi s plakati, ki jih razobesi po krajevnih oglasnih deskah.

Osrednje območne knjižnice

IV Osrednja območna knjižnica

Koroška osrednja knjižnica je osrednja območna knjižnica za Koroško in izvaja posebne naloge, ki jih financira Ministrstvo za kulturo RS. Za širše območje Koroške (12 koroških občin) opravlja z zakonom določene štiri posebne naloge, katere ji nalaga Pravilnik o delovanju in financiranju osrednjih območnih knjižnic. Knjižnice na območju strokovno povezuje v območno mrežo, ki zagotavlja kakovostno in koordinirano izvajanje knjižnične dejavnosti.

Knjižnice na območju, s katerimi sodeluje, so:

- Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec,
- Knjižnica Radlje ob Dravi,
- Knjižnica Dravograd.

1 Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

1.1 Gradivo iz obveznega izvoda

Povečan izbor klasičnega knjižničnega gradiva je tudi v letu 2024 predstavljalo gradivo iz obveznega izvoda, ki ga sofinancirajo javne ustanove iz proračunskih sredstev. Knjižnica je prejela **2.223** enot gradiva, ki ga je v skladu s pravilnikom strokovno obdelala in uvrstila v zbirko. Uporabnikom Koroške osrednje knjižnice ter članom osrednjih knjižnic območja je na voljo na različne načine: z osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij.

1.2 Nakup e-virov

Knjižnica je koordinirala nabavo e-virov za celotno Koroško. Preko konzorcija COSEC je izvedla nakup podatkovne baze **PressReader**, **Arhiv Večera** je izvedla samostojno. Dostop do podatkovnih baz je uporabnikom z oddaljenim dostopom zagotovljen v vseh splošnih knjižnicah in njihovih enotah na območju.

ODDALJEN DOSTOP	ŠT. ČLANOV	PRIJAVE
SIKRA	51	781
SIKDRA	5	38
SIKSG	12	62
SIKRDL	4	23
SKUPAJ	72	904

1.3 Medknjižnična izposoja za končnega uporabnika

Koroška osrednja knjižnica je omogočala brezplačno medknjižnično izposajo kot eno od temeljnih dejavnosti, ki jih nudi kot OOK. Koroške splošne knjižnice na območju so si v letu 2024 po medknjižnični izposoji med seboj brezplačno posredovale 358 enot knjižničnega gradiva in 2 elektronsko posredovana dokumenta. Knjižnica je imela 654 članov s širšega območja, izposodili so si 22.102 enoti gradiva.

2 Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam z območja

Tudi v letu 2024 je Koroška osrednja knjižnica s svetovalnim delom koordinirala razvoj knjižnične dejavnosti na koroškem območju.

Koordinirala je naslednje skupne aktivnosti:

- **Korošci pa bukve beremo, lahko branje**

Korošci pa bukve beremo je bralna značka za odrasle, pri kateri sodelujejo tudi bralci lahkega branja. Pri projektu promocije branja za odrasle sodelujejo vse koroške splošne knjižnice ter Slovenska študijska knjižnica v Celovcu. Na celotnem koroškem območju je v 14. sezoni bralne značke za odrasle sodelovalo 662 bralcev (236 v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika, 121 v Slovenski študijski knjižnici Celovec, 70 v Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec, 137 v Knjižnici Radlje ob Dravi, 98 v Knjižnici Dravograd).

- **Bodi kul, beri ful**

Akciji se je pridružilo 113 mladih bralcev s koroškega območja.

- **Koroške dobre prakse**

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024 organizirala prvo strokovno srečanje pod skupnim imenom Koroške dobre prakse, kjer so s prispevki sodelovale vse osrednje knjižnice območja.

Poleg teh aktivnosti je organizirala 3 sestanke z direktoricami osrednjih knjižnic. Izvajala je izobraževanja in svetovanja ter povezovanja na področju IKT-opreme in uporabe e-virov ter izposoje e-knjig, formalno obdelovala knjižnično gradivo, prispevala zgodbe in prispevke partnerjev za vnos na portal Kamra in vnašala vsebine na Album Slovenije ter pri projektu digitalizacije.

Obveščala je o programih izobraževanj ter spodbujala k udeležbi.

3 Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

Koroška osrednja knjižnica je v letu 2024 koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje vseh vrst domoznanskega gradiva, publikacij in sive literature. Zbirali smo informacije o zavezcancih za obvezni izvod, koordinirali bibliografsko obdelavo domoznanskega gradiva in normativno kontrolo. Uporabnikom s celotnega območja smo posredovali zahtevnejše in splošne domoznanske informacije, predvsem preko telefona, elektronske pošte, klasične pošte ... Članice delovnih skupin za domoznanstvo, Kamro, Obrazje slovenskih pokrajin so se redno udeleževale vseh spletnih sestankov na ravni koordinacije NUK-a in pristojnih OOK-jev (Knjižnica Mirana Potrča Ptuj, Osrednja knjižnica Celje, Mestna knjižnica Kranj).

V okviru območnosti je koordinatorica za domoznanstvo aktivno sodelovala v skupini za domoznanstvo osrednjih območnih knjižnic, kjer so glavni poudarki in prizadevanja usmerjeni v trajno ohranjanje digitalnega gradiva (repozitorij NUK), v obdelavo in vnos rokopisnega gradiva in zapuščin v sistem COBISS ter regionalizacijo dLib-a. V posebni delovni skupini smo se posvečali tudi oblikovanju notnih smernic za domoznansko dejavnost.

3.1 Obrazi slovenskih pokrajin (Koroški biografski leksikon)

Portal Obrazi slovenskih pokrajin (v nadaljevanju OSP) je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin ter Slovencev v zamejstvu in po svetu. Naloga vseh sodelujočih knjižnic je, da zbiramo, pripravljamo, vnašamo, posodabljam, usklajujemo dvojnike in urejamo gesla različnih profilov ljudi, ki so skozi razna obdobja pomembno zaznamovali naš prostor in čas. Uredništvo za leksikon Korošci (vključno s Slovenci v zamejstvu in po svetu) je v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca

Sušnika. Na portalu sodelujeta še Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec in Slovenska študijska knjižnica v Celovcu.

V leksikon Korošci je bilo v letu 2024 vnesenih osem novih gesel/biografij. Gesla sta v imenu Koroške osrednje knjižnice prispevali dve vnašalki. Omenjena knjižnica je na domoznanski portal vnesla enajst popravkov/posodobitev. Leksikon Korošci si je ogledalo **64.904** obiskovalcev. Portal OSP smo promovirali na spletni strani knjižnice in družbenem omrežju Facebook. Od aprila dalje smo mesečno pripravljali izbor in krajši opis za dva koroška obraza ter s tem prispevali v skupen nabor **objav (40)** za obveščanje javnosti preko Facebook profila Obrazi slovenskih pokrajin. Na razpolago so bile promocijske kazalke in oblikovani plakati.

Obrazi slovenskih pokrajin, 2024

3.2 Koroška lokalna bibliografija in osebne bibliografije

Dopolnjevali smo lokalno bibliografijo Koroške z novimi bibliografskimi zapisi. Gre za prispevke in članke iz revij, časopisov, zbornikov, ki se nanašajo na Koroško, zamejsko Koroško in koroške avtorje. Ta dejavnost nam je v veliko pomoč pri posredovanju informacij našim uporabnikom.

Izdelujemo in vnašamo osebne bibliografije za različne avtorje. V letu 2024 smo na željo avtorjev, raziskovalcev, strokovnjakov z različnih področij (medicina, druge stroke ...) opravljali tudi to nalogo. Obseg dela na tem področju se zadnja leta povečuje. V letu 2024 je bilo kreiranih **40** prispevkov za osebne bibliografije raziskovalcev.

Osebne bibliografije omogočajo pripravo različnih izpisov bibliografij za katerega koli avtorja, za katerega so podatki vneseni v normativno bazo podatkov CONOR.SI in bibliografske enote v vzajemno bibliografsko bazo podatkov COBIB.SI in bazo SICRIS.

V letu 2024 je bilo evidentiranih **2.403** časnikov, časopisov in revij, kreiranih je bilo **607** zapisov za

članke in 40 prispevkov za osebne bibliografije avtorjev raziskovalcev.

Lokalna bibliografija Koroške (vzajemna baza COBISS od leta 1994 dalje) vsebuje 52.259 zapisov:

BIBLIOGRAFIJA KOROŠKE 2024	ŠTEVILO ČLANKOV
LOKALNA (Mežica, Črna, Prevalje, Ravne, Mežiška dolina)	206
OBMOČNOST (Koroška krajina, slovenska Koroška v Avstriji)	401
SKUPAJ	607

3.3 Razstave in prireditve

3.3.1 Koroška v očeh topografov in vedutistov – razstava

Konec leta 2024 je domoznanski oddelek (avtorica Simona Vončina) pripravil razstavo Koroška v očeh topografov in vedutistov: podobe Dravske, Mežiške in Mislinjske doline na starih grafičnih in izbranih umetniških upodobitvah. Podaljšala se je v januar 2025.

Doba sistematičnih slikovnih topografij geografsko zaokroženih območij se je v Evropi razmahnila v 2. pol. 17. st., sočasno z rastočo tiskarsko produkcijo. Slovensko ozemlje so upodabljali topografi in vedutisti, Koroško so v svojih edicijah najbolj proslavili Valvasor, Vischer, Kaiser, Wagner in Reichert. Njihove znamenite topografije in suite so nepogrešljiv pripomoček pri preučevanju spreminjajočih se podob našega ozemlja skozi stoletja.

Organizirali smo vodstva po razstavi za šolske in druge zainteresirane skupine.

Odprtje razstave Koroška v očeh topografov in vedutistov, 2024 (foto: Nika Hölbl)

3.3.2 ZAPISI IN ČAS – Med včeraj in jutri – predavanje dr. Matije Ogrina izvedeno v okviru razstave iz leta 2023

V januarju 2024 smo s predavanjem dr. Matije Ogrina uspešno zaključili dobri dve leti trajajoče aktivnosti v zvezi z restavracijo dragocene rokopisne knjige iz zapuščine dr. Franca Kotnika, evidentirane kot 'Žegarjev Antikrist'. Močno poškodovan rokopis smo pomladi 2021 predali Centru za restavriranje in konserviranje pri Arhivu Slovenije. Po končanih zahtevnih restavratorskih postopkih (maj 2023) je sledila razstava Med včeraj in jutri | Zapisi in čas, kjer smo dragocen izvod postavili v širši kontekst varovanja, ohranjanja in načinov posredovanja dragocenih zapisov – rokopisnih in tiskanih.

S predavanjem dr. Matije Ogrine, predstojnika Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede pri ZRC SAZU, smo spoznavali vsebino rokopisa in vzroke njegovega nastanka okoli leta 1769. Rokopisna kultura prepisovanja s cenzuro prepovedanih knjig je sploh med koroškimi bukvniki v 18. stoletju in tudi pozneje doživela pravi razcvet. Hkrati z njo pa tudi svojstvena bralna kultura razširjanja in posojanja rokopisnih knjig med kmečkim prebivalstvom.

Hkrati smo predstavili tudi **promocijsko zloženko Rokopisna knjiga Antikrista žulenje ali lebn Antekrista**, ki smo jo izdali s sredstvi Občine Ravne na Koroškem.

Razstavo si je ogledalo 345 obiskovalcev.

3.3.3 Priložnostne spletne objave

Na spletu (Facebook) in spletni strani knjižnice smo skozi vse leto objavljali (ob raznih obletnicah) krajše zapise in fotografsko gradivo avtorjev domačinov ter na ta način tudi promovirali gradivo iz domoznanske zbirke in drugih posebnih zbirk, biografskega portala Obrazi slovenskih pokrajin-Korošci in portalov Kamra in dLib.

(Štefan Bobek, Žegarjev antikrist, Zapisi in čas, Nina Stopar, Prežihov Voranc v ogledalu KF, Franc Gornik, Franc Ksaver Meško, Alojz Krivograd, Primož Suhodolčan, Ljuba Prenner, Mitja Šipek, Luka Kropivnik, Franjo Malgaj, Jakob Špicar ...) Pripravili smo 30 objav.

Objava na Facebook-u – Jakob Špicar (1884-1970)

3.4 Rokopisi

Tudi v letu 2024 smo nadaljevali s popisi naših posebnih zbirk, kot so rokopisi, fototeka, slikovno gradivo, kartografsko gradivo, predvsem gradiva, ki smo ga digitalizirali za potrebe dLib-a, Kamre in naših zbirk.

Prav tako skozi vse leto pridobivamo različne rokopise in avtografe, ki jih evidentiramo in primerno shranimo.

3.5 Dragoceno gradivo (zaščita ...)

Z restavriranjem oz. vezavami dragocenega gradiva iz različnih posebnih zbirk vsako leto najbolj ogroženo in poškodovano gradivo v okviru finančnih zmožnosti strokovno popravimo in zaščitimo. Pri tem nam pomaga strokovnjak s tega področja.

3.6 Digitalizacija dragocenega gradiva iz posebnih zbirk (www.dlib.si, www.kamra.si)

Da bi ohranili, zaščitili in hkrati olajšali dostop do starejšega domoznanskega gradiva, rokopisov in starejše periodike, smo nadaljevali z dolgoročno načrtovano digitalizacijo knjižnične dediščine oziroma pripravili e-vsebine za skupni regijski portal Kamra in dLib ter za spletno stran knjižnice.

Spezialkarte 1:75.000

Avtor(ji)	Kaiserlich-Königliches Militär-Geographisches Institut (kartograf)
Vir	Zemljevidi slovenskega ozemlja
Leto	1881
Format	1 zvd, 40 x 53 cm
Vsebina	Avstrija Avstro-Ogrska Beljak Celovec Koroška Slovenija topografske karte vojaške specialke
Založnik	K. u. k. militär-geographisches Institut
Izvor	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem
Pravice	
URN	URN:NBN:SI:IMG:TSGCC35D
COBISSID	190755643
Objavljeno	14.11.2024
Metapodatki	
Citiranja	APA

Digitaliziran zemljevid - Spezialkarte 1:75.000. Zone 19 Col. X, Villach und Klagenfurt, 1881

V letu 2024 smo digitalizirali raznovrstno gradivo: **Interno gradivo in tiske, Monografijo Mirandula, Octavianus: Ilustrium Poëtarum Flores, 1576, Fotografije na steklu (Felaherjeva zapuščina), Rokopisne katalogne listke Angele Piskernik in Franca Kotnika, Zemljevide iz Felaherjeve zapuščine, Narodopisne risbe in grafike (Kotnikova zapuščina).**

Skupaj smo digitalizirali **3.565** strani.

Digitalizacijo je izvedel zunanji partner z dolgoletnimi izkušnjami in referencami, ki nudi kakovostno in najugodnejšo storitev in tudi revizijsko in zakonsko skladno elektronsko hrambo, po zahtevah nadzorne institucije KPMG (certifikat o revizijski skladnosti) in Arhiva Republike Slovenije (akreditacija).

Na portalu dLib smo imeli v preteklem letu (2024) **135.279** skupnih vpogledov v vsebino in **631.940** vpogledov v metapodatke.

3.7 Spletni portal slovenskih splošnih knjižnic Kamra www.kamra.si

Portal KAMRA je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva, ki jih sicer na tradicionalen način zbirajo in posredujejo splošne knjižnice in druge lokalne kulturne organizacije. Vključuje vsebine, ki so značilne za določeno področje, zanimive in v interesu lokalne skupnosti. Osnovni gradniki KAMRE so multimedijски elementi (dokumenti, slike, avdio-video zapisi), opisani z metapodatki. Prikaz vsebin na portalu temelji na pripovedovanju zgodb – digitalnih zbirk, v katerih izbrano temo opišemo z besedilom in jo ilustriramo z multimedijskimi elementi.

Iz zbirke razglednic Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, del zapuščine dr. Julija Felaherja

<https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/nmaw-criez-izaro-koroska-jezera-onstran-karavanka-na-starih-razglednicah/>

Iz te dragocene zbirke vam predstavljamo izbor razglednic na temo jezer, zagotovo posebnih značilnosti južno koroške pokrajine onstran Karavank. Vodni element Roža, Podjune in Zilje poleg rek Drave in Zilje dopolnjujejo njena jezera. Opeva jih tudi koroška ljudska pesem in petje, še posebej znamenita **Nmav čriez izaro** (<https://www.youtube.com/watch?v=Y9fz9pYiTho>).

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec je objavila digitalno zbirko:

Čas se ni iztekel v prazno

<https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/cas-se-ni-iztekel-v-prazno/>

Tone Turičnik je bil v svoji dolgi in ustvarjalni karieri pogosto v prvih vrstah kot pobudnik naprednih idej, ki so Slovenj Gradec usmerjale v kulturno središče z lastno identiteto. Poznali smo ga kot prvega ravnatelja Ekonomske šole, učitelja, urednika časopisov, revij, urednika prve radijske postaje. Pisal je knjige, ukvarjal se je z gledališčem, bil je tudi nepogrešljiv pri pripravi velikih mednarodnih umetniških in mirovniških projektov. Vse to je Slovenj Gradcu pustilo trajen pečat in pomagalo izoblikovati estetski in kulturni utrip, kot ga poznamo danes.

3.7.2 Predstavitev in promocija digitalizacije in portalov dLib in Kamra

- Ob organiziranih ogledih knjižnice in gradu Ravne obiskovalce seznanjamo z dosegljivimi e-viri, predvsem s portalom Kamra in dLib, kjer se lahko v sliki in besedi sprehodijo skozi zgodovino prostora Na planoti Ravne ter seznanijo z bogatim slikovnim gradivom, ki se navezuje na zgodovino koroške krajine in na znamenite osebnosti, ki so tu delovale.
- Jesenska delavnica za mlade, ki s pomočjo vsebin portalov s Kamra in dLib pripravijo plakate na izbrano temo. Izdelani plakati so bili razstavljeni v prostorih pionirske knjižnice.
- Reportažni prispevek na lokalni televiziji ob zaključni domoznanski razstavi Koroška v očeh topografov in vedutistov z navezavo na vsebine s portala Kamra in dLib.
- Promocija družbenih omrežjih knjižnice.

4 Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva z območja

Koroške splošne knjižnice so v skladu s Pravilniki o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva in s strokovnimi navodili NUK-a izvajale načrtovani in kontinuirani odpis knjižničnega gradiva. Koroška osrednja knjižnica je usmerjala izločeno in odpisano gradivo. Prejeli smo 3 sezname izločenega in odpisanega gradiva iz Knjižnice Dravograd (438 enot), Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec (126 enot) in Knjižnice Radlje ob Dravi (133 enot), skupaj 697 enot knjižničnega gradiva. Izbrali nismo nič.

5 Nacionalna koordinacija OOK

Nacionalna koordinatorica OOK skrbi za koordinacijo med osrednjimi območnimi knjižnicami, Ministrstvom za kulturo in drugimi deležniki na nacionalni ravni. Koordinatorica za območje Koroške se je redno udeleževala sestankov, srečanj in izobraževanj. Sestanki so potekali tako v živo kot tudi preko aplikacije Zoom. Iz Koroške osrednje knjižnice so sodelovali: koordinatorica, članice uredniških, nadzornih odborov ter delovnih skupin. Direktor in koordinatorica sta sodelovala tudi v timu OOK.

5.1 Izobraževanje

Knjižničarji na celotnem območju smo se redno udeleževali izobraževanj na različnih strokovnih področjih, ki so jih pripravili Učni center Mestne knjižnice Ljubljana, NUK ali katera od osrednjih območnih knjižnic.

6 Kompetenčni center za lahko branje

Status in aktivnosti

Status kompetenčnega centra za lahko branje smo pridobili leta 2022. Doslej smo na nacionalni ravni prispevali k poenotenju sistema označevanja gradiva za ranljive skupine in s tem povečali prepoznavnost lahkega branja v knjižnicah. Na voljo so priporočila za enotno postavitve gradiva, celostna grafična podoba zbirke Berem zlahka je dostopna na spletni strani Koroške osrednje knjižnice.

Izvajamo tudi strokovna svetovanja glede lahkega branja v knjižnicah, dela z uporabniki in postavitve zbirke v lahkem branju v knjižnicah.

Med pomembnimi cilji kompetenčnega centra je lahko branje, oziroma kar zbirko Berem zlahka, razširiti po vseh splošnih knjižnicah.

Kompetenčni center za lahko branje je v letu 2024 izvedel več strokovnih aktivnosti, vključno z organizacijo dveh izobraževanj: Dan dobrih praks in Knjižnice za vse – ali res?. Na obeh posvetih smo prispevali 3 strokovna predavanja: o zbirki Berem zlahka, storitvi osebni knjižničar in potencialih prihodnje postavitve zbirke za ranljive ciljne skupine.

Strokovno javnost o vsem v zvezi z lahkim branjem v knjižničarstvu in širše obveščamo preko mreže

naročnikov novic in obvestil, splošno javnost pa z relevantnimi vsebinami redno seznanjamo z objavami na spletu in družbenih omrežjih.

Udeležili smo se več izobraževanj in konferenc, vključno z *Leeds Disability Studies Conference in Dnem lahkega branja*. Kompetenčni center smo predstavili strokovni javnosti ob načrtovanih obiskih, strokovno javnost redno obveščamo preko novic in spletnih objav.

Publikacije in prilagoditve gradiv

Pripravili smo strokovni članek o storitvi osebni knjižničar, ki je v postopku objave v Knjižničarskih novicah, prav tako je v postopku izdaje ljudska pravljica Kralj Matjaž v lahkem branju. V pripravi so strokovna priporočila za razvoj lahkega branja v knjižničarstvu. Na DLibu je bila 2024 objavljena zaključna naloga za bibliotekarski izpit Vključenost kompetenčnega centra za lahko branje v strateški razvoj Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, lokalni skupnosti smo svoje delovanje predstavili v časopisu Ravenski razgledi.

Zbirka Berem zlahka in seznama gradiv

Osnova kompetenčnega centra je zbirka Berem zlahka, namenjena uporabnikom lahkega branja. V letu 2024 smo v zbirko dodali podskupino lahkega branja – nadomestno in dopolnilno komunikacijo.

Gradivo v in o lahkem branju objavljamo tudi na spletni strani, na seznamu literature za lahko branje.

V letu 2024 smo vzpostavili še seznam strokovnega gradiva, ki obsega 14 podskupin:

- splošno,
- slepota in slabovidnost,
- gluhoslepota,
- gluhost in naglušnost,
- tujci,
- disleksija,
- ADHD,
- avtizem,
- alzheimerjeva bolezen in demenca,
- motnje v duševnem razvoju,
- gibalna oviranost,
- skotopični sindrom,
- preprosti jezik in
- zvočne knjige.

Oba seznama redno posodabljam in sta dostopna na spletni strani Koroške osrednje knjižnice.

Dostopnost in prilagoditve uporabnikom

Uporabnikom ranljivih skupin omogočamo brezplačno članarino, daljše roke izposoje in rezervacij ter prilagojene storitve, kot so osebni knjižničar, knjižnica na obisku in bralne skupine. Izvajamo delavnice za samostojno uporabo knjižnice, prilagojene prireditve in mentorstvo prostovoljcev. Zagotovili smo tudi prilagojena vabila in navodila za uporabo aplikacije Audibook v lahkem branju. Pripravljamo bralna srečanja, vodimo bralne skupine in jih vključujemo v bralne značke za odrasle ali za otroke.

Promocija in širši učinki

Skrbeli smo za promocijo lahkega branja v lokalnem in širšem okolju – s sodelovanjem na strokovnih srečanjih, razširjanjem zloženke Kompetenčni center za lahko branje in brošure Obisk v knjižnici, objavami na spletnih omrežjih in spletni strani knjižnice, objavo v lokalnem časopisu Ravenski razgledi, s pošiljanjem novic in obvestil ter z delavnicami, razstavo in mentorstvom prostovoljskega dela.

Kompetenčni center in njegovo dejavnost predstavljamo tudi na spletni strani Koroške osrednje knjižnice in družbenih omrežjih Facebook, Instagram in Tik-tok, prav tako smo ga promovirali na dnevu lahkega branja 2024.

V Program dejavnosti **splošne knjižnice za** **podporo razvoju** **knjižnične dejavnosti** **na obmejnih območjih** **v letu 2024**

1 Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu

Slovenska študijska knjižnica z gradivom oskrbuje več kot dvajset knjižnic slovenskih društev na dvojezičnem ozemlju Koroške v Avstriji. V zadnjih letih je knjižnično dejavnost močno razširila tudi s potujočo knjižnico, ki je med bralci zelo lepo sprejeta. Odprla je izposojevališči v Dobrli vasi in Železni Kapli. Obisk knjižnice se povečuje, k čemur vsekakor pripomoreta bližina gimnazije in trgovske šole, ki ju obiskujejo tudi otroci iz Slovenije. Vzpostavitev in delovanje potujoče knjižnice je še kako pomembno, saj zagotavlja dostop do knjižničnih storitev za vse enako, ne glede na oddaljenost od knjižnic.

1.1 Nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico

Za potrebe uporabnikov Koroška osrednja knjižnica s sredstvi Ministrstva za kulturo že vrsto let uspešno izvaja nakup raznovrstnega knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. Poseben poudarek je na nabavi kakovostne literature za otroke in mladino. Iz teh sredstev je bilo v lanskem letu kupljeno:

Monografskih publikacij: 678 enot

Serijskih publikacij: 13 naslovov

Skupaj: 691 enot

1.2 Brezplačne knjižnične storitve za člane Slovenske študijske knjižnice

Koroška osrednja knjižnica je članom Slovenske študijske knjižnice nudila možnost oddaljenega dostopa do e-virov, z brezplačno medknjižnično izposojajo tudi do zelenega gradiva knjižnične zbirke Koroške osrednje knjižnice.

1.3 Medknjižnična izposoja

Z medknjižnično izposojajo sta knjižnici povečali dostopnost knjižničnega gradiva v slovenskem jeziku ter s tem pripomogli k dvigu bralne kulture na slovenski in avstrijski strani Koroške.

Statistični podatki:

SŠK je v letu 2024 naročila: 34 enot gradiva

SŠK je v letu 2024 posodila: 37 enot gradiva

Skupaj: 71 enot gradiva

1.4 Potujoča knjižnica

Odkar so v Slovenski študijski knjižnici razširili ponudbo z medknjižnično izposojajo in pravljicnimi uricami, se je zanimanje za aktualno knjižno gradivo precej povečalo. S potujočo knjižnico je knjižnica dvojezičnim šolam, vrtcem in društvom na avstrijskem Koroškem še bolj približala slovenski jezik ter spodbujala bralno pismenost v zamejstvu.

Knjižnica je v letu 2024 potovala 38-krat. Za svoje delovanje in pripravo gradiva so porabili okrog 32 ur in izposodili 1.997 enot knjižničnega gradiva. Podatki dokazujejo, da je bilo njeno delovanje uspešno in je v celoti opravičilo vložena sredstva.

Statistični podatki:

Št. izvedb: 38

Št. knjig: 1997

Št. minut: 1948

Št. ur: 32,47

2 Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu

2.1 Bralna značka za odrasle

Korošci pa bukve beremo z vključitvijo »lahkega branja«

V aprilu 2024 je Koroška osrednja knjižnica uspešno sklenila 15. bralno sezono bralne značke za odrasle Korošci pa bukve beremo, pri kateri je sodelovala tudi Slovenska študijska knjižnica Celovec. Odziv njihovih članov je bil precejšen, bralno značko je pridobilo 121 bralcev (34 % vseh sodelujočih), 17 več kot bralno sezono prej. Zaključna prireditev je potekala v prostorih Koroške osrednje knjižnice, gost je bil Igor Karlovšek. Sodelujoči so prejeli simbolično nagrado.

V novembru sta Koroška osrednja knjižnica in Slovenska študijska knjižnica Celovec vstopili v 10. leto čezmejnega slovensko-avstrijskega sodelovanja pri območnem in čezmejnem projektu Korošci pa bukve beremo. Na uvodni prireditvi sta bili gostji sodelavki iz Koroške osrednje knjižnice, ki sta predstavili publikacijo in istoimenski video Brezčasnost grajskih spominov v kolesju življenja. V ospredju je kolektivni spomin ljudi, zlitje njihovih osebnih spominov in vezi s knjižnico, kar je bogat doprinos h kulturnemu izročilu kraja in v besedi ohranjen zapis časa. Spomin na čezmejno sodelovanje je prispevala tudi vodja Slovenske študijske knjižnice. Nova publikacija je lepo zaokrožila leto praznovanja ob 75-letnici Koroške osrednje knjižnice.

Foto: Arhiv Slovenske študijske knjižnice Celovec

Območni bralni projekt Korošci pa bukve beremo je z vključitvijo zamejcev pridobil na pomenu, predvsem zaradi:

- ohranjanja jezika slovenske manjšine v Avstriji;
- podpore kulturno-umetniškemu izražanju zamejcev v maternem jeziku;
- kulturnega povezovanja z matičnim narodom;
- širjenja slovenske besede med Slovenci v zamejstvu;
- spodbujanja branja v slovenskem jeziku;
- povezovanja na regionalni in mednarodni ravni;
- pridobivanja in ohranjanja prijateljskih stikov.

2.2 Naj pripovedovanje nikoli ne zbledi

Na avstrijskem Koroškem je ključnega pomena ohranjanje slovenskega jezika, za kar se pripadniki narodnostnih manjšin že desetletja trudijo v asimilaciji s prevladujočim jezikom večine, nemščino. Majhen narod ima vedno priložnost, da mu uspe ohraniti kulturno identiteto, razvijati medkulturni dialog. Pri tem je pomembna narodna in jezikovna zavest vsakega posameznika.

2.2.1 Pravljične urice

V Slovenski študijski knjižnici beležijo naslednjo statistiko v zvezi s pravljimi uricami, ki so namenjene dvojezičnim ljudskim šolam, vrtcem in vsem dvojezičnim otrokom na avstrijskem Koroškem, s katerimi ohranjajo slovenski jezik in pripovedovanje v živo.

Statistični podatki za pravljice urice

Št. izvedb: 90 (38 več kot v letu 2023)

Št. otrok: 1569 (672 več kot v letu 2023)

Št. odraslih: 257 (91 več kot v letu 2023)

Št. obiskovalcev: 1826 (763 več kot v letu 2023)

Št. minut: 4845

Št. ur: 80,75

Foto: Arhiv Slovenske študijske knjižnice Celovec

2.2.2 Koroško kulturno izročilo

Koroška osrednja knjižnica in Slovenska študijska knjižnica s folklornimi srečanji spodbujata pripovedovanje in ohranjata bero pripovedi, ki so bogata zakladnica slovenskega kulturnega izročila. Vsaka pripoved je pomembna, ker govori o obstoju in življenju naroda na tem območju. Pri obiskovalcih se ozavešča pozitivno vrednotenje narečja. V letu 2024 sta bili izvedeni dve prireditvi za odrasle.

V petek, 8. marca 2024, sta v Lepenski šoli v Železni Kapli dr. Manja Miklavc in Brigita Rajšter predstavili čezmejni projekt, v okviru katerega sta nastali monografija in dokumentarni film *Ko spregovorijo meje*. V monografijo je bilo vključenih 355 vsebinsko raznovrstnih primerov folklornega in etnološkega gradiva, ki ga je raziskovalki povedalo 69 informatorjev z obeh strani državne meje. V dokumentarnem filmu je sodelovalo 15 pripovedovalcev. Večletni projekt zbiranja spominskega gradiva o življenju koroških ljudi ob slovensko-avstrijski meji je v počastitev praznovanja 100. obletnice priključitve Libelič matičnemu narodu prerasel tudi v avdiovizualno razstavo *Ko spregovorijo meje* v obnovljenem objektu na nekdanjem maloobmejnem prehodu Libeliče. Razstava omogoča vpogled v digitalno knjigo spominov ter je hkrati prostor nadaljnega zbiranja in nadgrajevanja vsebin.

Foto: Arhiv Slovenske študijske knjižnice Celovec

V torek, 8. oktobra, se je v knjižnem centru Haček odvil dogodek *Ko spregovorijo meje*. Dr. Manja Miklavc in Brigita Rajšter sta predstavili čezmejni projekt, v okviru katerega sta izšli knjiga *Ko spregovorijo meje* in istoimenski film. Strokovnjakinji sta obiskovalcem približali razumevanje tematik, povezanih z mejami,

fizičnimi in kulturnimi. Meje pogosto ločujejo, a so tudi vir zgodb, priložnosti in globljega razumevanja naših kulturnih identitet.

Foto: Arhiv Slovenske študijske knjižnice Celovec

2.3 Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful

Projekt območnosti Bodi kul, beri ful poteka v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika, Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Knjižnici Dravograd, Knjižnici Radlje ob Dravi, Slovenski študijski knjižnici Celovec, v koroških osnovnih in srednjih šolah ter v dvojezičnih srednjih šolah v Celovcu. Namenjen je mladim od 13. do 18. leta. Na zaključni prireditvi s podelitvijo priznanj je bila gostja dr. Sabina Fras Popović.

Žal v bralni sezoni 2023/2024 pri projektu Bodi kul, beri ful ni sodeloval nihče iz Slovenske študijske knjižnice Celovec. V prihodnje si knjižnica želi doseči večjo prepoznavnost projekta, vanj vključiti več dijakov in dijakinj dvojezičnih srednjih šol ter s tem vplivati na krepitev slovenske jezikovne zavesti, povečati znanje slovenskega jezika in obogatiti besedišče. V novembru se je v Koroško osrednjo knjižnico na novo vpisalo 20 članov s stalnim naslovom v Avstriji, kar je zelo spodbuden podatek.

2.4 Pravljična urica z Dragano in Dadijem

V četrtek, 15. februarja 2024, so otroci v okviru družinskega projekta DRUŽI NAS branje v Pionirski knjižnici Leopolda Suhodolčana prisluhnili pravljici Dadi in leteča torba čustev, namenjeni otrokom do 4. leta starosti ter njihovim staršem. Z Dadijem je prispela tudi Dragana Laketić, bibliotekarka ter vodja Slovenske študijske knjižnice Celovec. Pravljična ura z Dadijem je bila polna čustev in zabave, pri kateri ni manjkalo smeha. Pravljično sta popestrila z možgansko telovadbo, uganko, ki spodbija divergentno razmišljanje, predvsem pa z doživetim pripovedovanjem.

Foto: Arhiv KOKR

2.5 Projekt Miša, prenos dobre prakse v Koroško osrednjo knjižnico

Interaktivni bralni projekt MIŠA je namenjen otrokom, starim od 3 do 10 let. Z miško Mišo berejo začetniki in naprednejši bralci. Znanje preverjajo z reševanjem kvizov in nato napredujejo po bralnih stopnjah.

Na spletni strani je trenutno nekaj več kot 190 otroških knjig v slovenskem jeziku, vsako knjigo spremlja tudi kviz, ki ga lahko rešijo večkrat. Spletna stran je dvojezična, v slovenskem in nemškem jeziku. Prav tako je prijazna otrokom, ki imajo bralne težave. Seznam se dopolnjuje sproti, ustvarjajo se novi kvizi. Za reševanje kvizov se je treba predhodno registrirati, vpisati uporabniško ime in geslo po lastni izbiri. Knjige so razdeljene na tri kompetenčne stopnje: Kul Miša, Super Miša in Mega Miša.

Gre za povezovalni medknjižnični projekt izmenjave dobre prakse, ki ga je Slovenska študijska knjižnica prenesla na OŠ Franja Goloba na Prevaljah, za 1. razrede je izvedla pravljčni urici z Miško Mišo na OŠ Prežihovega Voranca ter OŠ Franja Goloba ter tri pravljčne urice v vrtcu Solzice. V sredo, 20. novembra 2024, je miška Miša poletela tudi v Koroško osrednjo knjižnico, z otroki je plesala, telovadila in brala zgodbi. Naučili so se tudi čarobnih besed: Dobro sem, znam, zmorem!

Foto: Arhiv KOKR

2.6 Izgradnja novega kanala Youtube, s poudarkom na otroških video vsebinah

V Slovenski študijski knjižnici z različnimi projekti spodbujajo medkulturni dialog, z močno željo po povezovanju in sodelovanju z okoljem, v katerem delujejo. Poudarjajo pomen splošnega dostopa do obeh kultur, kar je na tem območju resnično bogastvo.

Slovenska študijska knjižnica na kanal Youtube – Slovenska študijska knjižnica Celovec redno nalaga vsebine in ustvarja nove. V pripravi je tudi nova spletna stran (knjiznica.at), ki bo kmalu dostopna javnosti.

3 Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih

3.1 Ureditev novega kotička za lahko branje

Slovenska študijska knjižnica je v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico v Celovcu uredila kotiček za lahko branje. Koroška osrednja knjižnica je za obmejno knjižnico nabavljala gradivo in sodelovala pri strokovni postavitvi.

Foto: Arhiv Slovenske študijske knjižnice Celovec

3.2 Dostop do e-virov

Koroška osrednja knjižnica je uporabnikom Slovenske študijske knjižnice v Celovcu omogočala oddaljen dostop do e-virov (seznam je na spletni strani Koroške osrednje knjižnice). Pogoj za dostop je bila včlanitev v Koroško osrednjo knjižnico, za izposajo e-gradiv je bilo treba vnesti številko osebne izkaznice in geslo. Število aktivnih članov se je v primerjavi z letom 2023 povečalo za 21, število

vpisov za 29, število izposoj in podaljšanj za 342, število rezervacij pa za 8. Ti podatki so zelo spodbuden pokazatelj dobrega čezmejnega sodelovanja.

Statistični podatki:

Zamejci – avstrijska Koroška	2024	2023
ŠT. AKTIVNIH ČLANOV	43	22
ŠT. VPISOV	36	7
ŠT. IZPOSOJ IN PODALJŠANJ	1.110	768
ŠT. REZERVACIJ	47	39

3.3 Strokovno srečanje knjižničarjev sodelujočih knjižnic

Devetnajstega marca so nas obiskali stanovski kolegi iz Slovenske študijske knjižnice Celovec. Predstavili smo jim Službo za nabavo in obdelavo gradiva; Oddelek za izposoj; posebne zbirke in Domoznanski oddelek ter Kompetenčni center za lahko branje. Strokovno srečanje je bilo namenjeno izmenjavi dobrih praks, dosedanjih izkušenj in težav, medsebojnemu spoznavanju in enakomernejšemu razvoju dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnem območju.

V Koroški osrednji knjižnici je 10. aprila potekala strokovna delavnica Strategije reševanja konfliktov in delo s težavnimi uporabniki v organizaciji Društva bibliotekarjev Koroške. Udeležila se je tudi sodelavka Slovenske študijske knjižnice v Celovcu.